

ÚJ!

8. szám
1988. január
Ára: 39 Ft

Ötlet

Wideo

magazin

**Teszt:
56 kazetta
nyúzópróbája**

**Sky Channel-
riport**

NOVOTRADE

FILM- ÉS VIDEOSTÚDIÓ

„C” jogosítvánnyal

– külkerjoggal, magas szintű szaktudással, gyors határidővel, olcsó árakon – vállalja

- reklámfilmek
- referenciacfilmek
- oktatófilmek
- videofilmek
- hangosítások
- szinkronizálások elkészítését

- low band, high band, U-matic
- 1 collos technika

Cím:

Külföldi partnereink:
NSZK:
ZDF
Satellit Film
Olaszországban:
BRW + Partners
Milano

1136 Budapest
Fürst S. u. 28.
Tel.: 530-022

Kedves Olvasó!

Egyfajta szemlélet számára még mindig a video az egyik legfőbb veszély a nyolcvanas évek technikai civilizációjának termékei közül. Újra és újra felbukkannak a honi sajtóban olyan cikkek, nyilatkozatok, amelyek szerint a mértékelen képmagnózáskövetkeztében „nő az alkoholiszmus, a szorongás, a bűnözésre való hajlam, az étvágytalanság (!), csökken az igényesség, beszűkül az érdeklődés és fokozódik az emberek elszigetelődése”. E roppant kényelmes gondolkodásmod a társadalmi problémák okainak kutatása helyett inkább azok tüneteit veszi célba: mi nyíval egyszerűbb mondanék az elmagányosodás szociális hátterének kimutatásánál a videókészülékek szidalmazása.

De ha már az okokat nem szívesen boncoljuk, legálább az okozat, a videózás hatásának felmérésében maradnánk a tényeknél. Egy ilyen tény: az NSZK-ban az elektronikai termékek árának folyamatos csökkenése eredményeként a képmagnóval felszerelt háztartások száma az 1985. évi 21 százalékról 1986-ban 30 százalékra emelkedett. Az ugyanebben az időszakban több mint négyezer fiatal bevonásával végzett vizsgálatok szerint – írja a Rundfunk und Fernsehen című lap – „a rádiózás terén a különböző iskolát végzők között nincs különbség, a videóműsorokat azonban többen nézik a főiskolások. Többnyire társas, de nem családi körben használják a képmagnót”. S a lényeg: a videóval rendelkező családoknál az olvasásra fordított idő hetenként 900 perc, a videóval nem rendelkezőknél 850 perc. Tehát nem kevesebbet, hanem valamivel többet olvasnak. A hazai „videóviszonyok” mintegy előképét adó NSZK-ban készült vizsgálat szerint a képmagnózás nem nyomja el a többi tömegkommunikációs eszközt, hanem inkább növeli a használatukra fordított időt.

A videózás ártalmairól időnként feltűnő aggodalmas megnyilatkozások némileg emlékeztetnek a hatvanas évek „friziderszocializmus” vitáira, melyek során évekig rágódott azon, hogy vajon mennyire veszélyezteti a szocializmust a bűnös fogyasztói társadalom jelképe: a hűtőgép. Azóta eltelt két évtized...

Szűcs Zoltán

Az előző számbunkban közzétett felhívásunknak megfelelően továbbra is várjuk magazinunk olvasóinak – nyomdai átfutási időnk hosszúsága miatt – várhatóan csak a következő Video Magazinban megjelenő hirdetését. Magán-személyek videózással kapcsolatos, 100 szótagnál nem hosszabb hirdetésait ingyenesen közöljük.

video ^{ötlet}

magazin

VIDEOVILÁG

Video 8 – a győztes trend?	10
Amit a CCD-ről tudni kell	11
A trükk-kordertől a vizesnyolcasig	12

FILMGLÓBUSZ

Kék bársony ● Perry Mason vizsgáló ● A profi II. ● Hamburger A rádió aranykora ● Zsarutörténet ● Angyal szív ● Emmanuelle	4
Az élet egy kabaré!	9
Szerelmek és erotika a film-művészetben 4.	39
Vérpettyes rózsák	46

TESZT ÉS TECHNIKA

Kazetta-töréspróba	16
Videoindenség	17
Nyugat-Berlinben	21

HÁZUNK TÁJA

Ahol tantárgy a video	30
Video a	31
Az állálló MOVI	31
Mokép-telen helyzet	32
Sikerlista	32
Televideo: indul a kölcsönzés	33
Pályázat	33

VÁSÁRLÁS

Marad a hiány	34
„Videoköruton”	36
Bőséges kínálat	36
szűk közönség	36
Vénusz kontra Thomson	36

KISLEXIKON

38

KILÁTÓ

Ár az úrből	24
Palimadár lenn a földön	27
Profi magántörténelem	27
Koppintott kazetták	28
vagy megzavargadnak	28
Angol video sikerlista	29
Amerikai top ten	29
VJ	42

Az Ötlet hetilap magazinja ● Felelős szerkesztő: Horváth Béla
Szerkesztő: Bíró Zoltán ● Művészeti szerkesztő: Kerék Antal
Képszerkesztő: Kiss Árpád ● Szerkesztőség: Budapest XIII., Jász utca 103-105.
Levél cím: Budapest 1986 ● Telefon: 203-803, 203-804 ● Telex: 22-7363

Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat
Felelős kiadó: dr. Király V. István igazgató ● Kiadóhivatal: Budapest VI., Révay u. 16.
Kossuth Nyomda, Budapest 87.0735 ● Felelős vezető: Bede István vezérigazgató
Terjeszti a Magyar Posta

Címlap: Prohászka Imre
HU ISSN 0237-5141

Perry Mason visszatér

**(PERRY MASON
RETURNS)**

A kopottas ügyvédi irodában a titkár-nő onotán rúszozza száját. A telefon felberreg és izgatott hang kéri a főnökét. Az ügy, amint ezt Gardner detektívtörténeteiből már ismerjük, első pillantásra nem különösebben érdekes. Perverz milliósok, kisstílusú gazemberek, megcsalt feleségek kéri az ügyvéd segítségét valamilyen szokványos ügyben: eltűnt férjük, feleségük vagy éppen szeretőjük után kutatnak. Aztán kiderülnek egyéb dolgok is, és eldörren egy-két lövés. A jó megjelenésű és kifogástalan modorú alkalmi detektív természetesen bajba kerül, hiszen a rendőrség tudta nélkül kotnyeleskedik bele az ügybe, de a történet végén természetesen tisztázza magát és frappánsan kideríti a gyilkos személyét is. És még valami: szent fogadalmat tesz, hogy többé nem avatkozik bele ilyen piszkos ügyekbe.

Az élet azonban nincs tekintettel a fogadalmakra. Perry Mason újra és újra a legváltozatosabb bűnügyekbe keveredik bele. Mason eredeti történetei ma is – fekete-fehér kivételben is! – az Egyesült Államok legnézettebb tévéprogramjai közé tartoznak. Ez az új, színes filmalkotás csak annyiban tér el elődjeitől, hogy jelentős szerepet szán Dellának, Mason titkár-nőjének. A többi jól bevált alkotóelem gyakorlatilag változatlan: extrém milliósok, féltékeny feleség, gyilkosság, izgalom s mindez kelemes ironiával körítve.

Kék bársony

(BLUE VELVET)

Az erotika a filmművészetben már a némafilmekben is megjelent – lásd sorozatunkat! –, igaz, akkor még szexisnek számított egy elővillanó boka vagy egy nyitott nyakú blúz is. Éveket kellett várni az első filmvásznon elcsattanó csókra, de aztán felgyorsultak az események. Ma már szinte nincs is olyan kalandfilm, amelyben az ágyjelenet ne kapna fontos dramaturgiai szerepet. A krimi, az izgalom, a kegyetlen erőszak és a szex, úgy látszik, elválaszthatatlanok egymástól. A Kék bársony című film azonban még a „tisztas” állagon is túlélt, s nem elsősorban a kiváló színészi játékokkal vagy a művésziesen megkomponált jelenetekkel. Főhőse egy polgári jólétben élő diáklány, akit Isabella Rossellini – a neves filmrendező lánya! – alakít. Az unalmasan egyforma napok sodrását hirtelen egy nem várt kaland szakítja félbe. A csinos, barna hajú lány házuk kertjében egy emberi fület talál a fűben. Első riadtságából eszmélve nekilát megkeresni a hallószerv egykori gazdáját, és nem téved, a hulla is a házban van.

Az egykor félték, szóltan kislányból egy csapásra felnőtt lesz. Elhatározza, hogy megkeresi a gyilkost. Detektívkalandjai közben azonban megismeri az alvilág összes „bugyrrát”: a prostitúciót, a játékarlangokat és a kábítószerárusokat. Találkozik emberi roncsokkal és fényűző gazdagsággal – míg végül a megoldás küszöbére jut.

USA, 1986

Főszereplők: Kyle MacLachlan, Isabella Rossellini, Dennis Hopper

Rendezte: David Lynch

115 perc

USA, 1986

Főszereplők: Raymond Burr, Barbara Hale, William Katt

Rendezte: Ron Statton

95 perc

A profi II.

(LE
SOLITAIRE)

Francia, 1986
Főszereplők:
Jean-Paul
Belmondo,
Frank Ayas,
Michel Beaune
Rendezte:
Jacques Deray
100 perc

Néhány hónappal ezelőtt a televízió jóvoltából egy oszkarba köve láthattuk a sohasem öregedő francia filmszínész, Jean-Paul Belmondo filmjeit. A Riói kaland, a Borsalino vagy a Nagy zsákmány, mi tagadás, jócskán veszített egykori varázsából, érdekességéből, sőt helyenként kifejezetten unalmassá vált. Belmondo azonban nem adja fel, és a szálló éveknek fittyet hányva készíti egyre újabb és újabb filmjeit.

A Profi első részének sikere után most vetítik a folytatást. Az 55. évében járó Belmondo most is egy rendőrfelügyelőt alakít, aki Simon nevű kollégájával (Michel Creton) gyakran álmodozik a nyugdíjasévek gondtalan perceiről. A nyugalom, a kikapcsolódás, a tengeri szellő és napfény helyett azon-

ban Párizs legzüllöt-
tebb negye-
dében teljesí-
tenek szolgálato-
t. Egy este szolgálat
közben a régen üldö-
zött betörőbanda nyo-
mára bukkannak, és a
Metropolis nevű éjszakai
mulatóba követik a banda
tagjait. Tűzharca kerül sor és
Simon meghal.
Stan felügyelő (Belmondo)
kartársra és barátja tízéves fiának
megígéri, hogy bosszút áll apja
gyilkosain...

A profi második része nem ígér olyan felhőtlen szórakozást, mint az első rész. Belmondo kamaszos humora, fintorai is keserűséggel keverednek, és a brutális jelenetek elmaradása ellenére is megrázó alkotást láthatunk.

Hamburger

A műanyag tálcán illatozó kettévágott zsemlecskében – legalábbis nálunk többnyire ebben – jól átsült marhahúspogácsa található. A hús tejetlen salátalevél, uborka- és hagymadarabok, jól leöntve ketchuppal vagy majonézsel. Kapható emeletes és halhússal kivételben, dobozban vagy papírszalvétában, de a neve az egész világon ugyanaz: hamburger.

Az Egyesült Államokban, ahol jó ötven éve az első ilyen készítmény megszületett, a hamburgerkészítésnek is külön egyeteme van – legalábbis e film szerint! A már-már nemzeti ételnek számító zsemlecskék elkészítésének fortélyaital ismerkednek itt meg – magas fokon! – a fiatal fiúk és lányok. A „Busterburger University” – a film szerint nagy népszerűségnek örvendő. Fiatalok ezrei szeretnék bejutni a kulináris gyönyörök alma materébe, a húspogácsák és dresszingszek eldoradojába.

A patinás intézményben nem csupán a hamburger elkészítésének mesterfogásait tanulják meg a nebulók, hanem a gyorsétkeztetés filozófiáját is. Külön professzor oktatja a „hagymaismereteket”, a grillfőzés tudományát és a villámnyors kiszolgálás trükkjeit. Egy dolog azonban tilos az egyetem területén, ez pedig a szex.

Az étolajban öszült professzorok azt gondolják, hogy hallgatóik betartják ezt a szabályt, hiszen egy ilyen elitakadémiának csak öntudatos tagjai lehetnek. A fortyogó hűssütéssel elélt napok után azonban nehéz korbácn tartani a szenvedélyeket...

USA, 1985

Főszereplők: Leigh McCloskey, Dick Butkus,
Randi Brooks

Rendezte: Mike Marvin

90 perc

A rádió aranykora (RADIO DAYS)

Zsúfolt mozikban, telt házak előtt játszócsokorunk nagy különecének, Woody Allennek tizenötödik filmjét a nyugat-európai fővárosokban. A videotékában azonban máris

megjelent a film videováltozata.

Már megszokhattuk, hogy Woody Allen filmjei egy soha nem volt álomvilágban, a negyvenes-ötvenes években játszódnak, New York Brooklyn negyedében. A szemüveges, vörös hajú zsidó kistűi szemszögéből a világ tele van megmagyarázhatatlan dolgokkal, s emellett, hogy ez a környezet néha furcsa és értelmetlen, roppantul szórakoztató is.

A Rádiós napok főhőse egy cigarettárus kislány, Sally, akit Mia Farrow alakít. A történet a második világháború napjaiban kezdődik, s a lány életén keresztül egy család hétköznapjait mutatja be sok humorral és iróniával. Szemtantúli lehetünk a nagy-

báccsokkal, nagynénikkel, nagypapákkal és bácsikkal kibővült család perpatvarainak, közös örömeinek és együttesen vállalt bánatainak. Az összekötő szöveget most Allen mondja el, mint egy megszemélyesítve korunkat, s kikökött bennünket a mesevilágból. A cigarettárus kislányból a film végére – a rádió segítségével – igazi sztár lesz, s karrierjében egy egész kis közösség álmái testesülnek meg.

Woody Allen legújabb filmje azt a korszakot ábrázolja nem titkolt nosztalgiaiával, amikor az emberek még őszintén tudtak sirni és nevetni, szeretni és gyűlölni. Az élet lassú volt és érthető, s még az álmok is földközeli-
libek voltak.

USA, 1987 · Főszereplő: Mia Farrow, Woody Allen · Rendezte: Woody Allen · 115 perc

Zsarutörténet

USA, 1986

Főszereplő: Jackie Chan

Rendező: Jackie Chan

101 perc

(POLICE STORY)

A tengerentúli bűnügyi filmek egyik kedvelt témája a rendőrség különleges csoportjának, a kábítószereket üldöző elitcsoport munkájának bemutatása. Ezek a férfiak persze mindig kicsit különc, „magányos farkasok”, akik a kitaposott utak helyett inkább vállálják a „szokatlan” kockázatát. Külsejük nem különösebben megnyerő, s cseppet sem hasonlítanak az alig néhány éve divatban levő jökepű hollywoodi detektívpusra.

Jackie Chan, a film írója, rendezője, főszereplője valószínűleg Bruce Lee-t tekintette példaképének, amikor karatejelenetekben bővelkedő filmjét forgatta. Annival azonban továbblépett, hogy egy árnyalatnyival tartalmasabb sztorit talált ki a virtuóz karatefigurák tálalására. A történet egy nagyváros kábítószerezés ellenes csoportjában kezdődik. Nagy fogás várható, s ezt egy koronatanul előre jelzi. A várt zsákmány azonban elmarad, és a tanút is meggyilkolják. A felügyelő tehát nem tehet mást, mint hogy a nyomok és a gyilkos után ered.

Igyekszik azonban nem kísérni szerencse: a tanúk eltűnnek, az árukkodó nyomok semmivé foszlanak. A véletlen siet segítségére. A város „méhkirálynője”, az alvilág szoknyás uralkodója hájtóvádaszatot indít a gyilkos és a kábítószerezés után, s mint ahogy ez szokás, a különös páros együttműködését már szerencse kíséri. Az már csak a hölgyneközök kedvéért árukkodó el, hogy a sok kegyetlenség után néhány romantikus perccel fejeződik be a film.

Angyalszív

(ANGEL HEART)

Valóságos sztárparádé ez a film. A rendező Alan Parker, akinek Midnight Express című filmje és a közelmúltban a televízióban is vetített Hírnév (Fame) című alkotása két-két Oscar-díjat kapott. Robert de Niro-t nem kell bemutatnunk a hazai nézőknek, és Mickey Rourke neve is ismerős az egyik legnépszerűbb videofilm, a Kilenc és fél hét (Nine and a Half Week) kockáiról.

Parker új filmje William Hjortsberg krimiregénye nyomán készült. A történet 1955-ben játszódik New Yorkban. Főhőse egy munka nélküli benzinkútkezelő, aki magádetektívnek csap fel. Új foglalkozását azonban nem kíséri szerencse. A kuncsaftok valahogy nem akarják megbízni jól fizető munkákkal. Végül, valóságos éhbérbért egy ügyvédnek végez alkalmi munkákat.

Robert de Niro alakítja a film másik főhősét, egy szállítómunkást, aki egy kisváros vallási szektájában lel menedékre. Az étel, ital és lakás fejében azonban különös feladatot ad Harry Angelnek: meg kell keresnie egy régóta eltűnt slágerénekest, aki fölötte rejtélyes körülmények között tűnt el, tekintélyes adósságtömeget hagyva maga után.

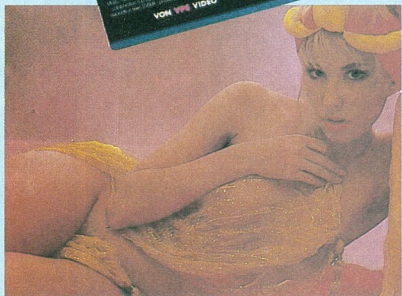
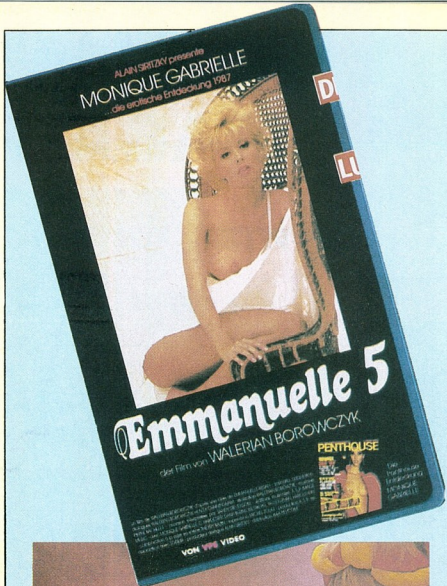
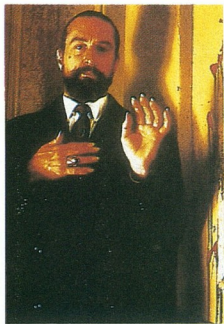
A nyomozás első állomása az a klinika, ahol a sztárt hosszú ideig kezelték. Hamarosan kiderül, hogy a „gondos” kórházi ápolás miatt rohamosan gyengült szervezete. Azt is megtudjuk, hogy az énekes után kérdőjelekkel teli módon mind eltűntek vagy gyors halál áldozatai lettek. Nem tudni, ki lesz a következő áldozat...

USA, 1987

Főszereplők: Mickey Rourke, Robert de Niro, Lisa Bonet, Charlotte Rampling

Rendezte: Alan Parker

100 perc

Hosszú éveken át biztos sikerre számíthattak azok a bécsi mozisok, akik a nyári csúc szezonban az Emmanuelle vagy az Utolsó tangó Párizsban című filmet vetítették. A magyar turistabuszokból ugyanis a nagyáruházak után oda áramlottak a fiatal és idős férfiak, akik nem sajnáltak akár több tucat schillinget sem leszurkolni azért, hogy az itthon „titott gyümölcsnek számító” filmeket végignézhessék.

Bár az Utolsó tangó Párizsban többéves késéssel legálisan is átlépte a hegyeshalmi határt, az Emmanuelle sorozat filmjei még ma is csak videón férhetők hozzá. 1988-ban egy filmforgatásra Budapestre érkezett a sorozat első két részének sztárja, a csodálatos szépségű dán Sylvia Kristel. Akkor legelfoglaltabb rajongói is szomorúan állapították meg, hogy az egykori szexbálvány sajnos kissé megöregedett, s már ezért is jogos az utánpótlás „bevetése”.

Az Emmanuelle 3. folytatásában már Mia Nygren vette át a Kristel szerepét, majd Monique Gabrielle folytatta a sort. A videopiacon a közelmúltban megjelent 5. rész nem tartalmaz semmi újítást: romantikus helyszínek, gyönyörű környezet, elegáns ruhák és talán még elegánsabb kocsik, vonzó nők és délceg férfiak és persze „mindhalálig szex”...

Francia, 1986

Főszereplők: Monique Gabrielle, Dana Burns Westberg, Yaseen Khan

Rendezte: Valerian Borowczyk

82 perc

**ÜGYVITEL-, FOLYAMAT- ÉS RENDSZERSZERVEZÉS
PROGRAMOZÁS**
egyedi, speciális igények szerint

* * *

SZÁMÍTÓGÉPEK
eladása, vétele, szervize

* * *

MINOLTA FÉNYMÁSOLÓGÉPEK
eladása, lízingelése, kellékanyagellátása

* * *

KIADVÁNSZERVEZÉS
teljeskörű szolgáltatás
mindennemű nyomdai munka elkészítése

* * *

*** * * FORDULJON HOZZÁNK BIZALOMMAL * * ***

OPTIMUM

*Szervezési, Számítástechnikai
és Innovációs Kiszövetkezet*

1133 Budapest XIII., Kárpát utca 54.

Postacím: 1364 Budapest 4. Pf.: 206

Telefonszám: 496-706, 495-378

Az élet egy KABARÉ!

„Crazy Cabaret” – hirdeti Pest egyik ismert éjszakai bárja. A grafikus a „cabaret” szót nagyon is ismerős betűkkel rajzolja a plakátra. Bob Fosse Kabaré című filmjének főcímén, majd a film dalaiból készült nagylemez borítóján láttuk így. Remek fogás: a felületes reklámlvasónak az a benyomása támad, hogy ez a műsor nagyon izés, nagyon fűszeres valami lehet, amit már nagyon szeretett egyszer. Ennek a „cabaret”-nak persze kevés köze van ahhoz, amit a magyar *kabaré* szó sugall. Nem tréfás jelenetek és viccek várnak a nézőre, hanem... mi is? Valami nagyon forró, intím és mulatságosan erotikus, ami azonban meglehetősen látványos, táncos és zenés, de főleg és elsősorban nagyon PROFÍ.

Bob Fosse magyarországi halhatatlansága ez a reklámfogás.

Bob Fosse-é, aki filmírói és koreográfusi, de számunkra legfőképpen filmrendezői minőségében a szigorú profizmust emelte könnyed művészi magasságokba.

Fosse zavarba ejtő figurája az egyetemes filmtörténetnek, feltéve, ha egyáltalán befogadja. Számtalan bombasikerű koreográfát készített a Broadway-n, de csak öt filmet Hollywoodban. Ez a csak, persze, viszonylagos, hiszen akár egy filmmel is lehet rendező halhatatlan – feltéve, ha filmrendező. Am Fosse, de ő profi, filmrendezőnek amatőr volt.

Eleinte sikeres színpadi műveit vitte filmre: ha sok pénzt hozott eddig, hozzon még többet! – mintha csak ez a lendület hajtáná.

1955 óta koreográfus, tizennégy éve van a pályán, amikor *Fellini* Cabiria éjszakai című filmjéből írt musicaljéből, a Sweet Charityből forgatja első filmjét... A második, három év múlva, a Kabaré. Elég egy pillantást vetnünk az akkor már világhódító újtárra indult musical eredeti, színpadi változatára, hogy lássuk: nem kicsit meghúzott, kicsit megmozgatott, meglátványosított, majd lefényképezett színházat, hanem öntörvényű filmes remekművet tett le Hollywood asztalára a másodfilmes koreográfus.

Ahhoz a nemzedékhez tartozott, amely kitanulta és lökélyre fejlesztette az eszmét: a jó musicalben a dal és a tánc a próza

folytatása más eszközökkel. Ez a dramaturgiai törvény új színpadi gyakorlatot, az új gyakorlat új dramaturgiát szült. Ez a szikárabb és prózaibb zenés játék hódította meg aztán először Nyugat-Európát, majd lassan, talán, Kelet-Európát is.

Fosse a Kabarában ezt a jól működő szerkezetet mülja fölül, egy rém egyszerű, ám annál szellemesebb „húzással”. A dalra és táncra fakadás filmben még nehezebben föloldható ellentétét úgy simítja el, hogy minden számot a filmbeli mulatóba helyez s aztán már „csak” szerkesztenie kell. Egyszerű: vágnia. Rimmelten és ellenpontoznia. A kabarán kívül futó életet összesítmáni és ütökötetni egy este műsorával. Ez a huszárvagás teszi, hogy a *musicalból* készült *film* – noha tizenkét remek dal hangzik el benne – mégsem *film-musical*.

Nem új igazságok arcunkba csapása, ám nem is elkenése a musical igérete: *átélhetővé* és árnyalttá teszi azt, amit többé-kevésbé tudunk. Kommerszebb, ám hatékonyabb program, mint a Nagy Mesteré, akinek módszere nem maradt hatástalan Fosse-ra.

„Fonákjáról mutatni valamit: elbájoló-nak fölültetni a rémisztőt, kecesesen könyvednek lenni az iszonyat fölött, szentve-

len pofát mutatni a megrendülésben”, ezt tanulta Fosse Bertolt Brechtől Molnár Gál Péter szerint. Ez a szemlélet adja a jó musicalnek azt a többletet, amely lehetővé teszi, hogy magáénak érezze a műfajt a fanyalgó vagy csak egyszerűen gyanakvó értelmiségi is. Hogy saját magát vélje fölismerni benne. Így lett a Kabaré, s aztán a Mindhalálig zene egy fiatal értelmiségi nemzedék kultu-

rális mítoszának alapműve. Pedig a megalapítás: az élet egy kabaré! – így szól a Kabaré fódalának refrénje, de ezt sugallja a Mindhalálig zene is – nem valami nagy igazság. Nem sokkal mélyebb, mint az izetlennre csócsált Shakespeare-idézet, miszerint: „színház az egész világ...”, vagy az, hogy „az élet olyan, mint a Lánchíd”. Nagy lendületű metafora, amely éppen mert sokat ígér, keveset ad. Ezért *adna*. Ha Fosse nem a Közhely Nagy Mágusa volna s nem sikerülne érzékíve tennie a konyhafilozófiát, élővé galvanizálni a halott materializált.

A Nagy Mágus maga is megjelenik, persze, nem saját arcával a Kabarában s más filmjeiben is. Fosse visszatérő figurája a Konferanszié. Az amerikai szórakoztatásban önálló vicceslő – a stand up comedian –, de Fosse-nál inkább az európai típus bukkan föl, az összekötő, műsorvezető, a véleményező. Ez a figura tökéletesen ismeri és érti a „kabaré”, megvan róla a véleménye, ám nem tud és nem akar szabadulni, mert imádja. Ha kell, persze, tökéletesen táncol és énekel, de inkább a Közönség megbizottja a színpadon. Ez a konferanszié lisztes arcú, mert a bohócok utódja, de szmokingban van, mert kiváloan mozog a társadalomban. Ez a konferanszié ironikus, önironikus és szemérmesen értelmes. Pontos és határozott a kegyetlenségig.

Aztán a végén az egészbe belehal, de abban sincs semmi tragikus. Inkább felszabadító sőt szinte közösségi élmény. Joe Gideon koreográfus meghal új musicalje bemutatója előtt a Mindhalálig zenében, éppúgy mint Bob Fosse koreográfus és filmrendező új musicalje főpróbatételben a Broadway-n, 1987 októberében.

Faragó Zsuzsa

BOB FOSSE filmjei

- 1969 Sweet Charity! (Drága Charity!)
- 1972 Cabaret (Kabaré)
- 1974 Lenny (Lenny)
- 1979 All That Jazz (Mindhalálig zene)
- 1983 Star '80 (Sztár '80)

Video 8 - a győztes

Lehet, hogy unokáink (fiaink?) megilletődten – esetleg élénköz mosollyal – bámulják majd a mostani évekből fennmaradt amatőr hordozható képmagnókat és kamerákat és sehogyan sem fogják megérteni, miért használtak valamikor külön képmagnó és kamerát, amelyeket egy kábelrel kellett összekötni, holott sokkal célszerűbb e kettőt egybeépíteni.

Valóban, a mai képmagnók és kamerák kicsik és könnyűek, értelemten tehát külön gyártani azokat, hiszen használatuk során száz esetből kilencvenkilencben együtt kell hogy működjenek. A Sony és a JVC japán elektronikai vállalat konstruktorjai, okulva a fenti következtetésből, megszüntették a hordozható amatőr képmagnó és kamerák gyártását: mostantól csak kamkordereket gyártanak. Igaz, készülnek még olyan kamerák, amelyek kis stúdiókat szolgálnak ki és azok videórendszeriben hivatottak dolgozni. Ezek általában kívülről, egy másik videójelelhez szinkronozhatók (genlock) és komolyabb, 8–14-szeres varioobjektívvé vannak felszerelve – hogy csak a legfontosabb jellemzőiket említsük.

De térjünk vissza a kamkorderekhez, meg hozzá a nyolcmilliméteres, félvezetésű képernyővel felszerelt típusokhoz. Úgy tűnik ugyanis, hogy ezek a jövő. Előjáróban foglaljuk össze a nyolcmilliméteres formátum és a félvezetésű képernyőalkalattal legfontosabb tulajdonságait.

A video nyolcas formátum kifejlesztésének egyik lényeges célkitűzése volt a méretek csökkentése, mégpedig mind a hordozó (videokazetta) mind a képmagnó tekintetében. A kazetta hozzátétőleg akkora, mint egy kompakt hangkazetta. A képmagnó fejbőjtőméretét 40 milliméterre csökkentették és ezzel megvetették a képmagnó méretekcsökkentésének alapját is. A videoszalag haladási sebessége a képmagnóban 20 mm/s, ami valamivel kevesebb, mint a VHS készülékek esetében (23,4 mm/s). A videójeleg fordul-

száma nem változtatható tetszés szerint, mert ez adja a lejátszáskor a tévék (monitorok) számára a kép váltási frekvenciát. Az NTSC rendszerben ez 60 Hz, nálunk, a PAL rendszerben és a SECAM szerint 50 Hz. Mivel két videójele van a fejbőjtőben, s egymással éppen szemben, a fejbőjtő fordulatszámának 30-nak, illetve 25-nek kell lennie másodpercenként. A szalag hosszanti mozgásából és a fejbőjtő fordulatszámából, valamint a fejbőjtőméretből adódó kerületi sebességéből következik a fej és a szalag közti relatív sebesség, amely a mágneses képrögzítés egyik legfontosabb paramétere. A rögzítőhöz legnagyobb frekvenciát – ami döntően meghatározza a képmínőséget a felbontáson keresztül – ugyanis három dolog adja: az említett fej-szalag sebesség, a videójele részesség és a szalag mágneses részecskéinek szemcsefinomsága és egyenletes eloszlása.

A videójele részmérete nem lehet sokkal kevesebb, mint egy mikron, mert azon túl, hogy nehéz kézbén tartani a rés geometriai kialakításának pontosságát, romlik a rögzítés hatékonysága: kisebb lesz a szalagra felírt mágneses tér, ami azt eredményezi, hogy visszajátszáskor a fej érzékelőképe romlik, ugyanis a kisebb jel könnyebben elveszik a mindenkor meglévő szalagzajban. Ezen ugyan egy rendszertechnikai trükkrel lehet valamiképp segíteni, de az igazi megoldást a digitális rögzítés adja majd.

Arról van szó, hogy a szalagra történő felírás előtt kiválasztják a világosságjelet (fekete-fehér videójelet) a színjelet. A világosságjelet frekvenciamodulációval rögzítik a szalagra, ami jó jel-zaj viszonyt tesz lehetővé – és ez a lényeg, mert a szem felbontóképessége sokkal nagyobb fekete-fehér jelek, mint színes ábrák esetén. A színjeleket sokkal szerényebb körülmények között (értsd: sokkal rosszabb minőségben, kisebb felbontással, szűkebb frekvenciasávban) lehet átvenni, mert a szem nem nagyon érzékeli a

színfoltok kevésbé jó bontását. Így hát a színjel spektrumát áthelyezik 1 MHz frekvencia alá és ebben a tartományban rögzítik, meg hozzá amplitúdomodulációval. Mivel a világosságjel frekvenciamodulációval rögzített tartománya 3–5 MHz a színjel felett, ezt a rendszert Colour Under (szín alul) néven szokták emlegetni. Így történt eddig minden mágneses képrögzítés, a különbség csupán az, hogy mások a modulációs rendszer paraméterei a U-matic, a Betamax, a VHS és a V8 esetében. Utóbb a videójelek rendszertől független, ködólatlan alapsávi formából kiinduló rögzítésével fejlesztettek ki népszerűeket (pl. a Betacam), de ez egyelőre csak a professzionális videotechnikát érinti. Reméljük, nincs messze az „igazi”, digitális rögzítés megjelenése az otthoni képmagnóban. A képlemezjátszóban ez a premier már megtörtént, bár ez nem mágneses elven dolgozik, hanem a lézertechnikát hívja segítségül.

A mellékelt táblázat összefoglalja az amatőr és félprofiter terület szempontjából fontos képmagnórészek legfontosabb adatait. Láthatjuk ebből, hogy a fej-szalag relatív sebessége a V8-nál kb. 3 m/s. Joggal merül fel az olvasóban a kérdés, hogyan lehet jobb a V8 képmínősége, mint a VHS rendszeré, ha – nagyjából azonos fejrés-zajosság mellett – a relatív sebesség kisebb? A választ a harmadik paraméter adja: a V8 rendszeréhez különlegesen finomszemcsés videoszalagot használnak. Ezért olyan drága a V8 rendszerű kazetta.

A jobb szalagkihasználás érdekében bevezették a felezett sebességű üzemmódot, amely megduplázza a játékidőt anélkül, hogy a felvett képmínőség sokat rontana. Ugyanis ha jól megmondjuk, a szalag hosszanti mozgásának lelassítása a fej-szalag relatív sebességet gyakorlatilag nem csökkenti, hiszen az nagyrészt a fej forgási sebességéből adódik, amely szigorúan állandó. A probléma csak az, hogy a felírt ferde sávok amúgy is csekély, mindössze 34 mikronos szélessége ezek a ferde csökök. Így a sávon tartás (tracking) problémái megnövekednek. A szalagvezető mechanizmus és a képmagnó szerelvényrendszerének igen precíz kialakításával azonban úrrá lehetünk ezeken a nehézségeken – a Sony-nak legalábbis sikerült. A videófejeknek persze olyan keskenyeknek kell lenniük, hogy a felezett sebességű, keskeny sávokra pontosan illeszkedjenek. Emiatt néha külön fejelet építenek be ezen üzemmód számára.

Itt jegyezzük meg, hogy a másolás során főleg a színjel minősége romlik. Ezért van az, hogy a szín lecsavarásával (kikapcsolásával) a monitoron a rossz kópiák fekete-fehérben még nézhetőek, mert megszűnik a színjel és a színes vilódzás és némileg javul a kép élessége.

Minden rendszer használhatóságának egyik próbája az, hogy milyen háttérátmoga-

AZ AMATŐR FELHASZNÁLÁSBAN ELTERJEDT KÉPMAGNÓFORMÁTUMOK LEGFONTOSABB JELLEMZŐI

	U-matic	Betamax	VHS	VHS-C	8 mm
Szalagszélesség	3/4" (19 mm)	1/2" (12,5 mm)	1/2"	1/2"	8 mm
A kazetta mérete (mm)	221 x 140 x 32	156 x 96 x 25	188 x 104 x 25	92 x 59 x 23	95 x 62,5 x 15
Maximális játékidő (perc)	60 (20)	195	240	30	120
Szalagsebesség (cm/s)	9,5	1,873	2,339	2,339	2
Fej-szalag relatív sebesség (m/s)	8,54	5,83	4,83	4,83	3,12
A fejbőjtő átmérője (mm)	110	74,5	62	40	3,42
A video nyomvonal szélessége (µm)	85	32,8	49	49	34,4
A videófele dőlésszöge (fok)	0	7	6	6	10
FM löket (MHz)	3,8–5,2	3,8–5,2	3,8–4,8	3,8–4,8	4,2–5,4
Vízszintes felbontás (sor)	300	270	250	250	300
Képi jel/zaj viszony (dB)	45	42	40	40	40
Edítési lehetőség (PAL rendszerben)	van	nincs	van	van	van
A hordozható gép mérete (mm)	258 x 117 x 338	215 x 80 x 325	210 x 70 x 270	180 x 75 x 215	126 x 191 x 350
A hordozható gép súlya (kg)	5,5	4,3	2,5	1,5	2,6
					kamerával
					2,6
					kamerával
A hordozható gép ára (S)	4000	850	600	1400	1400
Szalagköltség (Ft/perc)	80	4	3	50	20
				újdonság	újdonság

trend?

Amit a CCD-ről tudni kell

tás van mögötte. Ez a videorendszereknél a következőket jelenti:

a) Teljes a jelfeldolgozó lánc egészen a végtermék előállításáig. A végtermék a videóműsor, amivel pedig elő lehet állítani, az a megfelelő szerkesztő (editáló) képmagnó. Sajnos a V 8 részére eddig egyetlen gyártó sem készített editálógépet, így a V 8-on felvett videoanyagokat valamely más rendszerben kell szerkeszteni. A Sony a saját rendszereit ajánlja erre: a U-matic vagy a Betamax formátumot.

b) Számos kiegészítő eszköz, adapter, előtét, rátét, tok és állvány kínálja magát a kérdéses feladat lehető legkövetelményesebb és legkényesebb elvégzése érdekében. E téren nincs is hiány, csak egyetlen olyan szerkesztő távvezérlő, amely a V 8 és a VHS közötti váltást lehetővé teszi.

c) Kazettaellátás. A kazetta beszerzése nem szabad hogy gondot jelentsen. E téren a V 8 nem feddhetetlen, mivel a hozzá való kazetták igen drágák. Ez emberben persze felmerül a gondolat, hogy az igen olcsó V 8 rendszerű készülékek veszteségét a kazetták árának nyereségéből kívánják némileg kompenzálni – ami nem is rossz üzleti fogás...

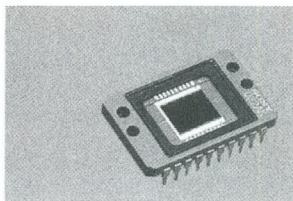
A műsorokkazetta-ellátás sem hagyható figyelmen kívül. E téren a V 8 eleve hátrányban van, ugyanis rövidebb a kazetták műsorideje (30, 60 és 90 perc, illetve felezett sebességnél az előbbieket duplája), ami bizonyos mértékig megnehezíti a hosszabb műsorok felvételét. Ennek ellenére a legnagyobb külföldi műsor-kölcsönzők meglehetősen bő kínálatú rendelkeznek a V 8 formátumban is.

Az egymás közti zacskattacsera a készülék-tulajdonosok közt ugyancsak fontos motívum lehet a készülékvásárlásnál. Kétségtelen, hogy a V 8-on sokkal kevesebb anyag fog közléken, mint a VHS kazettákon.

A másolhatóság igen lényeges, mert a műsorokhoz jutás egyik fő forrása a saját másolatok készítése.

d) A megbízhatóság terén a korábbi rendszerek elkényeztettek bennünket, ma már nem élne meg olyan készülék, amelyet állandóan javíthatni kellene és a legfontosabb helyzetekben hagyna cserben bennünket. Aprópó, szerviz: míg a régebbi képmagnók és kamerák egy csavarhúzó és forrasztópáka segítségével a legtöbb esetben viszonylag könnyen javíthatók voltak, a mai videoeszközökhöz speciális szerszámok kellenek, a szakértelemről nem is beszélve.

Kezelhetőség, súly, méretek: e tekintetben a V 8 verhetetlen, s talán ebben van elterjedésének legfőbb oka. Az automatikus áramkörök megszabadítottak bennünket a körülményes manuális beállításoktól. Némi túlzással csak arra kell ügyelni, hogy az akku fel legyen töltve és szalag legyen a készülékben, a többi – egy gombnyomás dolga. Ezt a szintet a fényképezés száz év alatt érte el!

A korszerű félvezetőipar többféle félvezető integrált technológián alapuló képrzékelőt is kifejlesztett az utóbbi években. Fontos tudni, hogy ezek fizikai működési alapjukat tekintve nem különböznek a képfelvétel csövektől: ezekben is a beeső fény hatására felhalmozódó töltések kisütése nyomán jön létre az elektromos jel. A különbség a módszerben van, ahogy ezeket a töltéseket hasznos jellé alakítják át. A képfelvétel csöveken alkalmazott elektronsugaras letapogatás helyett itt memória és léptető áramkörök végzik el ezt a feladatot.

A fentiekből következik, hogy a színes kép előállításra ugyanúgy a három alapszínre való bontással történik, mint a csőves kamerákban – tehát vagy három képrzékelőt kell alkalmazni, vagy az egycsöves kamerából ismert piros-kék-zöld elemi függőleges szalagokból álló csíkszűrőt kell a képrzékelő felület elé helyezni. Az egycsöves videokamerák felbontását meghatározza a letapogató elektronsugár átmérete és a csíkszűrő finomsága. A félvezető képrzékelőnél ugyanez a helyzet, csak hogy itt az elektronsugár átméreteinek helyébe az elemi fotodiódák mérete lép. Ez utóbbi legjobban az elemi érzékelők (pixel) számával jellemezhető, mivel a felület mérete, amelyen elhelyezkednek, szabványos: 2/3 hüvelyk képátoló, vagyis kb. 10 x 13,6 mm. Az első ilyen méretű képrzékelő felületén kb. 200 ezer pixelt tudtak integrálni – mára ez a szám több mint kétszeresére nőtt. De ne feledjük: a felbontás nemcsak ettől, hanem – egy darab érzékelővel épített kameránál – az érzékelő elé helyezett elemi csíkszűrő finomságától is függ. Így végeredményben a pixelek száma önmagában semmit sem mond a felbontás finomságáról.

Bár azt mondtuk, hogy a félvezető képrzékelő működése – fizikai alapjait tekintve – azonos a képfelvétel csövével, ahhoz képest számos előnnyel rendelkezik. Amit az alábbiakban elmondunk, az a CCD (Charge Coupled Device) rendszerű képalakítóra vonatkozik. Mellesleg ebből is többféle van, de ezek részletes ismertetése meghaladja kereteinket.

Nincs késleltetés (húzás). Ez annak az eredménye, hogy a fény hatására kialakul

töltésképet a digitális áramkörök sokkal precízebben alakítják át elektromos jelekké, mint a félvezetőcsövekben az elektronsugár. A késleltetés drasztikus csökkenése miatt a gyors mozgások is élesen kirajzolódnak a videoképek között már elfogadható videokepek között, ami a mozgáselemzés lehetőségét.

Nincs bégés. A hagyományos, félvezetőcsövel működő kamerának ez volt a legnagyobb veszélye, ami gyakran idő előtt teljesen törökretejt a felvételcsövet vagy legalábbis jelentősen csökkentette annak érzékenységet.

Nagyból az érzékenysége. A korszerű videokamerák az átlagos világítási viszonyok között már elfogadható videokepeknek teszi a helyszín külön megvilágítását.

Jobb a jel-zaj viszony. A tökéletesebb jelfeldolgozás miatt tisztább, zajmentesebb képeket kapunk. Arról azonban ne feledkezzünk el, hogy rosszabb világítási körülmények között az automatika megneveli az erősítést azért, hogy a kamera kimenőjele elegendő legyen a képmagnó számára. Ilyenkor megnő a zaj, vagyis erősen leromlik a jel-zaj viszony. A katalógusok által megadott jel-zaj viszony értékei mindig optimális, jól kivilágított felvételi körülményekre vonatkoznak!

Kitűnő a dinamikus felbontása. A hagyományos felvételcsöves kameráknál ez annyira rossz, hogy adatait meg sem szokás adni. Mivel a CCD-nél nincs húzás, sokkal jobb a mozgó jelenetek esetén értelmezhető felbontás (l. az előző pontot).

A CCD elvisel minden hagyományos fényforrást, ami a videotechnikában előfordul, anélkül, hogy tökrémenne. Ez egyaránt előny a profi és az amatőr technikában. Mindazonáltal nem illik a tűző napba nézni vele és hasonló módon provokálni a CCD-t. Ha ilyesmit nem művelünk vele, élettartama gyakorlatilag végtelen.

Nincsenek rá hatással a mágneses terek. (Nincs a kamerában elektronsugártereltérítő mágneses tér.)

Az objektív leképezés hibáit jelenti az összes geometriai torzítás, mivel letapogatási torzítás nincs, hiszen az egyes elemi képrzékelők a gyártás során abszolút pontosan a helyükre kerülnek.

Mechanikailag sokkal ellenállóbb, mint a félvezetőcsövel készült vákuumos szerkezet.

Gyártása nagy száriában sokkal egyszerűbb, mint a félvezetőcsövel, így ára várhatóan erősen csökken. Ugyanakkor minőségese a tömeggyártás precíz technológiája miatt javul.

Mérete, súlya igen kicsi, így miniatűr videokamerákat lehet a segítségével építeni. Már ma is az a helyzet, hogy a kamerák méretét és súlyát elsősorban az objektív határozza meg!

A trükk-kordertől a

Cikkünk kamkorderei a Sony új irányvonalát jelölik ki a kommersz videotechnikában. Burkolt beismerése az annak, hogy a nagy reményekkel kecsegtető Betamax nem lesz egyeduralgó, sőt ki fog szorulni a használatból. A V 8 fő erénye a kis méret, amely a kommersz elektronikában az egyik legfontosabb követelmény. Ez önmagában azonban nem döntő: ehhez társul a V 8 kitűnő (hifi) hangminősége, amely a Betamax egyik gyenge pontja – igaz, a hifi forgó hangfejekkel szerkesztett újabb Betamax képmagnók sem szenvednek ettől a hiányszágtól.

Tovább erősíti a V 8 pozícióját az, hogy több mint száz gyártó megállapodott a V 8 bevezetésében. Ebből eddig kevesen léptek a tényleges gyártók sorába, inkább a licenccet adják át egymásnak. Egy-egy új konstrukció kifejlesztése ugyanis hatalmas összeg, másrészt a V 8 eladhatósága nem kis probléma, mert a VHS formátumból a piac az utóbbi időben meglehetősen teletitelté vált. A kamkorderek terén a legnagyobb a V 8 esélye, mert a VHS vagy a Beta kazetta túl nagy. A VHS-C formátumú kamkorderek legutóbbi nagy offenzívája a V 8 terjedésének megállítására irányult, úgy tűnik, nem nagy sikerrel. Minden jel arra mutat, hogy a V 8 szilárdan megvetette a lábát és széles körben való elterjedése csak idő kérdése.

Ezek után nézzük a Sony újabb csodáit. A család tagjai a következők: CCD-V 90 E, CCD-V 50 E, CCD-V 30 E, CCD-M 8 E, CCD-V 100 E, az utóbbit 1987. augusztusi számunkban mutatuk be. Az első két készülékről részletes ismertetést talál a kedves olvasó a nyugat-berlini világkiállításról szóló írásunkban, így azokról itt csak annyit jegyzünk meg, hogy a CCD-V 90 E jelű kamkorderben új, nagy felbontású CCD-t alkalmaztak: az eddigi 290 ezer elemi képelemek (pixel) helyett 440 ezer db található az új típusnál! Tökéletesítették a színes csikszűrőt is, miáltal megnőtt a felbontás, és ugyanakkor javult a kamera érzékenysége (7 lux). A másik lényeges újítás a változ-

tatható kiolvasási sebesség, amely mintegy az expozíciós idő (zárssebesség) változtatásának felel meg. Ezt a CCD sajátos működési elve teszi lehetővé. A CCD-V 90 E 1/50, 1/120, 1/500, 1/1000 valamint 1/2000 másodperc expozíciós időkkel tud felvenni, ami hatatlanul megajátja a gyors mozgások precíz, hűzásmentes leképezését.

A CCD-V 50 E azzal lepi meg a kedves felhasználót, hogy képes egy videoképet durva bontásban tárolni és ez bármikor hozzáférhető egy élő képhez. Annak a törekvésnek a példája ez, hogy az amatőr videoeszközök minél inkább önmagukban is alkalmasa legyenek egyszerű videónyomtatásra.

A CCD-V 30 E tulajdonképpen egy egyszerűbb nyolcmilliméteres kamkorder: objektíve 12–30 mm között változtatható fókusz-távolságú varioobjektív, amelynek makroállása minimálisan 9 cm távolságú beállítást tesz lehetővé. Ez persze kevesebb, mint ami a szokásos (hatszoros vario, 1–2 cm-es makroállás), de ennek a készüléknek az erénye nem is ebben van. A forgó törőfej, amely kifogástalanul illeszti az egymás utáni snitteket, a hifi hangfelvétel és a felezett sebességű üzemmód, az autofókusz (kikapcsolható), az automatikus fehéregyensúly-beállítás és mindemellett a 12 lux minimális megvilágítátszükséglet – ezek együttesen teszik vonzóvá ezt a készüléket. A 3/4 hüvelykes kereső is azt sugallja, amit a fentiek: ezt a készüléket a nem egészen kezdő, de nem gyakorlott videósok kezébe szánták. A gépnek van audio és video kimenete (mindkettő phono csatlakozó), ez

és az asztali gépekhez hasonló szalagfuttatási lehetőségei kiválóan alkalmasa teszik másoláshoz bejátszó gépként való használatra. Az RF-adapter külön tartozékként kapható a készülékhez.

CCD-M 8 E névre hallgat az a kamkorder, amely ez ideig a legkisebb ilyen készülék a világon. (Elődjét már megemlítettük 1986. májusi számunkban.) A teljesen laikus használatok számára készült. Nem is extra szolgáltatásaival akar kitűnni, hanem inkább árával: ez a készülék kb. ezer márkába kerül az NSZK-ban! Összehasonlításképpen megemlítjük, hogy egy jobb asztali képmagnó 1500–2000 márkába kerül. Ez a gép tehát igen olcsónak számít, ami azt mutatja, hogy a Sony mindent megtesz, hogy a nyolcmilliméteres formátumú gépeivel elhódítsa a piacot a VHS-től egy két éven belül – ami nem lehetetlen, de addig még sok víznek kell lefolynia a Rajnán és a VHS gyártók sem ténnetlenednek. És furcsamód egyik sem siet a V 8 típusú készülékeivel a piacra. Egyelőre a VHS a biztos üzlet.

Nos, ez a pici kamkorder fogantatóval együtt kb. 11 × 11 × 21 cm – mert úgy fogantó nélkül egy aktaatkást sem lehet megfogni.

A dologhoz tartozik, hogy azért más fontos szerepe is

van: benne foglal helyet az akkumulátor. Ezzel és a kazettával együtt a készülék súlya 1,37 kg. Fogyasztása mindössze 5,2 W és így egy órával tovább képes táplálni a gépet felvétel üzemmódban. Felezett sebesség is használható, ilyenkor egy 90 perces videokazettára háromórás felvételt tudunk készíteni. A bekapcsolás úgy történik, hogy félretoljuk az objektív védő fedelet. Utána a külső-belső választókapcsolóval beállítjuk a fehéregyensúlyt, az objektív három állása közül kiválasztjuk a megfelelőt és már kezdődhet is a felvétel.

Az ember elgondolkodik azon, hogy miért nem bízták teljesen az automatikus áramkörökre a fehéregyensúly beállítását is, ahogy pl. a JVC-SABA kis kameráin, hiszen ezzel a leggyakoribb hibát küszöbölhették volna ki: azt, hogy elfelejtjük a kapcsolót megfelelő állásba hozni és így az egész felvett anyag színhibás lesz. Ez pedig csak meglehetősen nehezen korrigálható. Az a sanda gondolatunk támadt, hogy egyszerűen egy régi konst-

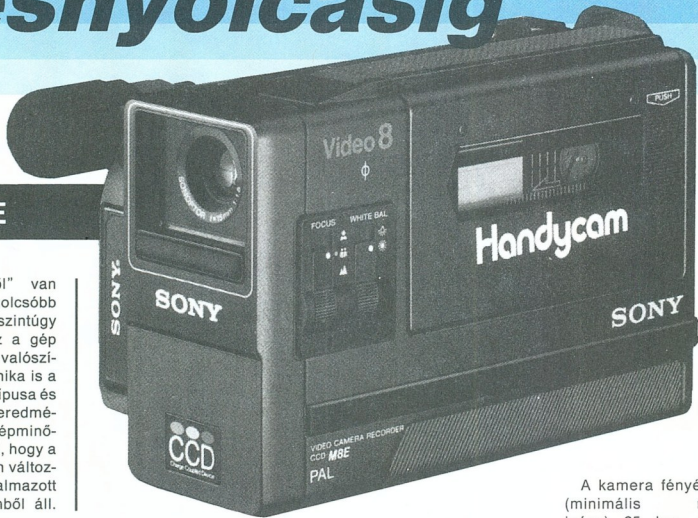

CCD-V 30 E

vizesnyolcasig

CCD-M 8 E

rúció „átöltötteséről” van szó, ami a fejlesztés legolcsóbb módja. Mert a kereső szintű optikai, mint régen; ez a gép sem tud visszajátszani – valószínű tehát, hogy a mechanika is a régi. Új azonban a CCD típusa és ez erőteljes javulást eredményez önmagában is a képminőség tekintetében anélkül, hogy a konstrukción lényegesen változtatni kellene. Az itt alkalmazott CCD 290 ezer képelemből áll.

A kamera fényérzékenysége (minimális megvilágítási igény) 25 lux. (Ne feledjük azonban, hogy a szóban forgó kamkorderek részére ajánlott optimális megvilágítás 300 lux felett van!) Ez megint egy kompromisszumra derít fényt. Ha ugyanis a méreteket és a súlyt csökkenteni kívánjuk, nem lehet nagyméretű, tehát nagy fényerejű objektívet alkalmazni és így végeredményben csökken az érzékelőre jutó hasznos fény mennyiség. És mivel ez szériában gyártott, szabványos méretű felület, kisebb lesz rajta a fényűrűség és így kisebb a kapott hasznos jel.

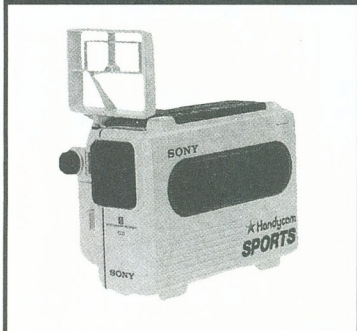
Mivel a készülék nem tud visszajátszani és visszacsévélni sem, ajánlanak hozzá egy csévéelőegységet, amely törlésre is alkalmas. A szokásos tartozékokon túl – akku, töltő, adapterkábel gépkocsisíhoz, hálózati adapter, előtétel, állványok – feltűntek a víz alatti felvételeket lehetővé tevő szerkezetek. Ezek közül legfontosabb az MPK-M 8 típusú vízhatlan, nyomásálló tok, amely 40 m mélységig védi meg a készüléket a víztől. Ebbe be van építve egy vízálló mikrofon. Gondoltak a víz alatti világitásra is. E célra egy 50 W teljesítményű lámpát ajánlanak, amely a hozzá tartozó akkuról 30 percig világít (a lámpa típusa HVL-80 D, az akku jele NP-3000). Van egy egyszerűbb, SPK-M 8 típusú tok, amely csak 2 m mélységig nem ázik be.

MPK-M 8

HLV-80 D

SPK-M 8

NP-3000

Videoberendezések javítása,
áthangolása, színes televíziók
áthangolása, valamint Hi-Fi
berendezések áthangolása és
javítása.

VIII., József krt. 38.
Tel.: 141-216.

Hazai és külföldi garanciális és
készpénzes fekete-fehér és színes
televíziók javítása,
videomagnetofonok áthangolása.

XV., Frankovics M. u. 57-63.
Tel.: 635-225

Nyugati készülékek szervize:
Video- és Hi-Fi berendezések
javítása, áthangolása.

VI., Lenin krt. 94.
Tel.: 311-129

Szervizeink
CSÜTÖRTÖKÖN 20 ÓRAIG
tartanak nyitva.

**Semmi kétség!
A Rávisz
a segítség!**

RÁVISZ

SZOLGÁLTATÓ
KISSZÖVETKEZET

KOMPLEX SZÁMÍTÁSTECHNIKAI SZOLGÁLTATÁS!

A Ferroglobus szervezési főosztálya nagy adatfeldolgozási hagyományokkal, jól képzett, nagy tapasztalatú munkatársakkal rendelkező számítőközpontja széles skálájú, komplex számítástechnikai szolgáltatásait ajánlja:

- kereskedelmi szakmai, készletgazdálkodási, pénzügyi, számviteli, bér- és munkaügyi stb. rendszerek szervezése, programozása és fejlesztése nagy kapacitású, modem ICL típusú számítógépen,
- mágneses adathordozóra történő adatelőkészítés - rögzítés,
- számítógépidő bérbeadás,
- tanácsadás.

**Ferroglobus
TEK Vállalat**

számítástechnikai
főosztály
Budapest VII.,
Vörösmarty u. 16.
Tel.: 427-338,
202-415

AZ ÉPÍTÉSÜGYI TÁJÉKOZTATÁSI KÖZPONT

Film- és Videostúdiója felajánlja szolgáltatásait!

VÁLLALJUK:

- reklám-, referencia-, propaganda-, oktató-, ismeretterjesztő filmek és VIDEO-filmek gyártását,
- meglévő filmek idegen nyelvű verzióinak készítését,
- 16 mm-es és 35 mm-es mozgófilmek VIDEO-kazettára való átírását, eredeti vagy idegen nyelvű hangosítását,
- VIDEO-filmek más rendszerű (VHS, U-MATIC) átmásolását, utólagos hangosítását,
- közel 600 építőipari témájú film kölcsönzését, vetítésszolgáltatás biztosítását a stúdió kamaravetítőjében, illetve a kért helyen,
- film- és videokatalógusunk megküldését.

Címünk:

ÉTK Film- és Videostúdió

Budapest, Radnóti M. u. 5-7.
1137

Filmgyártási tevékenységünkről a 498-497 és 496-976,
filmforgalmazási tevékenységünkről a 498-798 és 499-340
telefonszámokon adunk felvilágosítást.

HA AZ ÉTK SZOLGÁLTATÁ- SOKKAL KAPCSOLATBAN

- információra van szüksége,
- véleménye, javaslata van, hívjon bennünket!

ÉTK ÜGYFÉLSZOLGÁLAT: 423-422

TESZT

Kazetta- töréspróba

Testzt rovatunkban ismertettünk már videomagnókat, kamkorde-
reket és színes televíziókat,
azonban a videózás legszüksé-
gesebb kellékeiről, a kazetták-
ról, eddig még nem beszéltünk
részletesebben. Ezt a hiány-
ságot szeretnénk most pó-
tolni az NSZK-beli VIDEO
című folyóirat közlései-
nek felhasználásá-
val.

A tesztben 18 gyár 56-féle kazet-
tatípusa szerepel. Szóljunk rövi-
den az értékelési szempontok-
ról. Elsőnek a drop-outról (vilá-
gos-sötét vonalak megjelenése
a képernyőn vagy kattogás a
hangban), melynek értékelése
elektronikus műszer segítségé-
vel történik, a hibák számának
és nagyságának számlálása út-
ján. Ebből a szempontból a leg-
jobbknak a Philips termékei bi-
zonyultak – lehet, hogy a tesztelők
egy kissé elfogultak voltak? –
legrosszabbnak a Konica SHG
szalagok minősültek, mert ezek-
nél már újkorukban is erős felü-
leti karcok voltak láthatók a
mágnesrétegben, majd mikrosz-

FOTÓ: TEKNŐS MIKLÓS

kóppal, 100-szoros nagyításban láthatóvá vált, hogy az emulzió nincs optimálisan elkeverve, vagy a gyártáskor porszemcsékkel együtt ragasztották fel a mágneport.

Hifi hangfelvételkor is meglehetősen zavaróak a drop-outok, ugyanis pattogó zajt okoznak – ezért ilyen célra ezek a szalagok alkalmatlanok. A drop-outok miatt szorult a TDK HDX Pro a második helyre, a Maxell RX Pro mögött.

A következő szempont a jel/zaj viszony világosság- és db-érték. Minél magasabb a db-érték, annál jobb a szalag, hiszen 6 db különbség 100 százalékos javulást vagy romlást jelenthet. Ezt tapasztalták egy átlagos minőségű referenciakazettához viszonyítva (ennek mibenlétét nem árultuk el) a TDK HDX Pro és a Maxell RX Pro szalagok esetében. A legrosszabbnak a Goldstar SHG minősült -2 db-lel.

A laborérések kategóriájába tartozik az előbb említett jel/zaj viszony, azonban azt a kép osztályozásánál már értékeltük. A laborvizsgálatok természetesen még igen sok mechanikai és elektromos szalagjellemzőt tartalmaznak, amelyekkel azonban részletesen nem foglalkozunk, inkább vizsátérünk a kép és a hang további minősítésére, a szubjektív nézés és hallgatás területére. A kazettákra tesztképeket és zenét (jelt) játszottak fel, így egy diakepet profizzionális dialektapogatóról, zsinávot, gradációs lépcsőt, fekete-fehér sávokat és tiszta város felületet. Ezekkel az ábrákkal jól láthatóvá váltak a különböző hibák,

mint a képzai, a színzaj, az átmenetek élettensége vagy csipkészettsége stb. A hangrés vizsgálatához CD-játszóról egy vibráns zeneszámot és 1 kHz-es mérőhangot rögzítettek. A szalagok közötti különbségek igen jól értékelhetők voltak, mert az öt hifi kazetta abszolút tiszta hangot adott vissza, a sereghajtó szalagoknál a zenei információban erős patosság és zaj is hallható volt. A normál hang értékelésénél nem lehet nagy minőségű követelményeket támasztani, itt a hibák inkább a szalagotvábbításra vezethetők vissza, mint futási ingadozásra.

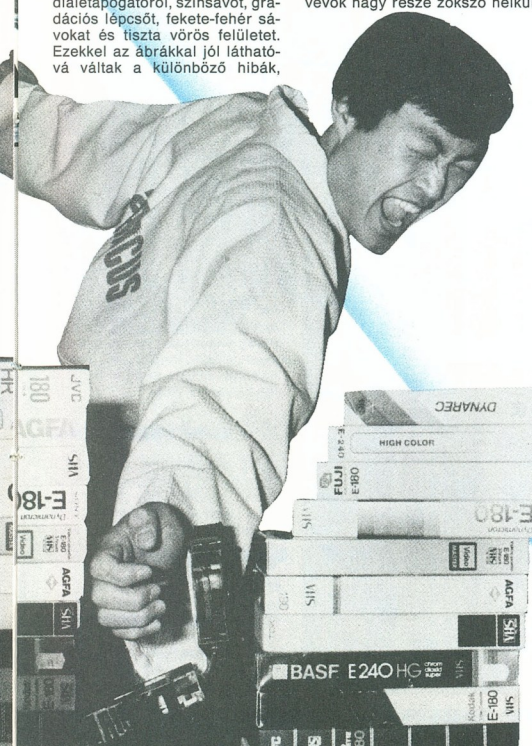
Ezek lennének a vizsgált jellemzők, azonban ismeretük birtokában a kazetták tulajdonságainak faggatása még korántsem ért véget, mert a legényegesebb csak most következik, a „nyúzás”, vagyis a tartóssági vizsgálat. A tartóssági vizsgálat során százszor kell minden kazettának „végigszenvednie” az adott igénybevételi programot – miszerint visszacsévéelés, előcsévéelés, lejátszás, vissza, előre stb. Nyolc JVC magnó látta el hűséggel és derekasan éjjelnappal ezt a szolgáltatást, számítógéppel vezérelve a ciklusokat és az igénybevétel hosszát. Futballdzők mondják, hogy a 90 perces meccs alatt lehet éveket is öregedni. Elmondható ugyanerről az agyonnyúzott öt tucat kazettára is, hiszen néhány nap alatt éveket öregedtek. A résztvevők nagy része zokszó nélkül

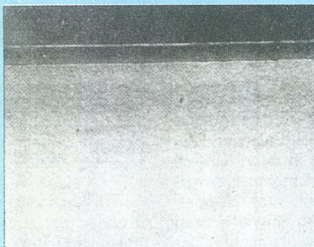
Helyezés	Típus	Ár (DM)	Kép	Hifi hang	Mono hang	Drop-out	Labor	Minőség	Minősítés
STANDARD KAZETTÁK									
1.	Philips QG	11	2	1	2	1	1	1	nagyon jó
2.	Scotch EG plus	11	2	1	2	1	1	1	nagyon jó
3.	Agfa High-Color	12	2	1	2	2	1	1	nagyon jó
4.	Konica Super SR	10	3	1	2	1	2	1	jó
5.	TDK HS	11	3	1	2	1	2	1	jó
6.	Fuji HG	11	2	1	3	2	3	2	jó
7.	BASF Chrd. EQ	13	3	1	2	2	2	2	jó
8.	Sony	12	2	1	3	2	2	2	jó
9.	Maxell EX	10	3	1	2	1	3	1	jó
10.	PDM Standard HG	10	3	2	3	3	1	2	jó
11.	Raks Techroma	9	3	1	3	2	3	1	jó
12.	SKC PG	9	2	2	2	2	1	4	jó
13.	Hitachi	11	3	1	2	1	3	3	jó
14.	JVC HR	11	3	2	3	1	3	3	jó
15.	Kodak	11	4	1	2	2	4	1	kielégítő
16.	Panasonic PS	10	3	2	2	2	4	2	kielégítő
17.	Goldstar	10	3	2	2	3	4	2	kielégítő

HIGH-GRADE KAZETTÁK									
1.	Fuji SHG	13	1	1	3	1	0	1	nagyon jó
2.	TDK EHG	13	1	1	2	0	1	1	nagyon jó
3.	JVC SHG	19	1	1	2	2	1	1	nagyon jó
4.	Sony HG	15	1	1	3	1	1	1	nagyon jó
5.	BASF SHG	14	2	1	2	1	1	1	nagyon jó
6.	Agfa HG	15	2	1	2	2	1	1	nagyon jó
7.	Magna HG	9	2	1	2	1	1	1	nagyon jó
8.	Philips XHG	13	2	1	2	0	1	3	jó
9.	Maxell HGX	12	2	1	2	1	1	3	jó
10.	Panasonic SHG	14	2	1	2	1	2	2	jó
11.	Raks HG	11	3	1	2	2	2	1	jó
12.	Konica SHG	13	3	1	2	2	2	1	jó
13.	Kodak-Eastman H28	3	1	2	2	3	1	1	jó
14.	SKC SHG	11	2	3	3	4	1	3	jó
15.	Goldstar HG	13	3	2	2	3	4	1	kielégítő

HI-FI ÉS PRO KAZETTÁK									
1.	Maxell RX Pro	29	1	0	2	0	0	1	nagyon jó
2.	TDK HDX Pro	29	1	0	2	1	0	1	nagyon jó
3.	Fuji SXG Pro	27	1	2	2	2	0	1	nagyon jó
4.	Fuji SHG Hi-Fi	16	1	0	2	1	0	2	nagyon jó
5.	Scotch EXG Hi-Fi	15	1	0	3	1	1	2	nagyon jó
6.	Kodak Hi-Fi	15	1	1	2	1	1	1	nagyon jó
7.	TDK HD	19	1	0	2	0	0	3	nagyon jó
8.	Hitachi HF	18	2	0	2	1	1	1	nagyon jó
9.	Sony UHG Hi-Fi	18	1	1	2	1	1	1	nagyon jó
10.	BASF SHG Hi-Fi	17	2	1	2	2	1	1	nagyon jó
11.	Maxell HGX Gold	17	2	1	2	1	1	1	nagyon jó
12.	Kodak XHG	14	2	1	2	1	1	1	nagyon jó
13.	Kodak Eastman Pro32	2	1	2	0	1	1	2	nagyon jó
14.	JVC Super Pro	23	1	1	2	1	0	3	nagyon jó
15.	Agfa HGX Hi-Fi	18	2	1	2	1	1	2	nagyon jó
16.	Philips EHG Hi-Fi	17	2	1	2	0	1	2	jó
17.	JVC SHF Hi-Fi	21	1	1	2	1	1	2	jó
18.	Scotch EXG Pro	20	1	1	2	1	1	3	jó
19.	Raks HG Hi-Fi	13	2	1	3	1	1	1	jó
20.	PDM SHG Hi-Fi	13	1	1	2	1	1	4	jó
21.	Konica Super Hi-Fi	20	2	1	3	1	2	2	jó
22.	Magna HGS	11	2	1	2	2	1	4	jó
23.	Panasonic SHF	16	2	1	2	1	2	3	jó
24.	Goldstar SHG Hi-Fi	15	3	2	3	1	4	4	kielégítő

A táblázatokban szereplő osztályzatok jelentése: 0 = kiváló, 1 = nagyon jó, 2 = jó, 3 = közepes, 4 = megfelelő.

Kráterek az emulzióban: a Konica SHG szalag mikroszkóp alatti felülete.

Karc: károsodás a PDM Standard szalag párhuzamosan a szalag szélével 100-szoros nagyításban.

viselte a kinzást, ám némelyiknek túl sok volt a stressz. Néhányuknál még jobb is lett a kép, mert a drop-outok „okai” kellőképpen lecsiszolódtak. A járásnál szerzett tapasztalatokról bővebben az egyes gyártók és termékek részletes ismertetése után beszélünk.

Az értékelések elvégzéséhez a Standard, High-Grade és Super-High-Grade (a Hifi és Pro kazettákkal együtt) osztályokba sorolták. A táblázaton belül az egyes jellemzők osztályozták. A táblázat végén az összesített értékelésnél „nagyon jó” és „kielégítő” minősítést adnak. A belső osztályzatok nem azonos súlyú esnek latba, mert például a kazetta viselkedése az öregítés folyamán eleve az értékelés 25 százalékát adja. A három alapvető osztály három szalagminőséget takar, de a mérce minden esetben ugyanaz volt, tehát a Philips QG standard osztályú kazetta „nagyon jó” értékelése egyértelműen jobb, mint a Goldstar Super HG Hi-Fi „kielégítő” minősítése.

Most tehát beszéljünk az egyes gyártókról és kazettáikról.

AGFA

Az AGFA különböző osztályba sorolható szalagjainál megtalálhatók az alapvető különbségek. A cég belső versenyét kevés drop-out-jával, jó laborértékével a hifi kazetta nyerte. A HG és High-Color verseny szorosabb volt. Mindháromra érvényes, hogy nincs közöttük kiugró, de mindegyik jó helyezést ért el. Így a High-Color a harmadik a Standard osztályban.

BASF

Két nagyon jó, egy jó – így fest az BASF eredménye. Mindhárom indulója a közepmezőny első fe-

lében végzett. A gyártó azonban nem ünnepelhet, mert a hifi kazetta szereplése csaknem kudarcra végződött. Szerencséje, hogy két-két minta állt rendelkezésre és a második már jó volt, azonban egy hifi kazettától ez egyáltalán nem meggyőző viselkedés.

GOLDSTAR

Miért adjunk több pénzt egy High-Grade kazettáért, ha a Standard jobb? Ez a kérdés vetődik fel, ha a Goldstar-szalagok eredményeit megnézzük. Nem véletlen, hogy mindhárom kazettatípusa az utolsó helyen végzett.

FUJI

Ez a gyártó négy szalaggal képviseltette magát a népes mezőnyben HQ, SHG, SHG Hi-Fi és

SXG Pro. Szinte semmi bírálnivalót nem lehetett találni, s amint ezt az értékelés is mutatja, mind a négy típus a megfelelő mezőny első felében végzett, igen szép eredménnyel.

HITACHI

Nem feltűnő – sem pozitív, sem negatív értelemben. Két indulója, a Standard a középszámláló kicsit lejjebb, a HF kicsit feljebb végzett. Említésre méltó, hogy a HF hifi hang szempontjából igen jó volt, egyébként mindkét mintán tapasztalható volt szalaggyűrődés.

JVC

Három kazettájuk versenyzett, a legrosszabb jegyet a HR Standard szalag szerezte, a laborban mért színzaj-értékei miatt. A Super-High-Grade rászolgált

nevére, osztálya harmadik helyen végzett, de közel sem dicséckedhet ilyen jó eredménnyel a Super-Pro, mert mezőnyének közepe alá került.

KODAK

Részvételi csúcs: 5 kazettával. Az eredmény már közel sem ilyen szép, mert csak a hifi végzett az élmezőnyben. A Kodak Eastman Pro 32 márkás árával kevesebbet nyújt, mint a hifi 15-ért. Fél árért jobbat?

KONICA

A drop-out-számláló alig bírta a mérést, különösen a Super-High-Grade esetén, mert az egyik minta felületén végig széles karc húzódtott. A kép jellemzői általában közepesek, nincs különbség a Super-Hi-Fi esetében sem. Az ára viszont mindkettőnek meglehetősen magas.

MAGNA

A HG kazettájuk „nagyon jó” minősítést kapott, főleg a laborértékek és a drop-out miatt, azonban ez csak a 7. helyre volt elég. Rosszabb a helyzet a HGS-nél, főleg drop-out szempontból, így osztályában csak ketten értek el rosszabb helyezést. Becsületükre legyen mondvá, hogy mindkettő a saját osztályában a legolcsóbb: 9 és 11 DM.

MAXELL

A verseny éllovasa a legmagasabb kategóriában az RX Pro, de közel sem dicséckedhetnek másik két indulójukkal, mert csak a közepmezőny alatt végeztek.

PANASONIC

Felemás érzések: a drop-out-mérések szerint komoly gyártási problémák lehetnek, ezenkívül a háromból két szalagnál carokat, gyűrődéseket, károsodott széleket észleltek. A PS típusú a rossz világosság jel/zaj értékek csúsztatják lejjebb a listán, amellet, hogy a képmínősége is igen gyenge volt.

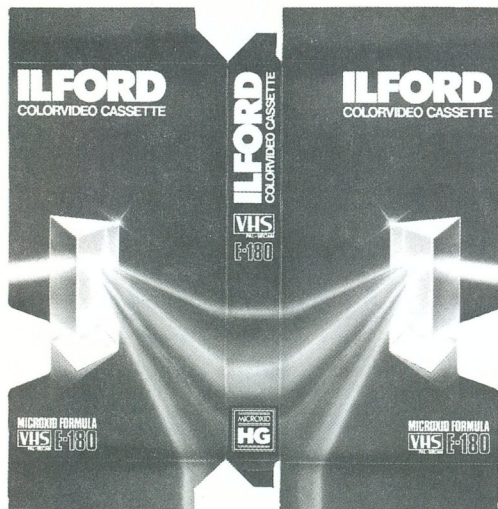
PDM

Jók a laborértékek, gyengébb a drop-out, jó a hifi hang, azonban a régi mondas, hogy „minden jó, ha a vége jó”, itt ellenkezőjé fordult, mert a nyüzösítésre annyira igénybe vette – különösen a hifi szalagot –, hogy a 6. helyről a 20.-ra zuhant vissza.

PHILIPS

Egy „nagyon jó”, két „jó” a mérleg állása. Az érdekesség csak az, hogy minél magasabb

1	4	1. A Maxell Pro linoman megmunkált fémgörgője.
2	5	2. Felső tartományában becsiszolódt BASF műanyag görgő.
3	6	3. A Scotch Pro számlart fémgörgője.
		4. Fejnyomok a Hitachi Standard szalagon.
		5. Emulzióhiány a szalag szélén a Scotch Hi-Fi kazettánál.
		6. Tompa átrajomódás a Goldstar szalagon.

Mindeközül Polimer, bár az egyiket nem látjuk...

az osztály, annál gyengébb a helyezési szám. Tanulság: ha a Standard sorozat minősége állandó, érdemesebb azt venni, mint magasabb fokozatú társaikat.

RAKS

Ismeretlen név. Nem csoda, hiszen első ízben találkoztunk török videokazettával. A minőség nem is olyan rossz, valamilyen középmezőny alatt végeztek.

SCOTCH

Egy második, egy ötödik és egy 18. hely. Nem szép dolog, hogy a legdrágább szalag éri el a legslábiább eredményt és a Standard jobbnak minősül, mint az EXG Pro.

SKC

Ha nem volna drop-out, akkor az SKC PG 4. helyezéssel büszkédkedhetne, azonban a strapát nem bírta, így a 12.-re esett vissza. Az SKC sem in-

duláskor, sem befejezőskor nem mutatott biztató eredményt.

SONY

Semmi kiemelkedő, mindhárom induló közepes igényeket kielégítő. A laborértékelésnél azonban kiderült: a gyenge színajárterkéi miatt nem kifejezetten másolásra ajánlható szalagok.

TDK

Bánatra a TDK-nak nem lehet oka, mert négy indulójából mindegyik saját mezőnybe első helyben végzett, sőt kettő második helyeztéként. Ez az egyetlen jó teljesítmény homogén, megbízható gyártásra enged következtetni.

Végül beszélnünk kell egy olyan „gyártó” termékről, amely a minősített szalagok sorában csak részben szerepel, mint MAGNA HG típus. Ez a gyártó pedig a hazai POLIMER, amely E-180-as és E-120-as hosszban szerel VHS kazettákat a MAGNA által gyártott és szállított anyagokból. Nem elírás! Csak összeszerelés folyik a POLIMER-nél, mert a szalag is, a kazettatest is, a töltőgép is MAGNA gyártmányú. Ha a tesztben szereplő szalagokat nézzük, a MAGNA HG nem szerepelt rosszul, mert a High-Grade osztály közepén, a 7. helyen végzett „nagyon jó” minősítéssel. Nem ilyen megnyugtató azonban, hogy a HGS típus osztálya végén, a 22. helyen végzett, főleg a kazettamechanika hibái miatt. A kazettatest azonos mindkét típusnál, tehát nem biztató, hogy hol jó, hol pedig gyenge. Sajnos az itthon összeszerelt kazetták még ma elkunhatnak az itthoni szerelés technológiai-fegyelmi háányosságait. Persze csak az összeszerelés „hazai”, az ár már „nyugati”: a 180 perces 656, a 120 perces 498 forintba kerül.

Külön, egy kissé részletesebben érdemes foglalkozni a „nyüzési próba” azaz a szászori járatás tapasztalataival. Ez az igénybevétel többéves otthoni – tehát nem iparszerű – használatnak felel meg. Az első meglepetés akkor érte a tesztelőket, amikor kivetették a kazettákat a magnókból: az egyikről az emulzió felkenődött a magnó fejére, másik kettőhárom nem tekerceződött vissza végállásig, mert megszorult vagy statikusan feltöltődött. Ezek csak a nyílt hiba, ezek után következett nézési teszt, ahol után következett nézési teszt, ahol után következett nézési teszt, ahol után következett nézési teszt.

StúdiómonITORON darabról darabba megnevezte a szalagokat, az elváltozások láthatóvá váltak. A leggyakoribb hiba, hogy megpötyött a drop-out, melynek fő okai a keletkezett kis karcok és benyomódások a szalag felületén. Csak tesztképeken, nagy telítettségnél váltak láthatóvá vízszintes vonalak a képen, amelyek alig sötétebbek a környezetüknél. Ezek oka a

szalag háttoldaláról történt tompa átnyomódás, ami nem a felületen okoz sérülést. Ez a hiba csak igen nehezen vehető észre. Sokkal jelentősebbek a felületi karcok, amelyek a képen jelentős vonalnak öltönek. Sétél. Sérült szalagra vált még a sercegő, nyávogó hang (szalagszállító károsodások) és az erősen zajos, életlen kép. Végeredményben az 56 indulóból 29-en semmiféle fáradtsági jel nem mutatkozott, a többinél viszont annál inkább. A JVC Super Pro például első értékelés szerint a 4. helyen állt volna, de az igénybevétel után visszavesztette a 14.-re. A Maxell HD csaknem az elsőtől zuhant a 7.-re.

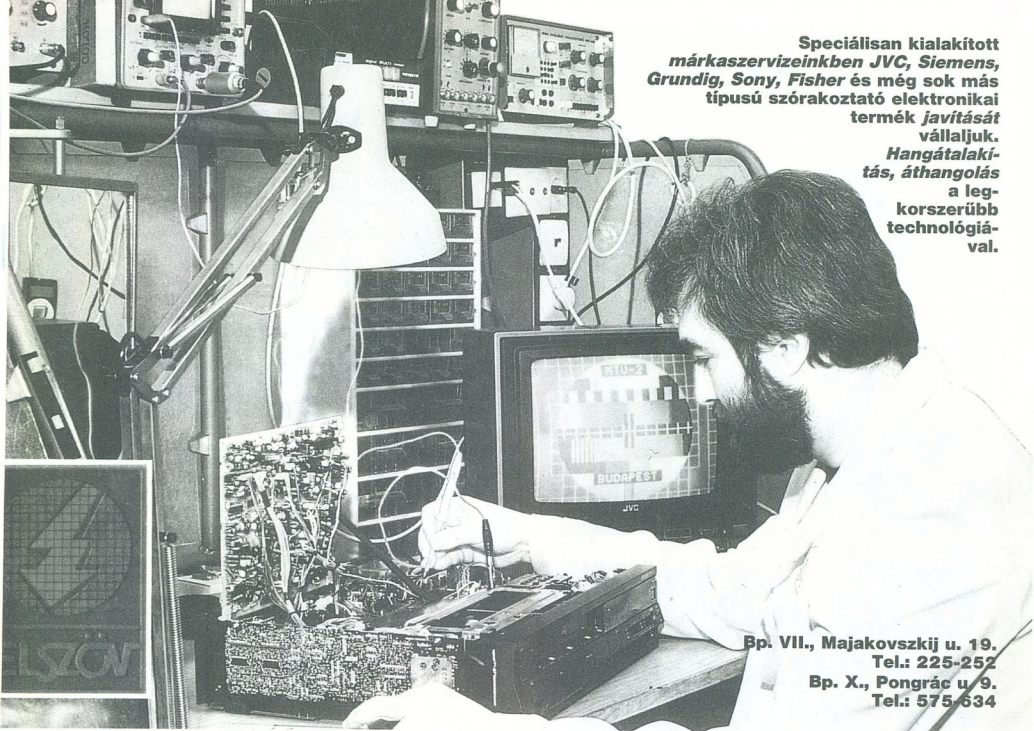
A szalagok felületét (első és hátsó oldal), és kazetták szalagvezető görgőit mikroszkóppal 50–100–200-szoros nagyításban vizsgálták. Ezek lefénképezett ábráit mutatják képeink.

A tapasztalatok alapján megállapítható, hogy igen kritikus pontja a kazettáknak a vezetőgörgő. Ezek vagy felpolirozott féműl vagy műanyagból készülnek. A fémek felülete teljesen sima, míg a műanyagoké szabad szemmel is láthatóan szabálytalan. Ez utóbbi egyenetlenségek azonban nem olyan döntők, mert átnyomódnak ugyan, de „tompák”, tehát a jel csak alig károsodik, míg a fel egyenetlenségei sokkal veszélyesebbek.

A szalagfutás nagy igénybevétel. A felvételek látszik során a szalag a görgőt megnyirva be tudja koptatni és ezek a benyomódások a szalagban és végül a képen is nyomokat hagynak. Természetesen a szalag letapogatott felületével szemben is igen magasak a követelmények, mert a videofej szorosan, hogy erővel nyomódik hozzá és sebessége is nagy. A bemutatott Hitachi szalagon jól látszanak a fej nyomai. Tanulság, hogy hiába állítja elő a legkiválóbb szalaganyagot, ha azt egy filléres alkatrész, a szalaggörögönkre teheti.

Összegezve megállapítható, hogy az igénybevételek során a legtovább elváltotást a magasabb osztályba tartozó szalagok szenvedték el. A teljes vizsgálatra vonatkozóan elmondhatjuk, hogy az ár nem jelent semmit, mert a csúcskategória 11–32 márkás szalagai közül nemegyszer az olcsóbbak érdemesek venni.

Reméljük, tesztünkkel nemcsak videósoknak nyújtunk segítségét a vásárlásban, hanem ahhoz is hozzájárulunk, hogy az országos kereskedelmi hálózatban előbb-utóbb csak jó minőségű kazettákat lássunk. Annál is inkább, mert a nevezetes ESC-és UHER-eset (minőségi reklamáció miatti kötelező visszavásárlás) elveivel többé nem fordulhat elő, ugyanis ez év áprilisa óta a videokazetták is KERMI-vizsgálati kötelezettség alá esnek.

Speciálisan kialakított
 márkaszervizeinkben **JVC, Siemens,**
Grundig, Sony, Fisher és még sok más
 típusú szórakoztató elektronikai
 termék **javítását**
 vállaljuk.
Hangátalakítás,
áthangolás
 a leg-
 korszerűbb
 technológiá-
 val.

Bp. VII., Majakovszkij u. 19.
 Tel.: 225-252
 Bp. X., Pongrác u. 9.
 Tel.: 575-634

**A PANNÓNIA
 FILMSTÚDIÓ
 SZINKRON
 STÚDIÓJÁBÓL
 ALAKULT**

MAGYAR SZINKRON ÉS VIDEO VÁLLALAT

**MAGAS MŰVÉSZI
 ÉS TECHNIKAI
 SZÍNVONALON**

VÁLLALJA:

- referencía-, reklám-, termékpropaganda-,
 oktató-, dokumentum-,
 film- és videoműsorok gyártását.

- helyszíni közvetítések lebonyolítását,
- 35 mm-es és 16 mm-es filmek átírását
- 1 coll Ampex, Sony U-matic, VHS és Betamax
 rendszerben,
- 1 coll Ampex, U-matic, VHS editálást,
- sokszorosítást VHS PAL rendszerben,
- magyar és idegen nyelvű hangosítást,
- videoanyagok számítógépes feliratozását
 magyar és idegen nyelven,
- film- és videotechnikai eszközök
 kölcsönzését (kamerák, rekorderek,
 monitorok stb.),
- videovetítő-kölcsönzést nagyobb
 rendezvények, konferenciák, tanácskozások
 részére,
- zártláncú hálózatok telepítését

**MAGYAR
 SZINKRON ÉS VIDEO
 VÁLLALAT**

1021 Bp., Vörös Hadsereg útja 64.
 Telefon: 164-840, 767-943

Telex: 226823
 Postafiók: 58

Videomindenség Nyugat-Berlinben

Kezdjük mindjárt a hiányosságokkal. Amerikában már tavasszal bemutatja a JVC a Super VHS 400 soros bontású, a Sony pedig az 500 soros bontó ED-Beta rendszerét. Természetesen mindkét cég NTSC rendszerben (amerikai és japán tv-szabvány). A Pal-Secam (európai tv-szabványok) változatot nem voltak képesek fél év alatt elkészíteni. Csak 1988 közepére ígéri. Emlékeztetőül: ez a két új norma azért lenne nagy szenzáció, mert a házi rendszerek (VHS, Beta, Video 8), de még a féprofil U-matic rendszer is csak maximum 250 soros felbontású.

(FUNKAUSSTELLUNG, 1987)

Könnyen elképzelhető, hogy mennyivel tisztább, részletgazdagabb képet nyújt a 400 soros Super VHS vagy az 500 soros bontó ED-Beta. Ez utóbbról személyesen is meggyőződhettem. A Sony nagyközönség elől elzárt területén a nagykereskedőknek készített bemutatón jártattak egy NTSC ED-Beta magnót egy nagy felbontású monitoron. Olyan éles, tiszta és szingazdag képet láttam, amelyet azelőtt még soha.

De most már jönnek a szenzációk! Új médiumok

debütáltak ezen a kiállításon. A Sony, Philips, Pioneer, Hitachi bemutatták Combi CD-Video képlemezjátszójukat (1. ábra). Ez azért szenzáció, mert az összes lézerletpogatót lemezt képesek lejátszani: tehát a már ismert CD-lemezeket (max. 72 perc) is. Ezen felül a CD-V lemezt, amely 6 perc zenét képpel együtt + 20 perc zenét ad (ez a CD-lemezzel azonos méretű, tehát 12 cm, de nem ezüst, hanem arany színű korong). Látható volt a 20 cm-es képlemez, amely egy oldalán 20 perc képet ad, jó minőségű hanggal, és a 30 cm-es képlemez, amely egy-egy oldalán 1 óra műsort ad (kép+hang).

Természetesen mindegyik lézerlemez csúcsmínőségű digitális hangot produkál (4-20 000 Hz, 98 decibeles dinamikával!). A képfelbontás 440 sor, ami szintén szenzáció. Ellenben csak 43 decibeles jel/zajt produkál, ami átlagos adat házi képmagnóknál.

A másik újdonsága a kiállításnak a DAT - Digital Audio Tape - magnó volt (2. ábra). Ez a kompakt kazettánál lényegesen kisebb, 4 mm széles szalaggal futó forgófejes új csodamagnó a lézerlemezzel (CD) azonos minőségű hangot ad. Mivel digitális jeleket rögzít a szalagra, így a másolat az eredetivel azonos minőségű (amit eddig soha semmilyen magnóval nem lehetett produkálni). A felvétel időtartama 2 óra. A szalagebesség 8,15 mm/sec. A relatív felirósebesség 3,13 m/sec.

A legjobb, ha minden adatot cm/sec-ban adunk meg, akkor könnyű összehasonlítani a különböző magnók adatait.

A kazettás magnók 4,75 cm/sec-mal, a régi szalagos magnetofonok 9,5 cm/sec-mal, a jobbakkal 19,5 cm/sec-mal játszották a szalagot. A stúdiomagnóknak 38 cm/

1. ábra.
Yamaha CD-Video
lemezjátszó, amely
az összes
lézerlemez képes
lejátszani

2. ábra. SONY Digital Audio
Tape (DAT) magnó.
Hangminőségét a profi
berendezések sem érik el

3. ábra.
SONY CCD-
V-90-es kamkorder

Videomindenség Nyugat-Berlinben

sec-os sebességgel fut a szalag. Ha tovább növeljük a sebességet, több mágnesezhető szemecskével találkozunk a fej, de a szalag mennyisége és ára kifizethetetlen lenne. Itt lépett be az a találmány, amelyet először a forgatókban használtak, hogy ne a szalagot futtassuk gyorsan, hanem a magnófejet pörgessük meg, mivel a lényeg a szalag és a fej sebessége egymáshoz képest. Ezt nevezzük relatív sebességnek.

A DAT kazettás magnót a képmagnó unokájának nevezhetjük, mivel ebben is forgófejek vannak, és a lassan haladó szalagra ferde csikokban írják fel a jeleket a forgófejek. A relatív sebesség 313 cm/sec, ami a kazettás magnó sebességének 66-szorososa. Ezért hát nem lehet csodálkozni a kiváló adatokon.

A videokálitáslásról természetesen nem hiányoztak az új kamkorderek sem. A Sony hozta a legnagyobb újdonságot, a CCD-V 90-es kamkorderet (3. ábra). Ez a készülék Video 8-as kazettával műkö-

dik, tehát 90 vagy 180 perccel képes egy kazettára felvenni (természetesen a 180 perces lassú játékgépezet gyengébb képmínőségű ad). A felvételű chipje a kamerarésznek 440 ezer képpontos, felbontást tesz lehetővé, ami az eddigi legjobb eredmény. A legkisebb világítás, ahol már képet ad, 7 lux, ami szintén kiemelkedő. Van egy szolgáltatása, mivel gyorsan mozgó tárgyakat (autóverseny, robbanás) képes 4 különböző fokozatban korrekten felvenni. Az már nem is meglepő, hogy inzertravágásra is képes (régi felvételbe törésmentesen új részletet ültethetünk be). Makrofelvételt is készíthetünk vele.

A Sony cég másik kis kamkordere, a CCD-V 50-es (4. ábra) egy digitális memóriát tartalmaz, amellyel képes megjegyezni egy képet (ez nyolc különböző színre változtható), majd a felvételt közben ezt a tárolt képet bármikor lehívhatom, és ráülte-

hetem az éppen élő képre. Ennek fontos adatai: 290 ezer képpont, 13 lux.

A Panasonic a VHS-C formátumban egy átlag alatti képmínőségű, de mindentudó, jó formájú, 8 fejes újdonsággal jött ki, amelyben forgó törőfejjel is van (5. ábra). Ez, inzertravágásnál előnyös. A forgó törőfeje VHS, illetve VHS-C rendszerben nagy előrelépés. Az összes eddigi VHS, VHS-C és Beta készülékekben a felvételéknél – ha egymás után vittük fel – nem volt gond a töréssel. A szalag először az álló törőfej előtt halad el, utána a fejdob körül megy, ahol az új információt kapja meg. A baj akkor van, ha a meglévő felvétel közepébe akarunk becsempészni egy új részletet. Ez lenne az inzertravétel. Erre ezek a képmagnók nem képesek, mivel a törőfej és a fejdob között van egy-két cm törölt szalagrés, amire kilépek már nem kerül új információ. Néhány készüléken egy cseles megoldással mégis lehet inzertravételt készíteni (Hitachi VT-7, JVC 725). Itt a törőfejet kikapcsolják, és a régi információt a forgófej felülírja. Ennek a megoldásnak az a hátránya, hogy a felvétel zajos lesz, mivel a régi kép nem volt kitörölve, és így nem homogén mágneses mezőre írjuk az új felvételt.

Ezért nagy jelentőségű a Panasonic MC-10-es kamkordere, ugyanis itt a fejdobba beépítették a törőfejet. Így ezzel már hibátlan inzertravételt lehet készíteni. A Video 8-as képmagnók mindegyikét forgó törőfejjel látták el, éppen ezért az utólagos bevágásnál hiba nélkül szerkeszt-

hetünk képet velük. Nem véletlen tehát, hogy kamkorderek piaci részesedése néhány év alatt meghaladta a 60 százalékot.

A Blaupunkt cég kihozta a Video 8-as rendszerű CR-8010-es kamkorderét, amely, 10 lux érzékenységű, ellenfény-kapcsolóval, nagy sebességű zárat, makróit tartalmaz (6. ábra). Mérete igen kicsi, súlya 1,45 kg, felvesz és lejátszik (vannak olyan kamkorderek, amelyek csak felvenni tudnak). Van videokimenete és kábeles távvezérlője, és inzertravélni is tud. Elődje, a CR-8000 a legtöbb tesztben az első helyen végzett. A CR-8010-esen tovább javították a képbontást, gyorsabb az automata fókusz és jobb a féhéregyensúly. Apró szépséghibája ennek a készüléknek, hogy a Blaupunkt csak a nevét adta hozzá. Valójában a Panasonic gyártotta, de a saját nevén nem óhajtott kiadni, mivel a cég a VHS táborba tartozik, s így a Video 8 konkurense. Amikor a Blaupunkt szakemberét erről faggattam, ő azt a választ adta, hogy ez teljes mértékben a Blaupunkt által kifejlesztett és gyártott készülék. A készüléket forgatva rátaláltam a „Made in Japan” felírra, s a Blaupunkt embe-re már nem bizonygatta az igazát... Ez a jó kis készülék hatszoros zoomot tartalmaz, jó esélye van a Sony CCD-V 90 mellett a „legjobb” címért versenyezni. Mindkettő ára 4 000 DM.

Nagy VHS-kazettával futó kamkorder a Panasonic mutatott be.

Ez az NV-M5-ös, ami nem rossz, de már nem újdonság

4. ábra. SONY CCD-V 50-es kamkorder memóriával

Weltweiter Sponsor Olympische Spiele 1988

5. ábra. Panasonic MC 10, VHS-C kazettával üzemelő készülék

MC10

VHS-C MOVIE

8 VIDEO HEAD

LIVING ERASE HEAD

AF PIEZO

HQ

6. ábra. A Blaupunkt cég V 8-as rendszerű kiváló készüléke, CR-8010

(7. ábra). Ára 3500 DM. A VHS asztali magnóknál a digitális technika tört előre. Előnye: kép a képen funkció, jobb minőségű állókép, stroboszkopikus másolás (azaz kevesebb veszteség a másolatban). A képmagnó tunerjébe betáplált adók képeit egyszerre képes a képernyőre küldeni a készülék. Különböző cégek más és más számú képre bontják fel a tv képernyőjét (8–12–16 részre). Mindegyik mezőben más adó képe jelenik meg (persze ezekből csak egy az élőkép, a többi álló). Így egy szempillantás alatt kiválaszthatom, hogy melyik adásra kapcsoljak, és nem kell az új-ságokat böngészni. Ennek azért van jelentősége, mert a műholdakról jövő terjedék adást így könnyebb szelektálni.

Pár év alatt a műholdvétel nagyon előretört. A csarnokokban hatalmas antennarendszereket állítottak ki, a hozzá tartozó készülékekkel együtt. Újdonság, hogy ma-jnemen minden cég elkészítette a parabolatűkről forgató berendezést is, hogy ne kelljen kulcsokkal a tetőre mászkálni az

új irány beállítása végett. Ezt most már lakásból irányíthatjuk. Igaz, hogy a kényelemnek nagy ára van. Az egész berendezés ára 4–6 ezer DM között van.

Újdonság még az ITT cég új Digivision televíziója, amely 50 Hz-ről 100 Hz-re duplázza a képfrekvenciát, s ezzel megszüntette a tv-készülék szem-met fásztó villogását.

Tudjuk, hogy a mozgókép sok állókép, egymás után játszva, amelyben a jelenet fázisva – a szemünk tehetetlensége miatt – összeolvadnak folyamatos mozgássá. A határ kb. 18. képkocka másodpercenként, ekkor kezd harmonikusnak látszani a mozgás. Nálunk a tv-adás 25 képet ad másodpercenként, de két félképre bont egy képet – így 50 félkép váltakozik másodpercenként. Ellenben ez az 50 félkép még mindig szemrontó villogást okoz, ha folyamatosan is látjuk a mozgást. Rádásul a képernyő világos, a szoba sötét – általában. Így pár óra

alatt elfárad a szemünk. Ha legalább 60 Hz lenne a frekvencia, akkor már nem bántaná a szemet a vibrálás. Az ITT először az egyik félképet akarta megduplázni, így 75 Hz lett volna a képfrekvencia, de ezt csak bonyolultabb áramkörökkel tudta volna elérni. Egyszerűbb volt minden félképet megduplázni. Így 100 Hz-es képfrekvenciával túllőtt a célon, ám ez volt a járhatóbb út. Mivel a képértéltető tekercs így kétszer annyit dolgozik, jobban melegszik és nagyobb az áramfelvétele (ez a tekercs irányítja a pásztázó elektron-sugarat, amely a sorokat írja a képernyőre).

A televíziók világában a mikro és a makro is szerepet kapott. Sok cég kihozta a saját LCD képernyőt tartalmazó 5–8 cm képátlójú kis tévéjét. Képmínőségük nem volt lenyűgöző, ellenben egy Sokol rádió méretben komplett tévét összeállítani, video-bemenettel fehallgató-kimenettel, az már valami! Közülük a Panasonic és a Philips állította ki a legjobb felbontású készülékeket (8. ábra).

A góliátok között a kisebbek 82 cm-es képátlójú tévék voltak. A Videoton is gyárt ilyen készüléket, 99 csatornás tunerrel, videobemenettel, hifi-sztereo hanggal – csak nem nekünk. Itt a vásáron látható volt!

A legnagyobbak, a Grundig és a Toshiba 95 cm-es diagonállal jöttek ki (9. ábra). A képek – ösztintén – nem tetsztek. A kisebb tévék élésebbeknek, kontrasztosabbnak tünnek.

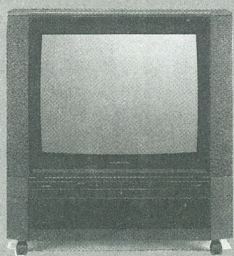
Szomorú, hogy nagy előrelépés csak a lézer-letapogatású készülékeknél (CD-V) és a digitális magnóknál (DAT) történt. Sajnálatos az is, hogy a két éve kapható Sony SL-HF-950-es Super Beta ma is legjobb képmagnó. Kép- és hangmínőségét két év alatt is csak egy-két készülék tudta megközelíteni. Egyik a JVC HR-D 755-ös. A másik a szintén Sony, de Video 8-as rendszerű EV-S 850-es. Ezek néhány hónapja vannak piacon. A digitális készülékek nem váltották be a hozzájuk fűzött nagy reményeket, de minőségben megközelítették a Super Betát, mint a JVC HR-D 530-as (10. ábra) és Panasonic NV-D 80-as. A digitális áramkörök tartalmazó video a képmínőséget nem javította meg. Amig a vízszintes sorbontás egy videokészüléknél csak 250 sor, addig nincs jogosultsága a 95 cm-es televízióknak vagy a projektoroknak (kivétel) sem.

Továbbra is várjuk a Super VHS-t a JVC-től és az ED-Betát a Sonytól. Sokszor az az érzésem, hogy az USA, Japán és Európa között egy nagy fal húzódik. Nagyon sok készülék egy-két éves késéssel kerül Európába. Olyanok is vannak (például a Hitachi VT-9 HiFi Stereo, hordozható videokészülék), amelyek sohasem voltak kaphatók Európában, pedig Amerikában már több mint két éve létezik az NTSC változata.

8. ábra. A Philips egy 7,5 cm-es képátlójú tv-t hozott a kiállításra

9. ábra. A Grundig 95 cm-es tv-készítet

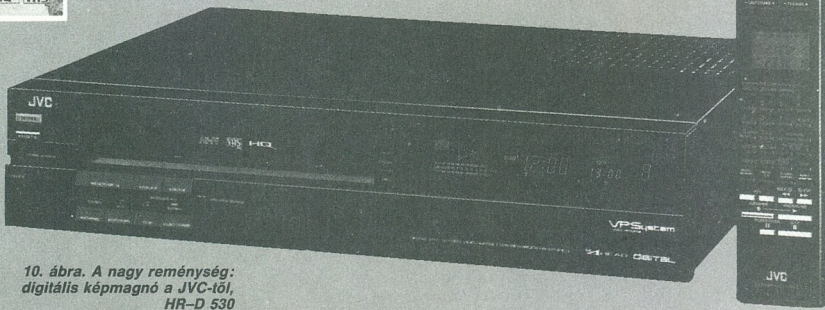

Panasonic
VHS-Kamerakorder

NV-M5EG

M5
VHS-Kamerakorder mit Auto Focus, Ton Aufnahme und Videokopie

VHS MOVIE Hi-Fi VHS

10. ábra. A nagy reményesség: digitális képmagnó a JVC-től, HR-D 530

Széll Péter

A londoni belváros egyik jellegtelenebb, sokemeletes épületének ötödik emeletén harsogó zene fogadja a látogatót. Bár az épület többi részén is televíziós társaságok találhatók, ez a folyosó mégis kicsit különbözik a többtől. Mindehét nagyméretű monitorok, hatalmas hangfalak állnak, s a képernyőkön a legfrissebb slágerlisták számai láthatók és hallhatók. Ez ugyanis az Európa-híres Sky Channel központja a londoni Foley Streeten.

1982-ben Brian Haynes, a Thames Television egyik producere elhatározta, hogy pár millió fontos alaptőkével megindítja a földrészi első műholdról sugárzott televíziós adását, a Sky Channelt. A mai adatok és a statisztikák roppant tetszetősek. A legfrissebb kimutatások szerint 19 ország közel 10 millió otthonában, 26 millió tévénéző láthatja az „égi program” műsorait. A nálunk elsősorban könyvnyüzenei műso-

rairól ismert adó öt évvel ezelőtt mindössze 20-25 lelkes fiatalemberből állt, akik elhatározták, hogy egy „összeurópai” televíziós programadatot sugározhatnak majd az űrből. De már a következő évben rá kellett döbenniük, hogy a City bankárai által „összehordott” négymillió font épp csak az induláshoz elegendő. A hirdetések, úgy tűnik, nem ismerték fel az új reklámhordozó jelentőségét, és nehezen haladtak a tárgyalások a különböző országok postai illetékeseivel, szakértőivel is. S ekkor jött a döntő változás. Az ausztrál sajtómágnás, Rupert Murdoch – aki négy világrész több száz újságjának, könyvkiadójának és tv-társaságának tulajdonosa – News International vállalata révén – felvásárolta a

társaság részvényeit és egyben átalakította annak szerkezetét is. A stáb hónapok alatt 150 főre duzzadt, és mivel a sajtókirály meglátta ennek az új médiának a jelentőségét, legjobb szakembereit vezényelte a cég londoni központjába. Ma már szinte minden nyugat-európai országban fogható a Sky műsora kábeltelevíziós rendszereken keresztül. Londonon kívül irodái vannak Hollandiában, Belgiumban és Skandináviában is. Éves költségvetésük idén már eléri a 15 millió fontot, de még ez az ötödik év is valószínűleg veszteséggel zárul majd.

– Murdoch türelmes ember. Ha valamilyen fantáziát lát, kivárja, amíg az igazán jövedelmező lesz! – kezdi beszélgetésünket Fiona Waters, a cég sajtófőnöke a hagyományos angol tea mel-

lett. – Természetesen részvényeseink minél előbb jó osztléteket szeretnének kapni, s erre valószínűleg a jövő évben már sor is kerül. Gondolom, tudja, hogy legfőbb bevételi forrásunk a reklám. Sajnos azonban, különböző országokban jelentős kötétségek vannak, s ez fékezi reklámbevételünk növekedését is. A legkomolyabb gondok éppen a hárommillió előfizetővel rendelkező Hollandiában vannak, ahol különféle törvények tiltják meg egyes árucikkek reklámozását.

– Magyarországon a Sky neve egybefonódott a videoklipek, a pop-rock zene sugárzásával. Úgy hiszem, ebből jelentős bevételre tehetnek szert önök is.

Ár az űrből

SKY CHANNEL

THE LIFE AND TIMES OF GRIZZLY ADAMS
The heartwarming story of man living in harmony with nature, with Dan Haggerty as the reclusive fur trapper in the North American wilderness.

– Ez tévedés. Legnépszerűbb műsoraink ugyanis nem a zenei programok, de nem is a filmek vagy showműsorok, hanem meglepő módon a birkózás.

A legfrissebb kimutatást teszi élem, ami az idei nyár végén készült, s amelyben meghökkentő módon toronymagasan vezet a birkózásnak csúfolt pankráció. Második helyen a gyermekfilmek és a gyermekműsorok következnek, aztán a filmprogra-

mok, s jól leszakadva következnek a pop- és rockzenei videoklipek.

– Műsoridőnk körülbelül harmadrészt tették ki eddig a popzenei műsorok, de ez az arány egyre csökken. Mi a videoklipekért, bármilyen furcsa is – hiszen egyértelmű, hogy ez a lemezgyártó cégek számára a legjobb reklám – fizetünk. Mégpedig nem is csekély összeget. Mivel lemezgyártó cégek egy videóforgalmazási szervezetbe tömörültek, még áralkura sincs sok lehetőségünk. Általában kétéves időtartamra vásároljuk meg a videoklipek sugárzási jogát fix összegért. A könnyűzenei programok csökkenésének oka elsősorban az, hogy ez a réteg (a 14–18 év közötti fiatalok) nem jelentős, „tökeerős” vásárló. S ezért a hirdetések sem tolonganak nálunk, hogy a rockzenei műsorokban helyezzkék el reklámfilmeiket.

– *Ha jól tudom, műsoraik jelentős részét önök készítik, tehát így befolyásolni tudják költségvetésüket, sőt a programok adásából és vételéből plusz bevételre is szert tehetnek.*

– Napi 18 órás programunkban jelentős részt képviselnek a filmek, a sportesemények, a komédiák, a

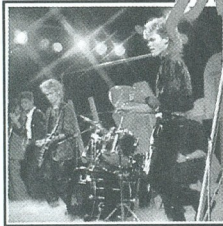

FT – FASHION TV

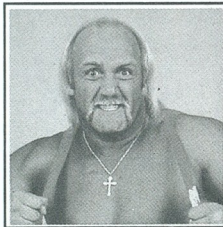
Reporter Jeanne Becker brings you a stunning combination of music and fashion clothing – from street-wise city styles to the haute couture of Paris.

dokumentumfilmek és a gyermekműsorok. Ezek jó részét – közel felét – mi állítjuk elő. Nem dolgozunk állandó stábnal, hanem a különböző műsorok elkészítésére kérünk fel művészeket, alkotókat. Műsoridőnk közel 50 százalékát az Európában készült produkciók teszik ki, s alig 4–5 százalékos arányban részesednek a tengerentúli „termékek”. Hadd jegezzem meg, hogy a tavalyi év egyik szenzációja volt a

S K Y T R A X

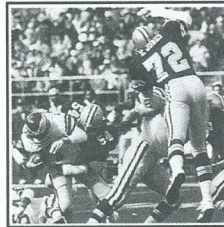

S P O R T

SUPERSTARS OF WRESTLING

Showbiz meets sport as the superstars of the World Wrestling Federation meet in the ring—and out of it.

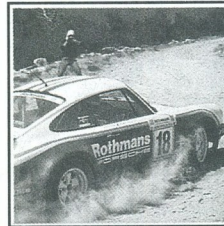
NFL AMERICAN FOOTBALL

Host Bob Payton presents weekly NFL action leading up to the Superbowl, broadcast "live" on Sky from California in January '87.

TENNIS

Sky features highlights of each major round of The Davis Cup, plus other special matches such as the Federation Cup from Prague.

MOTOR SPORTS

World-wide coverage of the main motor sports events, with Sky's now famous "on-board" cameras giving viewers a competitor's view of the action.

budapesti Petőfi Csarnokból közvetített rockgála.

– *Ez azt jelenti, hogy terjeszkedési politikájuk következő állomásai a kelet-európai országok lesznek?*

– Igen. Magyarországon már foghatók a Sky Channel állomásai a nagy budapesti szállodákban, és jelenleg tárgyalunk a Magyar Postával arról, hogy a közösségi

kábeltelevíziós rendszerek is átvehessek műsorainkat. Mi ezért nem kérünk pénzt, hiszen reklámbevételünk növekszik, ha a televíziónézők száma gyarapszik. Jugoszláviában is fogható már a programunk, igaz, csak néhány helyen. Tárgyalunk az NDK és a lengyel televízióval is, de ezek a megbeszélések még igen kezdeti stádiumban vannak. Azt hiszem az együttműködés mindkét félnek előnyös lenne, hiszen mi szívesen vásárolnánk sportprogramokat, rajzfilmeket Magyarországról. Láttam néhány magyar mesefilmet, amelyek egészen kiválóak, s szerintem nálunk is sikert aratnának.

– *És mi lesz a direkt műsorszóró műholdak belépésével? Hogyan tudja megőrizni vezető pozícióját a Sky Channel akkor, ha már több műhold sugározza adásait közvetlenül a televíziónézőkhöz?*

– Ebben még nem történt döntés. A direkt műsorszóró műholdak valóban alapvetően megváltoztatják a televíziózás fejlődését, de nem vagyunk benne biztosak, hogy rögtön át kell állnunk erre a technikára. Úgy véljük, hogy még a 90-es évek elején is megőrizik a versenyképességüket a kábelrendszerek. Így egyelőre nem akarunk beszélni a DBS (direkt műsorszóró) műholdak üzletébe. Ebben persze az is közrejátszik, hogy egy új satelitit Föld körüli pályára állítása nekünk is 10–20 millió font sterlingbe kerülne, s ez megfontolandó.

A tea lassan kihűl a poharakban, a képernyőn viszont változatlanul „vérforráló” videoklipek peregnek. A fiatal sajtótőnőktől megtudom, hogy a szigetországban, hazánkhoz hasonlóan, tv-elfelzárkózás díjat kell fizetni, a színes tévékre 60 fontot, a fekete-fehérekre 23 fontot évente. Az ország jellegéből adódóan és a hagyományokat követve a legnépszerűbbek az úgynevezett „soap operák”, amelyek legjobban a mi Szabó családunkhoz, vagy a tv-ben most sugárzott Szomszédok című sorozathoz hasonlíthatók Fiona Waters mosolygva szétárja a karját. Mivel ez a legnépszerűbb, ezt kell a fődíjban sugározni. Úgy látszik, a televíziózásban és a közízlésben valóban nincsenek határok.

AZ EÖRS VEGYESIPARI KISSZÖVETKEZET ÁTJÁTSZÓKÁBEL- GYÁRTÁSI PROGRAMJA GARANCIA A MINŐSÉGRE

Az Eörs Vegyipari Kiszövetkezet több éves tapasztalat alapján kiváló minőségben gyárt video és audio csatlakozó, illetve átjátszó kábeleket.

Tetszetős csomagolás, nagy üzembiztosság, esztétikus kivitel és garantált minőség jellemzi termékeinket, melyeket azonosító számmal láttunk el, hogy megrendelőink választását és a megrendelést megkönnyítsük.

Prospektusaink a szaküzletekben rendelkezésre állnak. Megrendelésre utánvétellel postán is szállítunk.

Termékeink lehetőséget nyújtanak a legkülönbözőbb csatlakozó rendszerek – DIN, Jack, RCA, Euro-Scart – közötti kapcsolatok létesítésére igen tág alkalmazási területeken, például:

hangátvitel (audio)
képátvitel (video)
kombinált videóeszközök
antennacsatlakozók tv-hez
antennacsatlakozók rádióhoz
hangfalcsatlakozók.

Video összekötő kábeleink alkalmasak számítógép, tv és különböző csatlakozó rendszerű videorekorderek egymással és tv-vel való összekapcsolására, kép-hang átjátszás, több ponton való bevitelére. Az általunk gyártott kábeleket megrendelheti és megvásárolhatja a

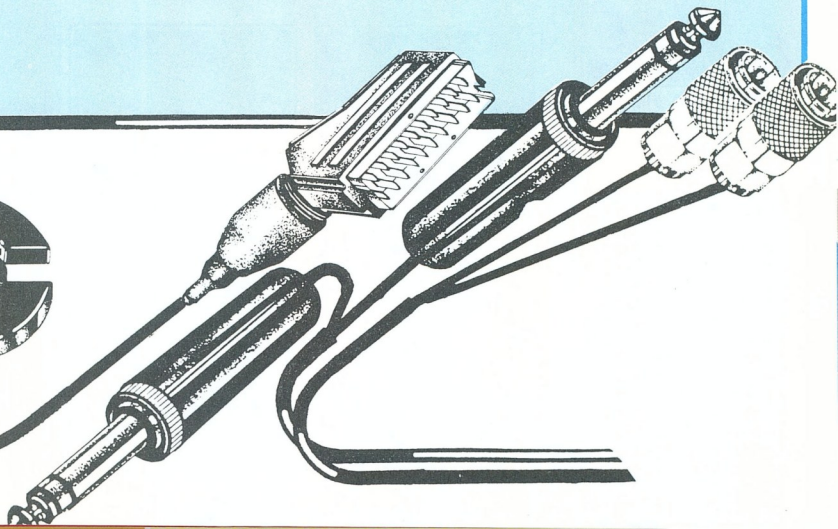
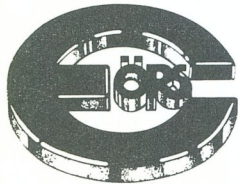
Budapest III., Szentendrei út 211. sz. alatti

üzletünkben, ahol egyéni és közületi vásárlókat egyaránt kiszolgálunk.

Tel.: 687-214, 350-307.

Nyitvatartás: hétköznap 9–19-ig
szombaton 9–13-ig

Kívánságra teljesen egyedi megrendeléseket is teljesítünk.

Palimadár lenn a földön...

Amikor néhány hónappal ezelőtt megpillantottam az itt látható amerikai videokazetta-reklámot, rögtön az jutott eszembe, hogyan is jutottam szinte ingyen – 2 dollárért – két remek dzsessz-lemezhez Philadelphiában, 1984-ben. Az most mindegy, hogy ezáltal videokazettáról van szó, mert a reklámtechnika ugyan az, mint annak idején volt. Mondom a videót.

A reklám nagybetűs szövege így szól: „Szerezzén magának két nagyszerű videolágeret hatalmas árengedménnyel!” Erre szólít fel az RCA Video Club, s felkínál egy 30 című álló listát, hogy válasszon az ember (feltéve, hogy az USA-ban él) két kazettát, s egy mellékelt jelentkezési lap és 2 dollár beküldése ellenében megkaphatja őket. (Mellékesen: valamennyi kazetta a CBS/Fox Video kiadványa, s e cég az RCA konszern leányvállalata.)

Az ajánlat e része teljesen komoly és valóban csábító. A listán szereplő videokazetták között ott található a CBS/Fox minden tétele, ami az adott hét legsikeresebb tíz produkciójába bekerült. A többi is igen friss és sikeres. Két kazettáért két dollár pedig valóban semmi. (Két hamburger többé kerül.) S abban is biztos lehet az ember, hogy valóban elküldik a kért kazettákat, vagy visszahozza a posta a pénzt. (Akinék nincs hitelkártyája, s különösen pedig még telefonja sem, az az utóbbira számíthat.) Még abban sincs sok kivétel, hogy megkérdem, mit kedvel jobban – mozifilmeket kazettán vagy zenevideót. (Valójában ez fontos mutatója az érdeklődésnek általában.)

Az olcsó kínálatért azért valamit vállalni is kell. *Mindössze* annyit, hogy két év leforgása alatt vásárol az ember az RCA Video Clubtól két kazettát. Nem többet, csak kettőt, igaz: „a klub szokásos árán”. S ez bizony nem annyi, mint amennyiért a legközelebbi videoboltban a ka-

zetta megvásárolható. Nem is beszélve a kölcsönzésről!

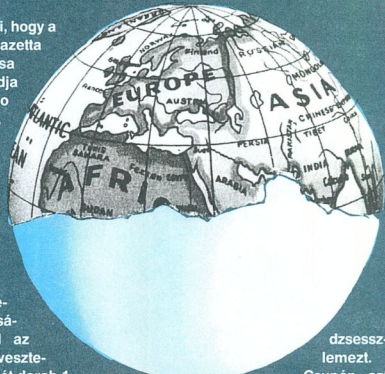
Szóval, az egyik trükk a „klub szokásos ára.” A másik az kapcsolatos, hogy a jelentkezési lapon szereplő címre évente 19 alkalommal elküldik a *páciens* érdeklődésének megfelelő kinálási listát. Ebben részletesen leírják, bemutatnak egy-egy új műsorkazettát, s ha a címzett azonnal nem közli, hogy nem kéri, kiküldik a címére. Ekkor még mindig van 10 napja, hogy visszaküldje, de hát felelékeny és borzasztóan elfoglalt ember az amerikaiak között is jócskán akad. S az ilyenekről jön ám a számla. Ha pedig arról is megfe-

ledkezik valaki, hogy a második kazetta megvásárlása után lemondja az RCA Video Club tagságát, a következő évben is jönnek a kínálási listák.

A „klub-árak” és a kérés nélkül kapott kazetták késői visszaküldése révén aztán busán megtérül az RCA kezelt vesztése, amit a két darab 1 dolláros kazettán szvendett el.

Mindezt úgy hívják, hogy direkt marketing.

En lényegében ugyanilyen feltételek alapján kaptam a két

dzsessz-lemezt. Csupán azt az olcsó trükköt alkalmaztam, hogy az őszintéjén lejártaom – jóval a két évben belül – hazajöttem, s bizony nem vettem közben semmit.

Profi magántörténelem videón

Ha már az ember megvett egy filmfelvétőt, akkor már használja is. A 8 milliméteres – últárs Braziliában, tanú az esküvőn, vendég, amikor a gyerek járni kezd, ballag az óvodában és érettségi előtt, amikor ássák az alapot a házhoz és amikor már gyűlnék a még józan vendégek a házzentelére.

Gyűlnék a filmtekercsek, csak megnézni nehéz őket. A vendégek elmenekülnek, ahelyett, hogy irigykednének az útifilmen. A régi tekercsek megfakultak, kiszáradtak, hangjuk sose volt. Nagyapa folyton jobbra-balra panorámozott, apa géppén már volt zoom, s rángatta is szorosan előre-hátra. Egyrészt nem is tudom, hogy ki az a sok vadidegen figura a felvételeken. Másrészt, olyan nagyon nem vagyok kíváncsi magamra, amint épp tíz percen át kanalazzak belém a krumplipürét az etetőszékben.

Szóval, attól még nem *film* valami, mert mozog a kép. Az amatőr útifilmek, családi filmek, eseményfilmek (van még más?) bizony többnyire igen unalmasak. Egy percnyi jó anyag, beletemetve félórás végtelenségbe. A tekercsek viszont gyűlnék, ha már van egy felvétel.

Minden ember élete kész regény, csak nagyon kevesen tudják megírni az életüket, akár kaland-, akár pszichológiai is lenne az a regény. Elmondva sokkal jobban hangzik, de az meg nem látható. 200 tekercs amatőrfilmen sem.

Carla Howard színházi rendező volt Los Angelesben. Ott sem nagyon ismerték a nevét, legalábbis akkor. Ma egy *Nostalgia Productions* nevű videócége van és népszerű. Video családregényeket készít, a főszereplő közreműködésével.

Az amerikai családi filmek semmivel sem jobbák, mint bárhol a világon, csak több van belőlük. Ráadásul New York és Los Angeles között mániákusan fényképeznek is az emberek, hogy aztán azokat se legyen idejük megnézni. Rengeteg magántekercsen és kazettán őrznek családi hangfelvételeket, anélkül, hogy hallgatnák őket.

Carla Howardnak évtizedek óta gyűlt a nyersanyag, amiből most ő megszerkeszt, megcsinálja a nézhető, élvezetes *videoprogramot* a család számára. Hosszan elbeszélget a nagypapákkal, nagymamákkal, gyerekekkel.

Megismerkedik a család történetével, aminek alapján forgatókönyvátlatot készít, majd ismét megbeszéli a dolgot a szereplőkkel. A filmkigyókból kiválasztja a tényleg fontos és szép perceket, átjuttatja videóra. A fényképalbum *szónakzalalban* megkeresi a *tüket*, a hangfelvételeket hallgathatóvá tisztítja, előkeresi az esküvői kísérőzenék lemezeit, narrátorszóvegeit ír a családtagoknak, felveszi a visszaemlékezéseket. És aztán szerkeszt.

Egy vagy két kazettán igen sok emlék elfér, és meglevonedik. A dramaturgia, a tempó, a kísérőhangok és zenék alávágása, az úsztatások és kimerevítések mesterségbeli eszközei emlékeket, érzelmeket idéznek fel, visszahozzák a múltó idót. S mindezt úgy, ahogy *tartalmilag* a főszereplők tartják helyénvalónak. A produkció pedig elkészül egy vagy két példányban, a család számára.

S ha már manapság az unokák nemigen hajlandók meghallgatni a nagypapát, hogy „Hogy is volt az a nagy háborúban?”, mert ki ül oda mellé egy-két óráig, videóról sokkal korszerűbb. Igen, a video korszerűsíti a nagypapát.

Own 2 Great Video Hits At Great Savings!

VALUE UP TO \$179.90!

Take Any 2 For Only \$1 each

plus shipping & handling with Club membership.

FOR FASTEST SERVICE CALL TOLL FREE! 1-800-428-1928
In Indiana phone call 1-317-843-8307

Koppintott kazetták

A nagy amerikai videoprogram-termelők hozzáláttak, hogy most már igazán keményen lépjenek fel a **produkciók házi másolása** és kalózkidásai ellen. Nemcsak odaát, az Újvilágban, hanem itt az ajtóknak előtt. **Nyugat-Európában** is! És most nem szerzői jogokat és bíróságot emlegetnek.

A Warner Home Video cég szeptember közepén bejelentette, hogy valamennyi Angliában piacra hozott műsorkazettáján alkalmazni fogja a **Macrovision** elnevezésű **másolásgátló** rendszert. A CBS/Fox Video már túl van az ígéreteken. NSZK-beli leányvállalata, a

Macrovision kazettán kezdte forgalmazni a **Crocodile Dundee-t**, még augusztusban. A nyugatnémet piacon ez a legelső átíratlanul video-program.

Az Orion Home Video, úgyszintén az Egyesült Államokban, a nagyszemű kalózmásolatokat akarja piacképtelenné tenni – egy pofon egyszerű ötlet alapján. A kazettaházra nem öntapadós címkével viszik fel a műsorinformációkat, hanem egy speciális eljárással közvetlenül a műnyagra nyomtatják rá.

A tiltkosírások történetéből, no meg a számítógépes szoftverek világából ismeretes, hogy nincs olyan kódrendszer, amit ne lehetne megfejteni. A Macrovision csak átmenetileg nehezíti meg a **profik** koppintók helyzetét, akik hamarosan ügyis megtalálják a módját, hogyan hatástalanítsák a másolásgátlót. Aztán jön egy újabb rendszer, s a **profik** azt is kiismerik... A profik igen, de a videósok zöme aligha!

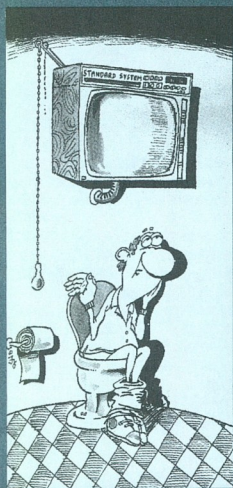
A házi másolók reményeit az tarthatja életben, hogy egy jó ideig lesz még mit koppintani. Az USA-beli Bowker cég összeállította az odaát jelenleg kapható kazetták katalógusát: **alig** van benne 25 000 cím! Ebből csak egy töredék (köszönöm szépen!) jött át Nyugat-Európába, ahol azért ugyancsak piacra hoztak már néhány ezer videoprodukciót. Szóval, a meglévő és a közeljövőben megjelenő kazetták **zöme** még mentes a Macrovisiontól. Amde a „régli, de jó”-

ból mindinkább „jó, de régi” lesz, az újakból meg ki-nek kellene igazán a **zömbé** tartozók?

Vagyis a legújabb és legjobb műsorkazettáknál kezd a helyzet keményedni. Mármost azoknak, akik kézzel fogható – négyszögletes, speciális papírra nyomtatott – okok miatt nem férhetnek hozzá a másolásgátló hatástalanító szerkenyűkhöz. (Magyarul: csipekhez.) A profi

koppintók kezdetben újabb beruházásra kénytelenek, majd pedig többet fognak keresni, mint eddig. S biztos, hogy nemcsak Hegyeshalmon túl!

Az ilyenek vagy örültek, vagy meggazdagos

Vigyázat, itt most **buggyantságokról** lesz szó! Annak az amerikai videopiacnak a **lökött** szélsőségeiről, ahonnan hozzánk inkább csak a másik véglét jut el, a nagy sikerek. S mindez annak alapján, amit a CBS tévétársaság egyik szerkesztője elsevett az amerikai „TV Guide” című műsorújságban.

Igaz, hogy cipőt lerruga, heverőn elnyúlva lehet csinálni, otthon, de mégsem könnyű videokazettákat válogatni egy hetenként ötször jelentkező szórakoztató magazinhoz. Meg kell őket nézni!

A „Bizarr sportok és hihetetlen mutatványok” még jól indult, futballozó elefántokkal. A kéz- és lábujjaikon csúszkálva versenyző eszközök már nem hiányoztak, de aztán jöttek a csótányok. Különböző színűre festett csótányokat beraknak egy-egy csésze alá, adott jelre a csésze felemelkedik, s a **jóságok** elindulnak a körben húzódó kerítés felé. Az első a győztes. És még ilyenek 60 percig. Akkor inkább már megtanulom, hogy „Hogyan...?”

„Hogyan olvassunk egy nő gondolataiban?” „Hogyan kezdünk ki egy nővel? A flörtölés művészet és tudománya”. Az egyikből megtudtam,

hogy ha egy nő odajön hozzám egy bárban, hozzám simul és hosszan a szemembe néz, akkor érdeklődik irántam. A másik legjobb tanácsa az volt, hogy nyitólépésként mosolyogjunk arra, akivel flörtölni akarunk. Aki még ezt sem tanulja meg a **tanfolyamból**, jobb, ha a „Video Társkereső” szótárhoz fordul.

A 60 perces kazetta ára 19 dollár 95 cent, s egy-egy percg beszél rajta „Dél-Kalifornia 60 magányos nője a legcsinosabbak közül”. Ha valamilyen kapcsolatba akarok kerülni, be kell küldennem 15 dollárt a „Video Társkereső Klub”-nak tagsági díj fejében, ahonnan újabb 6 dollár ellenében kapok is 1 (egy) címet. Ha egyszerre hármat kérek, 3 dollár engedményt adnak. (Feministák, figyeltem! Van ugyanilyen kazetta nők számára is – egyperces férfikkal.)

Ha valakinek a társas kapcsolat eme formája sem felel meg, akkor „Béreljen barátot!”, ahogy a kazetta címe mondja. Itt egy fickó bemutatkozik („Sarnnek hívják”), majd elkezd beszélni kamera lencséjébe, mintha az lennék én. Kérdéseket tesz fel, utána szünetet tart, hogy válaszolhassak. Időnként megjegyzéseket tesz arra, amit – szerinte – válaszolhattam. Aztán családi fényképeket vesz elő, mesél a gyerek-

Angol video sikerlista

Augusztus első hetében az alábbi műsorkazetták voltak a legsikeresebbek Nagy-Britanniában, az eladások alapján.

1. Big Trouble in Little China (Nagy balhé a kínai negyedben)
2. Critters (Embrevő szörnyek)
3. Psycho 3
4. Soul Man (A soul énekes)
5. Colour Purple (A színe bíbor)
6. F/M Murder by Illusion (Trükkös halál)
7. Ruthless People (Könyörtelen emberek)
8. Wanted Dead or Alive (Keresik élve vagy holtan)
9. Aliens (Idegenek)
10. Mona Lisa
11. Out of Africa (Távol Afrikától)
12. Comet Quest (Hajszja egy üstökös után)
13. Target (Célpont)
14. Jewel of the Nile (A Nilus ékköve)
15. Freddy's Revenge (Freddy bosszúja)

Az amerikai „top ten”

A *Billboard* magazin közlése szerint augusztus legvégén – a kölcsönzések alapján – így festett a legnépszerűbb műsorkazetták rangsora az Egyesült Államokban.

1. The Golden Child (Arany gyermek)
2. Crimes of the Heart (A szív bűnei)
3. Hannah and Her Sisters (Hanna és nővérei)
4. Little Shop of Horrors (Rémségek kicsiny boltja)
5. Color Purple (A színe bíbor)
6. The Morning After (Másnap reggel)
7. Heartbreak Ridge (A keserűség hegyormja)
8. Children of a Lesser God (Egy kislány gyermekei)
9. The Color of Money (A pénz színe)
10. No Mercy (Nincs irgalom)

szanak!

koráról, elmondja a legrémesebb emlékeit, és bevallja, hogy szívesen köpte le a kirakatokat sétálás közben. Ezt be is mutatja a kamera lenscéjén.

Akkor inkább a magány! Ehhez is van videokazetta. A „Videokandalló” egy órán át mutatja ugyanabban a képkívágásban, hogyan ég a tűz. A „Videokvárrium”-ban halakat láthatok úszkálni. A kamera itt sem mozdul. A „Videokutya” tartalmát elképzelheti az ember...

Eztán nem marad más, mint „Mr. Boston hivatalosan jóváhagyott video bármixerkalauza”. Ebből legalább kapok olyan ötletet egy alapos *fejlesztéshez*, amit még sohasem kóstoltam.

Eme kazetták gyártói olyasmivel próbálkoznak, anélkül, hogy tudnák, amit egyszer egy Nobel-díjas fizikus a következőképp fejezett ki. „A probléma nem az, hogy örült gondolatlaltal dolgozunk, hanem az, hogy elég örült-e, hogy igaz legyen.” Tizezer ilyen ötletből biztosan akad 1 (egy), amelyik ráhibázik valamilyen valóságos szükségletre. Az megzadagszik.

Ahol tantárgy a video

– Ki akar az operátor lenni?
– Ki lesz a riporter?
– Iván, Zoltán, akkor ti szerelitek össze és kezelitek majd a Canon kamerát; Éva és János világítanak, Kati lesz az asszisztens, Gabi pedig a riporter!

És néhány pillanattal később szakavatott kezek rendezik a stúdiót: helyére kerül az ötszáz wattos, csúcsfényt szolgáló lámpa, ezer wattal már világít a derítőlény, működik a fejtépő, az operátor a kamerán beállítja az élességet és a fohéregyensúlyt. Az ITT képernyőjére kivettelt képen még pontosít, majd indulhat a Saba képmagnóra a felvétel.

Nem egy városi televízió stúdiójában vagyunk, hanem a szentesi Horváth Mihály Gimnázium film- és video-szaktantermében, ahol tizenkét-tizennyolc éves diákok láthatóan szakavatottként kezelik a berendezéseket, majd a felvételt végignéve szigorúan elemzik a látókat.
– Látod, ha variázol, közben igazíts a kamerával, hogy megfelelő legyen a kompozíció!

– Kicsit jobbra helyezheted volna a riportantit, ilyenkor aszimmetrikusnak kell komponálni a képet! – hangzanak a tanári utasítások.

Az ország valamennyi gimnáziuma megirigylhetné a szentesiek gépparkját. A Csongrád Megyei Tanács művelődési osztályának anyagi segítségével és a Soros-alapítvány 200 ezer forintos támogatásával tudta az iskola megvásárolni 1987 elején 211 ezer forintért a Grundig VS-150 típusú kamkordert, a Saba CVC 76-os kamerát, képmagnóval együtt 230 ezer forintért, a Canon VC-200-as kamerát adapterrel, 155 ezerért. A fekete-fehér Sony kamera a megyei művelődési központ ajándéka volt, a két Akai VS-3 SEC magnót még 1984-ben kedvezményesen vásárolta a gimnázium. Két Videoton és egy ITT színes tévé,

valamint a városi tv-adótól kapott négy monitor teszi teljessé a videostúdiót. A középiskolában már másfél évtizede működik a Kiváló együttes címmel kintüntetett filmszakkör, így a korábbi berendezések – lámpák, audio magnók – szintén segítik a videózást.

A szentesi gimnáziumban két éve fakultatív tantárgyként szerepel az órarendben a film- és videismeretek elnevezésű tantárgy. Az irodalmi-dramai osztály tagjai választásuknak a második osztály végén: vajon a következő két évben színházi ismereteket kívánnak tanulni, vagy a képi művészetrel, technikával szeretnének foglalkozni. Tavaly tizenheten végeztek a videofakultáció, idén tizenegyen vannak a negyedikesek. Harmadik osztályban hetente négy, negyedikben öt órában ismerkednek a diákok a vizuális alapfogalmakkal, filmtörténettel, a filmkészítés technikájával, menetével, a videoeszközökkel, a technika lehetőségeivel, s a gyakorlatban is megtanulnak bábni a berendezésekkel. A világítástól, a forgatásig és a vágásig át a vetítésig minden tanuló minden folyamatban részt vesz az év során. A délelőtti foglalkozásokat délután szakköri munka egészíti ki. A diákokat két pedagógus oktatja: filmesztikára *Perjesné Dózsa Erzsébet*, aki egyébként rajz- és műalkotás-elemzést tanít, és *Kátai József* fizika-kémia tanár, aki már huszonöt éve megszállott amatőrfilmes, az iskola filmszakkörének alapítója, a Magyar Amatőrfilm- és Video Szövetség elnökségi tagja, s e fakultációs tárgy oktatási tervének kidolgozója. Igaz, néhány évvel ezelőtt, ahány intézménynek, intézetnek és osztálynak köze van a filmhez és a pedagógiához, az mind beleszólt e tantervbe, de végül is csaknem az eredeti változat szerint folyhat ma az oktatás Szentesen.

– Hasonlóan osztályoznak mind videóból, mind más tárgyakból – meséli *Virág Olga* végzős diák. – Írunk dolgozatot filmesztetikából, filmtörténetből, de technika részről inkább többet gyakorolunk és kevesebbet felülünk. Tanárképző főiskolára szeretnék jelentkezni, így közvetlenül nem biztos, hogy hasznosítani tudom a most tanult ismereteket, de az tény, már egész más szemmel

filmről és a videóról tanultakat zárvívizsgán kell bizonyítaniuk. Arról a változásról is beszámol, hogy akik a következő tanévben jelentkeznek az irodalmi-dramai osztályba, s azon belül is videofakultációra, azoknak felvételi feladatok kell megoldaniuk. Kreativitásukról, vizualitásukról kell majd számot adniuk. (A film és a video íránt érdeklődő nyolcadikosok február 10-ig adhatják be jelentkezési lapjukat.)

A meglévő eszközpark nagy lehetőséget kínál a diákoknak, az iskolának, hogy kihasználják a video előnyeit. Az iskolarádió mintájára a gimnáziumban máris megszületett a Suli-Video, ami valójában alkamanként jelentkező húsz perces képes iskolahíradó: riportokkal, interjúkkal mindarról, ami a tanulók foglalkoztatja. A nagyszünetben, a szaktanterem előtti folyosón az egyik legutóbbi híradó izgalmas riportja arról szólt, vajon helyes-e a falújságon részletesen feltüntetni a diákok, osztályok felévi tanulmányi eredményét, a mezőgazdasági munkák teljesítményét. De forgattak már a diákok a ritkán nyitva tartó szentesi református templomban, készült video a város nevezetességeiről, s a múzeum felkérésére egy-egy lebontandó alkalmi kiállításról is.

A tanulók szemmel láthatóan élvezik a film- és videoórákat, úgy érzik, jól választottak. Kátai József így látja a fakultáció lényegét, értelmét:

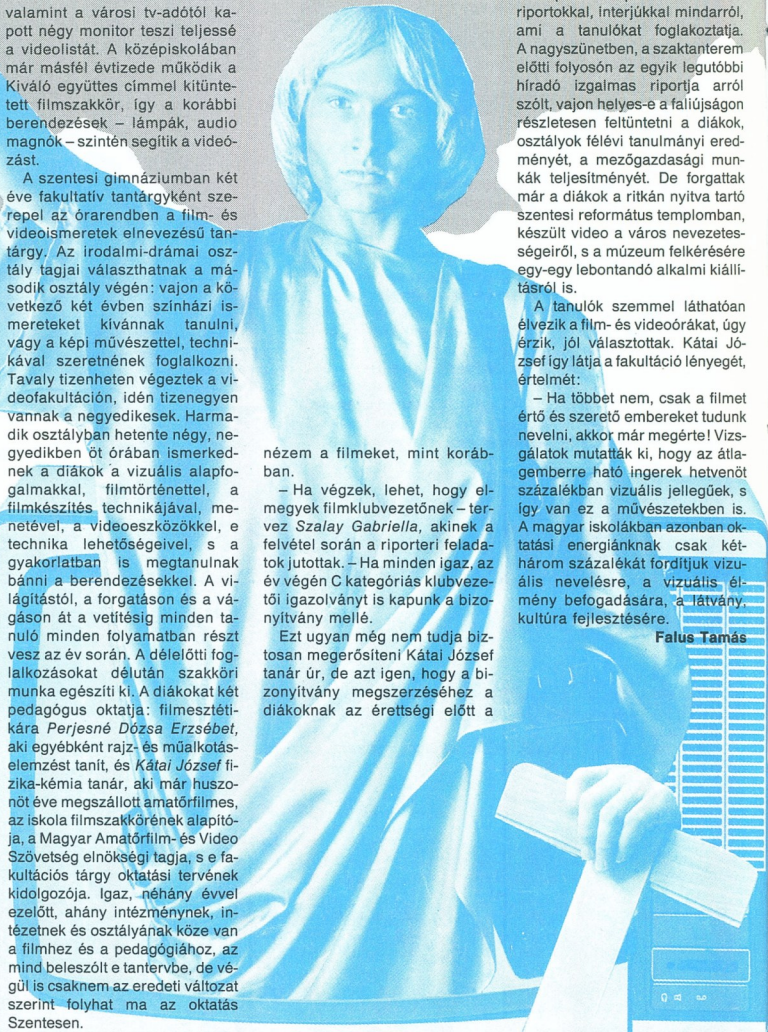
– Ha többet nem, csak a filmet értő és szerető embereket tudunk nevelni, akkor már megérte! Vizsgálatok mutatták ki, hogy az átlagemberre ható ingerek hetvenöt százalékban vizuális jellegűek, s így van ez a művészetekben is. A magyar iskolákban azonban oktatási energiáknak csak két-három százalékát fordítjuk vizuális nevelésre, a vizuális élmény befogadására, a látvány, kultúra fejlesztésére.

Falus Tamás

nézem a filmeiket, mint korábban.

– Ha végzek, lehet, hogy elmegegy filmklubvezetőnek – tervezi *Szalay Gabriella*, akinek a felvételt során a riporter feladatok jutottak. – Ha minden igaz, az év végén C kategóriás klubvezetői igazolványt is kapunk a bizonyítvány mellé.

Ezt ugyan még nem tudja biztosan megerősíteni Kátai József tanár úr, de azt igen, hogy a bizonyítvány megszerzéséhez a diákoknak az érettségi előtt a

A hazai oktatásügy helyzetére – általában véve – az anyagi lehetőségek hiánya jellemző, mégis kedvező változásoknak tűnik, hogy egyre több iskola alkalmazza a videotechnikát hétköznapi munkája során, a tanítás könnyítésére. Az iskola-vidéke ugyan még nem általános, ám ott ahol kihasználják a korszerű technika adta lehetőségeket, hamar megtérül a videóhálózat kiépítésére fordított összeg. Bár az összegek – melyek ezúttal a Stúdió GM-től származnak – eltérőek lehetnek, némi támpontot adhatnak arra, hogy mennyibe kerül egy ilyen rendszer megvalósítása. Egy átlagos, húsz tantermes iskolát véve alapul, a tv-antenna-rendszer, a videóhálózat, és a hozzátartozó diszpcéser telefonrendszer kiépítése mintegy 180-260 ezer forintba kerül akkor, ha az iskola épületében már megvan a szükséges kábelszatóna-hálózat. Amennyiben „régli” típusú iskolát kívánunk videotechnikával ellátni – s ezekből az épületekből többnyire hiányzik a szükséges hálózat – a telepítés költsége eléri a 250-320 ezer forintot. Az így kiépített technikai rendszer alkalmas arra, hogy az iskola valamennyi tantermben működjön a videóhálózat. A diszpcéser telefon segítségével a központ bármelyik tereméből „irányítható”, s nemcsak kész kazeták játszhatóak, hanem tetszés szerint saját tv-felvételekből is összeállíthatók az oktatófilmek. A hálózat működtetéséhez természetesen szükség van képmagnórára (általában két készülék tökéletesen kiszolgálja egy iskolát) s minden osztályteremben egy televézőszélre is; ezeknek az ára nincs benne a videóhálózat kiépítésének költségeiben.

Az önálló MOVI

A magyar filmes szakma robbanásszerű átszerveződésével új időszaknak kezdődött 1987 közepétől. Ennek egyik legfontosabb mozzanatánaként a MAFILM mamutvállalata hat kisebb vállalatra bomlott, négy önálló filmstúdióra, a MAFILM-re mint új funkciókkal rendelkező szolgáltató-kölcösönző intézményre és a MOVI-ra (Magyar Mozi- és Videógyár).

A MOVI a szétválás előtt a Mafilm II-es számú telepe volt, ahol elsősorban rövidebb filmeket készítettek. Annak idején volt már önálló cég, de a hatvanas években betagozódott a MAFILM-be, felfehetően a nagy-szervezetek üdözítő hatására, az építő szemlélet jegyében.

Napiaink azonban az önálló vállalkozások kora, s ebben az új szituációban a MOVI teljes gyártási és forgalmazási jogkörrel, azaz a saját maga gyártotta filmjeit akár külföldön is forgalmazhatja. Tevékenysége kétféleképpen: egyrészt továbbra is dolgozik állami megbízásra; különféle katonai és oktatófilmek készítésére; másrészt külső megrendelésre, amely a közvetlen piaci szempontok érvényesítése, illetve a nyereség szempontjából a meghatározóbb. Számos külső megrendelésre forgatnak reklámfilmeket, amelyeket a forgatókönyvet küldő megbízó cég és a MOVI közötti alkufolyamat előz meg.

A MOVI – mint a neve is mutatja – elsősorban videóra készíti játékfilmjeit, ezeknek a produkcióknak az aránya mintegy har-

minc-negyven százalék, míg a többi filmjüket hagyományos technikával készítik. Tekintve azonban, hogy növekedett a MOVI videós kapacitása, ezt az arányt növelni szeretnék.

A telephelyen korábban is működő stúdiók a MOVI-ba integrálódtak; tudományos, dokumentum-, katonai, híradó- és reklámstúdió működik, ezek azonban még nem önálló jogi személyek. Ez év januárjától, a tervek szerint az egyes stúdiók önálló belső gazdálkodási rendszerrel és önelszámolással működnek. Idén a tervezett árbevétel 350 millió forint.

Természetesen nem lesz könnyű a MOVI-nak, hiszen a támogatás összege nem növekszik, azaz kereskedelmi-vállalkozói tevékenységének fokozásával tud csak olyan tőkéhez jutni, amelyből folyamatosan fejlesztési technikai felszereltséget. Az eddigi magyarországi szimulált filmpiacról ki kell lépnie, nemcsak a hazai, hanem a nemzetközi piacra is. Már most is folytatnak külföldi tárgyalásokat; amerikai játékfilm forgatókönyve érkezett hozzájuk.

A MOVI önállóságának első időszakát éli, minden energiáját a belső korszerűsítésre (új videobereendezések vásárlására, produkciós stúdiók építésére stb.) fordítja. Körülbelül ötszáz dolgozója közül hatvanan végeznek adminisztratív munkát, a többiek közvetve vagy közvetlenül művészeti tevékenységet végeznek.

Video α

Ez a címe annak a színvonalas könyvnek, mely harmincezer példányban nemrég jelent meg a Múzsák Közművelődési Kiadó gondozásában. A *Márczi Imre* és *Zelnik József* szerkesztette kiadvány valóban a video alfajától, az elektronikus képrögzítés kezdeteitől vezet el az olvasót a képmagnó, a szalag, a kamera felépítésén, működésén elvén át egészen napjainkig, sőt a jövőig, a közvetlen műsorszóró műholdak vételi lehetőségeig.

A kötet szerzői úgy szólnak a videózásról, technikájáról, hogy az érthető legyen annak a videobarátnak, képmagnó-tulajdonosnak, aki híján van az alapos műszaki ismereteknek, de annak a szakembernek se legyen unalmas, aki esetleg hivataloszerűen akar videóval foglalkozni. Konkrét javaslatokkal, gyakorlati tanácsokkal is segíteni kívánják a készüléktulajdonosokat: irnak arról, hogyan érdemes kamerával felvételt készíteni, mikor, milyen világításra van szükség, miként kell vágni vagy trükköt alkalmazni, s hogyan lehet a leghasznosabban berendezni egy videostúdiót. A kiadványban olvashatunk a videózás hazai felhasználási lehetőségeiről, a kábeltelevíziózásról, a videóművészet formálódásáról. (Érdeklenség, hogy a Video és film című fejezetet *Bódy Gábor* írta.)

A kötetet a videózás hazai és nemzetközi szakirodalmának válogatott bibliográfiája és a szakszavakat megmagyarázó kislexikon teszi gazdagabbá. A láthatóan alapos munkával és gondos szerkesztéssel készült, sok hasznos ismeretet és tudnivalót tartalmazó mű 130 forintért kapható a könyvesboltokban.

Mokép- telen helyzet

Az elmúlt év második felében újabb amerikai filmek kölcsönzési, eladási és kábeltévéjogát vette meg a MOKÉP. Így, a Manson cég filmjei kölcsönözhetőek a Videotékákból, s beérkezett Hongkongból is a Golden Harvest forgalmazó cégtől újabb harminc játékfilm. Azonban szerencsésnek mondhatja magát az a kölcsönző, akinek jut e filmekből, mivel a MOKÉP-nak változatlanul az üres kazetta hiánya okozza a legnagyobb gondot. Az importkorlátozások miatt nem számíthatnak a külföldi alapanyaggal dolgozó Polimer kazettáira, s arra sincs lehetőség, hogy árucserével juthasson üres kazettákhoz a vállalat.

Egyébként újabb két üzletben kölcsönözhető műsoros videokazetták a fővárosban: a belvárosban a Mozaik áruházban, a Petőfi Sándor utca 12. alatt és Rákospalotán a XV. kerületben az Óda utca 20-ban.

A Videotéka tagjai e helyeken is megkapják a MOKÉP nemrég elkészült izléses, színes katalógusát, mely több mint hétszáz kölcsönözhető játékfilm legfontosabb tudnivalóiról ad tájékoztatást. A film időtartama és alkotóinak neve mellett a művek rövid tartalmi leírása is igyekszik megkönnyíteni a választást. A katalógus a filmet gyártó ország és műfaj szerint is felsorolja az alkotásokat, de neves hazai és külföldi rendezők, színészek alapján is közöl listát a beírelhető filmekről. Azoknak a műveknek a jegyzékét is külön közli, amelyeket a hazai mozikban nem lehetett látni, de műsoros kazettán kölcsönözhetőek.

A téka tagjai ingyen kapják a kiadványt (melynek ára egyébként 96 forint), de bárki meg is vásárolhatja. A MOKÉP-nél ígérik, hogy ha elfogyna a kiadvány, lesz belőle utánnymás, s a katalógust alkalmanként újabb filmeket ismertető füzetekkel egészítik ki.

F. T.

SIKERLISTA

A MOKÉP Videotéka sikerlistája az 1987. III. negyedévi kölcsönnapok száma alapján:

1. Kalandorok (francia bűnügyi film)
2. A sokk (francia bűnügyi film)
3. A csendőr nőül (francia vígjáték)
4. A csendőr New Yorkban (francia vígjáték)
5. A csendőr nyugdíjba megy (francia vígjáték)
6. Seriff az égből (olasz kalandfilm)
7. Seriff és az idegenek (olasz kalandfilm)
8. Bajhozó (francia bűnügyi film)
9. Csillaghajó invázió (amerikai sci-fi)
10. A meztelen ököl (amerikai karatefilm)
11. Folytassa Jack (angol vígjáték)
12. Folytassa Cowboy (angol vígjáték)
13. Legfőbb kockázat (amerikai bűnügyi film)
14. Kungfu lány (hongkongi karatefilm)
15. A királynő birodalma (hongkongi karatefilm)
16. Egészséges erotika (magyar játékfilm)
17. Szexmisszió (lengyel sci-fi)
18. Megáll az idő (magyar játékfilm)
19. A sólyom nyomában (NDK kalandfilm)
20. No megállj csak! (szovjet mesefilm)

Pályázat

Márciusban, a Budapesti Tavasz Fesztivál idején
másodizben rendez meg az

Országos Ifjúsági Video Szemlét

a Petöfi Csarnok, a Mozgó Képek szerkesztősége és
a Művelődési Minisztérium Filmfőigazgatósága.

A szemle célja, hogy fórumot teremtsen a fiatal
videózók számára, s képet adjon a hazai videózás
tartalmi, szakmai színvonaláról.

A pályázatra olyan elektronikus képrögzítési
eljárással készült művekkel lehet nevezni, amelyeket
még nem forgalmaztak, s nem nyertek díjat az
Országos Video Szemlén. A beküldött alkotásokat
szakmai zsűri előzetesen értékeli, s tesz javaslatot,
mely alkotások kapjanak helyet a versenypogramban.

Az értékelés során a művészi tartalmat hordozó,
fikciós, kísérleti vagy dokumentarista művek előnyt
élveznek, műfaji megkötöttség azonban nincsen.

A zsűri első díja 10 ezer forintot ér, a második
5 ezret, a harmadik 3 ezret. A közönség által
legjobbnak ítélt mű díja 5 ezer forint.

A nevezéseket és a kazettákat a szervezők február
15-ig a Petöfi Csarnok címére kérik beküldeni.

A videokazettákért a pályázat hirdetői anyagi
felelősséget vállalnak!

Tele- video: indul a köl- csönzés

Ötven szórakoztató műsort
kíván megjelentetni idén
a Televideo. A tervek között
különléte szórakoztató
összeállítások, zenés műsorok
show-k és mesék szerepelnek.
Húsz francia krimi is
forgalmazni fog a kiadó.
Az iskolák, közművelődési
intézmények számára szintén
körülbelül ötven kazettát
készítenek; a szexuális
felvilágosítástól
a cukorbetegnek szolgáló jó
tanácsokig, s bővíti majd
a választék nyelvekékében is.
Az érdeklődők a tervek szerint
a teljes kínálatot
megtalálhatják majd
a Televideo mintaboltjában,
mely Budapesten a Lenin körút
30-ban nyílik majd meg. Az
elképzelések szerint várhatóan
megindulhat ebben az évben
a kiadó műsoros kazettáinak
kölcsönzése is.

A Televideo Kiadó sikerlistája

az eladott videokazetták száma és a forgalmazási
idő figyelembevételével, 1987 III. negyedévében:

I. Nyilvános forgalomban

1. Süsü, a sárkány
2. Gálvölgyi János műsora
(Speciálisan videóra készült összeállítás)
3. A nagy ho-ho-horgász
4. Alfonshow
5. Indul a bakterház
6. Nótaszó
7. Magyar népmesék
8. Böngészde
9. Sej, haj, cigányélet
10. Tündér Lala

II. Iskolai forgalomban

1. Az ember tragédiája
2. Antigoné
3. Honfoglalás
4. Magyar tájak
5. Magyarország állatvilága

Grazban tartották az UNICA (Nemzetközi Amatőr-film Szövetség) második fesztiválját. A huszonhárom országból érkezett résztvevők összesen 139 művet vittek magukkal, de ebből mindössze kilenc volt videofilm. Csak a svájciak, szovjetek, nyugatnémetek jelentek meg egy-egy és a svédek, magyarok két-két alkotással. Igaz, a tavalyi tallinni fesztiválhoz képest már ez is óriási előrelépés, hiszen akkor csak két videofilm – egy szovjet és egy magyar – szerepelt a kínálatban. A videotechnika nagy átörése tehát – legalábbis ezen a fesztiválon – elmaradt.

„Ez azonban csak az úgynevezett aktív videózásra vonatkozik és arra is megszorításokkal” – vélekedik *Dékány István* a Magyar Amatőr-film és Video Szövetség főtitkára. „A képmagnók valóban elárasztották a világot, becslések szerint Magyarországon jelenleg megközelítőleg már félmillió ilyen berendezés található. Kamera viszont legfőképp néhány tízezer. Természetesen ezek tulajdonosai közül sem mindenki vesz részt a mi munkánkban. Amíg a videokamerák, elsősorban nálunk, irreálisan sokba kerülnek, nem is várható változás.”

Grazban egyébként a magyarok négy amatőr versenyfilmjükre kaptak díjat és *Navratil Ferenc*: Sztravinszkij Tavasz álmodat című darabjára készített videoalkotása kapott bronzérmét. Magyarországon viszonylag későn és kevésbé terjedt el a video aktív művelése, de – ahogy ez a díj is bizonyítja – annál lelkesebb gárda csinálja.

A fesztivál tablója azonban nem teljes, mert nem mutatja Európá elvonatát, hiszen a fejlett országokban az amatőrök jelentős része, ha tehetséges, egykettőre profivá válhat. Ezért nem is nagyon vesznek részt az ilyen típusú amatőr-fesztiválokon. A szocialista országok videóinak jelentkezőse főleg azért érhető, mert nekik ezenkívül nem sok lehetőségük van a megméretésre.

Ami biztos:

a táblázatunkban szereplő drágább s olcsóbb készülékek mindegyikét megtalálhatja az érdeklődő... a Lajtán túli üzletekben. A között árakban – mármint ami az NSZK márkát illeti – lehetnek kisebb-nagyobb eltérések, hiszen ezek még országokon belül is rugalmasan követik a piac változásait.

Ami ugyancsak szinte biztos, hogy a felsorolt készülékek némelyikével is csak hosszú utazásra és kis szerencse segítségével találkozhat a vásárló a hazai használtcikk-kereskedeleme üzlethálózatában. Bár közülük 1987-es irányárainkat, az összegekhez a legtrikább esetben kapcsolódnak kézzel fogható, raktáron lévő készülékek. Amióta ugyanis az ajándékozóvével behozott műszaki cikkek után 45 százalékos vámsó kell fizetni, tehát 1987 márciusától az üzletekbe gyakrabban téved be fehér holló, mint eladni szándékozó ember...

A minősítés jelzőszámainak magyarázata:

- 0 = kiváló
- 1 = nagyon jó
- 2 = jó
- 3 = megfelelő
- 4 = még megfelelő

Marad a hiány

Nem sok jóval tudja kecsgettetni a kereskedeleme ebben az évben sem azokat, akik képmagnóvárláson török a fejüket.

Víznyolag nagyobb tételben először 1985-ben volt kapható video az állami üzletekben, pontosan 4700. Két évvel ezelőtt ez a szám már 24 100 darabra emelkedett, s remélni lehetett, hogy hasonlóan dinamikus lesz a felütés a következő esztendőben is. Különösen annak ismeretében, hogy míg 1985-ben még átlagosan 63 ezer

KÉPMAGNÓK

He-lyezés	Gyártó, típus	Rendszer	Ár, nyugat-német márkában	Bizomá-nyi	Foto-elekt-ronik	Otótért	Kép-minőség	Hang-minőség	Szolgálta-tások	Az árhoz képest a teljesítmény	A maga-zin minősítése
-----------	---------------	----------	---------------------------	------------	------------------	---------	-------------	--------------	-----------------	--------------------------------	-----------------------

Luxus kategória: 2450 márkától 3000 márkáig

1	JVC HR-D755EG	VHS	2900	160000	–	–	1	0	1	1	nagyon jó
2	Panasonic NV-D80EG	VHS	2800	160000	120000	115000	1	0	1	1	nagyon jó
3	Blaupunkt RTV-900	VHS	2800	130000	120000	–	1	0	1	1	nagyon jó
4	ITT VR 3997	VHS	2800	120000	–	–	1	0	1	1	nagyon jó
5	Sony EV-S 850PS	Video-8	3000	–	–	–	1	0	2	2	nagyon jó
6	ITT VR 3995	VHS	2650	170000	–	–	1	0	2	1	nagyon jó
7	Panasonic NV-890EG	VHS	2650	110000	–	108000	1	0	2	1	nagyon jó
8	JVC HR-D566EG	VHS	2500	130000	120000	102000	2	0	2	2	jó
9	JVC HR-D565EG	VHS	2500	120000	–	101000	2	0	2	2	jó
10	Akai VS-607EO	VHS	2500	120000	–	101000	2	0	2	2	jó

Komfort kategória: 1750 márkától 2400 márkáig

1	JVC HR-D470 EG	VHS	2100	95000	–	93000	1	0	2	1	nagyon jó
2	Panasonic NV-H70	VHS	2400	110000	–	98000	1	0	2	1	nagyon jó
3	Blaupunkt RTV 454	VHS	2100	90000	–	–	1	0	2	1	nagyon jó
4	ITT VR 3977HIFI	VHS	2100	99000	–	89000	1	0	2	1	nagyon jó
5	Blaupunkt RTV 478	VHS	2100	90000	100000	97000	1	0	2	1	nagyon jó
6	Grundig VS 380 HIFI	VHS	2400	100000	–	110000	2	0	1	1	nagyon jó
7	Akai VS-516EQ	VHS	1900	85000	–	–	1	1	2	1	nagyon jó
8	Fisher FVH-P990KV	VHS	2150	90000	–	90000	2	0	2	1	nagyon jó
9	ITT Digicontrol VR 3948	VHS	1800	65000	–	–	2	2	1	1	nagyon jó
10	Mitsubishi HS-421 VPS	VHS	2300	95000	–	93000	1	0	3	1	nagyon jó
11	ITT Digicontrol VR 3946	VHS	1800	65000	–	–	2	2	1	1	nagyon jó
12	Mitsubishi HS-410	VHS	2200	80000	–	84000	1	0	2	1	nagyon jó
13	Loewe Opta OC 75H	VHS	2150	80000	–	–	2	0	3	1	nagyon jó
14	Grundig VS-340HIFI	VHS	1900	85000	–	–	2	1	2	0	jó
15	Philips VR 6860HIFI	VHS	2250	90000	100000	90000	2	0	2	1	jó
16	Hitachi VT-175E HIFI	VHS	2100	80000	–	88000	2	1	2	1	jó
17	Grundig VS 320	VHS	2100	85000	–	–	2	2	1	1	jó
18	Loewe HIFI 460H	VHS	2200	85000	–	98000	2	0	3	1	jó
19	Philips VR 6760	VHS	1900	–	–	–	1	0	3	1	jó
20	Blaupunkt RTV 324	VHS	1950	–	–	–	2	2	2	1	jó

Közép kategória: 1350 márkától 1700 márkáig

1	Panasonic NV-G21	VHS	1700	70000	68000	–	1	3	1	1	nagyon jó
2	Panasonic RTV-330	VHS	1700	80000	–	81000	1	3	1	1	nagyon jó
3	Sharp VC-793	VHS	1650	–	60000	–	2	0	2	1	nagyon jó
4	Panasonic NV-G12	VHS	1500	60000	–	74000	1	3	1	1	nagyon jó
5	Blaupunkt RTV-320	VHS	1500	–	–	–	1	3	1	1	nagyon jó
6	Grundig VS-410	VHS	1500	58000	–	–	2	3	2	1	jó
7	Grundig VS-400	VHS	1450	55000	–	68000	2	3	2	1	jó
8	Nordmende VR 1205	VHS	1500	60000	–	69000	1	3	2	1	jó
9	Panasonic NV-G14	VHS	1600	60000	64000	72000	1	3	2	1	jó
10	Hitachi VT-135E VPS	VHS	1600	65000	56000	69000	2	3	2	1	jó
11	Blaupunkt RTV-315	VHS	1350	55000	50000	63000	2	3	2	1	jó
12	JVC HR-D170E	VHS	1400	–	–	59000	1	3	2	1	jó
13	Akai VS-126EO	VHS	1350	50000	54000	62000	2	3	2	1	jó
14	Orion VH-2204 HS	VHS	1700	65000	–	71000	2	1	2	1	jó
15	JVC HR-D210	VHS	1400	–	50000	–	1	3	3	1	jó
16	Sharp VC-682 GH	VHS	1500	–	–	62000	2	3	2	1	jó
17	Mitsubishi HS-338G	VHS	1600	65000	70000	69000	1	3	3	1	jó
18	Hitachi VT-120E	VHS	1400	55000	–	62000	2	3	2	1	jó
19	Philips VR 6467	VHS	1450	55000	–	58000	2	3	3	1	jó
20	Sanyo VHR-1300G	VHS	1600	–	–	62000	2	3	2	1	jó
21	Panasonic NV-G10	VHS	1450	60000	56000	60000	1	3	3	1	jó
22	Panasonic NV-G7	VHS	1400	–	58000	49000	2	3	3	1	jó
23	Fisher FVH-P975KV	VHS	1650	75000	60000	68000	2	3	3	1	jó
24	Mitsubishi HS-337E	VHS	1300	–	–	49000	1	3	3	1	jó
25	Sanyo VHR-2500G	VHS	1700	–	–	65000	1	3	3	1	jó
26	Loewe Mono 420M	VHS	1600	60000	–	–	2	3	3	1	jó
27	Philips VR-6660	VHS	1700	–	–	38000	2	3	3	1	jó
28	JVC HR-D150	VHS	1600	49000	56000	60000	2	3	2	2	jó
29	Fisher FVH-P910K	VHS	1350	60000	55000	–	2	3	2	2	jó
30	Hitachi VT-110E	VHS	1400	50000	–	42000	2	3	2	1	jó
31	JVC HR-D140EG	VHS	1350	–	–	48000	2	3	3	2	jó
32	Hitachi VT-64CT	VHS	1500	–	–	54000	2	3	2	2	jó
33	Panasonic NV-460	VHS	1600	65000	62000	48000	2	3	3	2	jó
34	Akai VS-304ED	VHS	1600	70000	–	47000	2	3	3	2	jó
35	Philips VR-6460	VHS	1498	–	–	49000	2	3	2	3	jó

He-lyez-és	Gyártó, típus	Rendszer	Ár, nyugat-német márkában	Bizomá-nyi	Foto-elekt-ronik	Olotért	Kép-minőség	Hang-minőség	Szolgálta-tások	Az árhoz-képes-t a telje-sítmény	A maga-zin minő-sítése
------------	---------------	----------	---------------------------	------------	------------------	---------	-------------	--------------	-----------------	----------------------------------	------------------------

Standard kategória: 1300 márkáj

1	Grundig VS-300	VHS	1300	60 000	—	59 000	2	3	1	1	jó
2	Orion VH-2600RC	VHS	1200	60 000	48 000	40 000	2	3	2	1	jó
3	Orion VH-4015RC	VHS	1200	55 000	—	—	2	3	2	1	jó
4	Fisher FVH-P905K	VHS	1200	60 000	46 000	50 000	2	3	2	1	jó
5	Orion VH 630RC	VHS	1200	55 000	—	50 000	2	3	2	1	jó
6	Hitachi VT-100E	VHS	1200	55 000	46 000	48 000	2	3	2	1	jó
7	Mitsubishi HS-318G	VHS	1300	60 000	—	49 000	2	3	3	1	jó
8	Sharp VC-651GH	VHS	1300	60 000	—	50 000	2	3	3	1	jó
9	Alkal VS-1160E	VHS	1100	50 000	—	44 000	3	3	2	1	jó
10	Tensai TVR-1400	VHS	1150	—	44 000	41 000	2	3	3	1	jó
11	Sanyo VHR-1100G	VHS	1300	—	—	—	2	3	3	1	jó
12	Universon VR Z361	VHS	1200	50 000	—	32 000	2	3	3	1	jó
13	Orion VH 250KT	VHS	999	40 000	—	36 000	2	3	3	1	jó
14	Goldstar GHV-51FP	VHS	990	40 000	40 000	35 000	3	3	3	1	jó
15	Tensai TVR 1360	VHS	998	40 000	—	38 000	2	3	3	1	jó
16	Panasonic NV-230	VHS	1300	55 000	48 000	49 000	2	3	2	1	jó
17	Orion VH-600RC	VHS	1100	45 000	—	42 000	2	3	3	1	jó
18	Samsung VX-520TC	VHS	1250	—	—	45 000	2	3	3	1	jó
19	ITT VR 3906	VHS	1300	45 000	—	44 000	2	3	3	2	jó
20	Samsung VR-510TC	VHS	1150	—	45 000	48 000	2	3	3	1	jó
21	Goldstar GHV-1221P	VHS	1000	40 000	45 000	45 000	3	3	3	1	jó
22	Tooshiba V-83G	VHS	1200	—	—	54 000	2	3	3	2	jó
23	Fisher FVH-P710K	VHS	1200	49 000	—	—	2	3	3	2	jó
24	NEC N9034C	VHS	1100	45 000	—	49 000	3	3	3	2	jó
25	NEC N9033G	VHS	1050	45 000	—	47 000	3	3	3	2	jó

HORDOZHATÓ KÉSZÜLÉKEK

1	Panasonic NV-180	VHS	3200	—	140 000	125 000	2	2	2	1	jó
2	Olympus VC 104E	VHS	3200	—	—	—	2	2	2	1	jó
3	Hitachi VT-8CT	VHS	3400	180 000	140 000	—	2	2	2	2	jó
4	JVC BR-6200	VHS	3600	150 000	—	—	2	2	2	2	jó
5	JVC HR-510EG	VHS	3200	180 000	—	—	2	2	3	2	jó
6	Saba VR 6083	VHS	3200	150 000	135 000	—	2	2	3	2	jó
7	Mitsubishi HS-710G	VHS	1800	—	—	—	2	2	3	2	jó
8	Sharp VC-3300	VHS	2200	—	—	—	2	2	3	2	jó
9	Dual VR 92	VHS	3100	—	—	—	3	2	2	2	jó
10	Hitachi VT-7	VHS	2900	140 000	150 000	—	2	2	2	3	jó
11	Orion VP 10	VHS	2000	—	—	—	3	2	2	3	jó

KAMKORDEREK

1	Sony V30E	Video-8	3000	—	—	—	2	2	1	2	jó
2	Kyocera KD 1100E	Video-8	3000	—	—	—	2	2	1	2	jó
3	Fuji P300AF	Video-8	3000	—	—	—	2	2	1	2	jó
4	JVC GR-C1	VHS-C	2700	150 000	—	—	2	3	2	0	jó
5	Alwa CV-50	Video-8	3000	280 000	—	—	2	2	2	1	jó
6	Telefunken 890 movie	VHS-C	2700	—	—	—	2	3	2	0	jó
7	JVC GR-C11	VHS-C	2600	150 000	—	167 000	2	2	2	2	jó
8	Philips VKR 6836	VHS-C	2600	—	—	—	2	2	2	2	jó
9	Grundig VS-C30	VHS-C	2600	—	—	—	2	2	2	2	jó
10	Sony Pak M10E	Video-8	3000	—	—	—	2	2	3	1	jó
11	JVC GR-C9	VHS-C	2400	—	—	—	2	2	2	2	jó
12	Grundig VS-C20	VHS-C	2400	—	—	—	2	2	2	2	jó

KAMERÁK

1	Panasonic F10 CCD		3800	400 000	—	—	0	2	2	2	nagyon jó
2	Panasonic WVP-G1		3600	280 000	—	—	1	2	2	2	nagyon jó
3	Panasonic WVP-F2		2900	180 000	—	—	1	2	2	2	nagyon jó
4	Canon VC-30		3300	—	—	—	2	2	2	2	jó
5	Panasonic WVP-A2		2400	150 000	—	—	2	3	2	1	jó
6	Blaupunkt TVC-323		2400	—	—	—	2	3	2	1	jó
7	JVC GX-N8		2500	140 000	—	—	2	2	1	2	jó
8	Dual VCC 85		2500	—	—	—	2	3	1	2	jó
9	Saba CVC 76SL		2400	—	—	—	2	3	2	2	jó
10	Saba CVC 74SL		2000	—	—	—	2	3	2	2	jó
11	Sharp XC-78		2400	—	—	—	2	3	3	2	jó
12	Orion VCC-10		1800	—	—	—	2	2	3	2	jó
13	Hitachi VK-C1600		2900	—	—	50 000-79 000	2	3	2	2	jó
14	Panasonic WVP-A1		1900	63 900	—	—	2	3	2	2	jó
15	Grundig FAC 12		2000	—	—	—	2	3	3	2	jó
16	Canon VC-200		2300	—	—	—	2	3	3	2	jó
17	Philips VK 4101		1500	—	—	—	2	3	3	2	jó

forinba került egy képmagnó, addig 1986-ban már csak 45 800 forintba. Tavaly az első félévben 13 ezer készülék fogyott el a boltokban, kétszer annyi, mint az azt megelőző év első hat hónapjában. Minden remény megvolt tehát arra, hogy csúcs születik a hazai videoelektrostatistikában, de ez sajnálatos módon elmaradt. A képmagnók ugyanis árusere keretében érkeztek be az országba, s ezeket a cse-revéleteket 1987 második felében leállították. Csupán az a néhány ezer berendezés juthatott el az üzletekbe, amelyekre a szerződést még a kirelyezések előtt kötötték.

Amennyiben ezeket az intézkedések 1988-ban is életben maradnak, nincs remény arra, hogy a képmagnóhiány megszűnik.

Többek-kövésb bizonytalan még a hazai összeszerelési készülékek sorsa (Videon, Orion), hiszen az importkorlátozások az alkatrész-behozatalt is sújtják. Biztos prognózist az 1988-as esztendőre csak a Skála Selectiononál, a Skála és az ITT vegyesvállalatnál kapunk. Amíg 1987-ben a hazai piacon ötezer darab DIGI-control VR-3946 típusjelű sztereo képmagnót értékesítettek (49 900 forintért), idén nő a mennyiség és a választék is. A DIGIcontrol mellett piacra dobnak VR-3918 típusjelzéssel egy egyszerű monokészüléket, amelynek ára előreláthatólag alatta marad a hazai kereskedelemben immár „bűvösnek” mondható 40 ezer forintnak. Ugyanakkor a komolyabb igényű (és pénzű) vásárlóréteg számára VR-3938 jelzéssel professzionális asztali készülékek jelentkeznek. Hogy ezt az őszi BNV is sokan láthatták, az új „gép” sok minden egyéb mellett képes a szinkroncsik nélküli gyorsításra, a fokozatos lassításra, a különböző csatornák egyidejű megjelenítésére, a kép nagyítására...

Árat a lap nyomdába adásakor azonban még nem tudtuk mondani, s a mennyiségéről is csak annyit, a három említett típusból összesen 15 ezer darab kerül a hazai üzletek poltjára. A múlt évi mennyiségnél ugyancsak valamivel több, közel 30 ezer Skála-ITT színes tévé jut a honi vásárlóknak.

Még a kisebb szaküzletek árukészletének értéke is eléri a három-négymillió márkát.

„Videokörúton” Münchenben

Lehet, hogy az új útlevelelrendelet megváltoztatja majd külföldi vásárlási szokásainkat is, addig azonban, amíg ez bekövetkezik, sokunkra a kapkodás a jellemző. Szűkre szabott időnkéből az utolsó napot szánjuk az ott-hon katalógusból vagy baráti konzultációk során kismélt árúra, ám üzletről üzletre járva lenyűgöz a választék és a folyton előtűnő kedvezmények hirdetése. Sokszor csak itthon derül ki, jó vagy rossz üzletet kötöttünk.

Müncheni tartózkodásom idején alkalmam volt alaposabban körülnézni a videopiacon, tapasztalataim talán másokat is hozzásegítenek a jó vásárhoz.

A statisztikák szerint Ausztria (Bécs) után az NSZK-ba utazik a legtöbb magyar turista, s München előkelő helyet foglal el úticéljaink között. A legszembeütőbb különbség Bécs és München üzletei között az, hogy az egykori császárváros árai húsz-harminc százalékkal magasabbak: a bajor főváros boltjai pedig mindent kínálnak, mi szem-szájnak ingere, a kommersz készülékektől a félprofesszionális berendezésekig.

A példa kedvéért olyan videomagnót választottam ki, amelyet most mindenki számon tart: a tesztekben első helyen álló, luxus kategóriájú JVC HR-D755 referenciamagnót. Átlagos osztrák ára 20 ezer schilling. Münchenben a *nagyáruházláncok szakosztályai* ennél mintegy tíz-tizenöt százalékkal olcsóbban, körülbelül 2800 DM-ért kínálják. Ha így, vásárlói használatra kategóriákat kreálunk a kereskedelmi egységeket – sőt ki is próbálhatjuk – a piac kínálatának. Áraik tíz-tizenöt százalékkal alacsonyabbak a belvárosi nagyáruházakénál. Itt a JVC sztar 2600 DM-ért vásárolható meg.

Felosztásom szerint a második csoport a városzéli – más városok határára is szép számmal megtalálható – nagy, szakosodott *raktáráruházaké*. Itt csaknem a teljes választékát megtalálhatjuk – sőt ki is próbálhatjuk – a piac kínálatának. Áraik tíz-tizenöt százalékkal alacsonyabbak a belvárosi nagyáruházakénál. Itt a JVC sztar 2600 DM-ért vásárolható meg.

A harmadik kereskedelmi egységet azok a nagy számban fellelhető *szakboltok* alkotják, amelyek a szórakoztató elektronikai készülékekre specializálódtak. Választékuk minden igényt kielégítő, széles spektrumú, de a jól bevált, keresett berendezéseket leszámítva – félévesnél régebbi típus nem található meg bennük. Az ár itt a raktáráruházakban

lévőnél is kedvezőbb, vizsgált videomagnókat, igaz csak néhány márkával, de 2600 DM alatt árulják.

A negyedik csoport, az általában a *pályaudvarok körül* koncentrálódó, különböző bevándorolt nemzetek fiainak tulajdonában lévő *kis vegyeskereskedések* csoportja, amelyekben a grillstútlól az életmentő felszereléseken át a rugós bicskáig minden megtalálható. Áraik az előbb említett szakboltok áraival megközelítően azonosak, de a vásárolt termékek minősége, megbízhatósága nem mindig váltja be a hozzájuk fűződő reményeket. S ezekben az üzletekben reklamációnak, s főként utólagos, esetleg Magyarországról levélben történő felszólamlásnak helye általában nincs.

Van még egy üzlettípus, amelyhez többnyire a jó szerencse, az éles szem vagy baráti kezek vezetik el az utatót. Ez a szűkös turistaellátmányhoz szokott magyaroknak valóságos megváltás. Ezek *üzlet, sőt raktár nélkül*, ám komplett katalógusválasztékkal felszerelt *irodák*, ahol a vevő kiválaszthatja és megrendelheti az árut. Magam egy ilyet ismerek Münchenben, a Sendlingertor-platz közelében, az Altstadtring egyik házában székelő *Firma TDK Import-Exportot*. Kétségkívül szokatlan ez a forma, főként magyar szemmel az, de a németek semmi kivétivel nem találják benne. A törvényesen bejegyzett cég sokat spórol az áru installálásának és raktározásának költségein, s így meg lehetőséget ad tud kínálni az eddig említett boltfélék árainak. A példaként hozott JVC HR-D755 videomagnó itt 2090 DM, s ha ezt összevetjük a nyugatnémet Video Magazin által megadott 2900 DM árral, a különbség elgondolkodtató. Ebben az irodában történetesen magyar nyelven is részletes műszaki leírást, szakcsere tanácsokat kaptam, s megtudhattam, hogy ezt az alacsony árat a vevőkkel szemben tanúsított bizalomnak köszönhetik. Eleve úgy kalkulálnak, hogy a vásárló a hivatalos vámeljárást után a hozzáadott-értékadó (Mehrwertsteuer) papírját az üzletbe visszajuttatja.

Ezt az ötfele üzletet találtam én Münchenben, de más nyugat-európai városok boltjait is megközelítően hasonló módon lehetne felosztani.

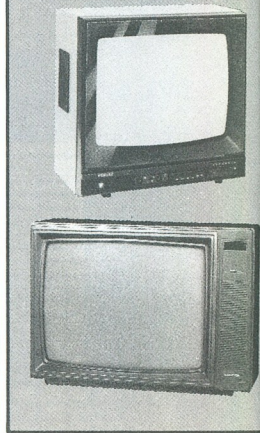
Kiss Árpád

Bőséges

Mire ezek a sorok megjelennek, a *Quelle* csomagküldő hálózat több mint 1100 oldalas őszi-téli katalógusának kínálata még éppen érvényes lesz. **Lényeges változást valószínűleg csak a ruházati cikkek terén hoz majd a februári szezonváltás. A műszaki-híradástechnikai termékek iránt érdeklődőknek a *Quelle* a megszokott minőséget kínálja, azzal a változással, hogy idén a „nagy márkák” is saját nevükön szerepelnek a katalógusban.**

Mielőtt az árakat és a kínálatot részletesebben vizsgálalnánk, talán nem árt újra tisztázni, a különbség a *Quelle* és annak „magyarított” változata, a *Forrás* között. Nagyon egyszerűen: a Centrum-Quelle szolgáltatásai – a katalógus minden oldalát beleértve – azoknak szólnak, akik devizaszámlával rendelkeznek, vagyis külföldön végzett munka utáni juttatásukat itthon költethetik el

Vénusz ko

kínálat – szűk közönségnek

valutában. Szám szerint nincsenek sokan – mintegy 80 ezer devizaszámla-tulajdonos lehet hazánkban. A Centrum szakemberei nem adják fel a reményt, hogy idén talán már megszűnik a BC-számla tulajdonosokkal szembeni megszorítás tekintve, hogy ők még nem vásárolhatnak a Quelle üzleteiben. A Forrás más cég, más vásárlási lehetőség; legfőbb jellemzője – sajnos – hogy az eredetéhez képest csak jóval szűkebb árkeretből lehet választani, s hónapokra előre azt sem lehet biztosan tudni, hogy mi kapható, illetve mi jegyezhető elő. Így a Forrás áru kínálatára iránt érdeklődőnek csak azt tudjuk tanácsolni, hogy mielőtt felkeresik az üzletet, telefonon tisztázzák pontosan a lehetőségeket. A kisebb választék dacára, a Forrás nagy előnye, hogy forintban is befizethető az ár, s a minőséget ugyanaz a Quelle szisztema garantálja, amely egyformán szigorúan tesztel minden terméket, mielőtt a csomagküldő hálózat a nevét adná hozzá – függetlenül attól, hogy milyen pénznemben fizet a vásárló.

Akinek lehetősége van rendszeresen átböngészni a vaskos Quelle katalógust, megszokhatta már, hogy a szórakoztató elektronikai kínálat eddig az egységesebb „Univerzum” márkanév alatt futott, csak ritkán lehetett valamelyik „nagygyú” saját

nevét viselő termékkel találkozni. Idén először, az Univerzumok mellett megjelennek az eredeti gyártó nevét viselő – egybekötött – videók és tartozékok is. A Quelle ezzel a lépéssel részint az igények jobb kiszolgálására, másrészt az árak skálájának bővítésére törekszik. A nevet ugyanis meg kell fizetni; az eredeti márkanév szereplő termékek – kevés kivétellel – valamivel drágábbak, mint az „egyennevet” viselő társaik.

A 8 mm-es kamerák között idén a Sony, a Sanyo és a Bauer cégek termékei között válogathatnak: árban és minőségben is nagyon a különbségek. A legolcsóbb a Sony „kis profi” jelzővel ellátott kamerája 998 márkáért. Ugyanez a cég még egy 8 mm-es berendezést kínál 2798 márkáért, árban pedig a Bauer 8 mm-es képvisele a „csúcspot”: 3998 márkáért kapható, s szolgáltatásai is méltóak az árához. A Sanyo 8 mm-es árban forintra (pardon, márkára) egyezik a Philips VHS kamerájával, 3698 márkáért. A Philips egy árban, kivételben és szolgáltatásban szerényebb kamerát is kínál 2998 márkáért.

A videomagnók között az Univerzumok választéka árban 648 és 978 márká között változik; a szolgáltatások valamennyi berendezésnél tökéletesen kielégítik a „házi

videózók” igényeit. A félprofesszionális képmagnók ára csaknem duplája az előző kategóriának: 1098 és 1498 márká között változik; ebben a sorban – például – a Hitachi terméke 1298 márkáért a közepmezonyú képviseli árban és minőségben is.

A legkisebb igényű vásárlóknak ugyancsak mélyen kell a zsebükbe nyúlniuk, de a digitális képmagnók szolgáltatásai megérik az árukat. A kínálatból messze kiemelkedik a Sony 8 mm-es hi-fi digitális rendszerű berendezése 2998 márkáért. A NEC, a Hitachi, a Toshiba és az ITT digitális VHS képmagnók ára jóval alacsonyabb: 1298 és 1998 márká között változik. A hi-fi sztereo képmagnók között a legolcsóbb egy Univerzum 1398, a legdrágább egy ITT berendezés 2898 márkáért. Az utóbbihoz a katalógus kedvcsinálója a Quelle minőségellenőrző intézetének véleményét is mellékelte, mely szerint a drága masina valamennyi tulajdonsága nagyon jó.)

Készítők: BASF, Sony, Scotch, Maxell, TDK, Agfa, Fuji és természetesen Univerzum VHS és 8 mm-es változatokban. A két NZXK-beli gyártmány, az Agfa és az Univerzum ha minőségben nem is, árát tekintve a legjobb. Az előbbi E-180-as változatban háromdarabos csomagolásban 29,85 márká, az utóbbi 5-ös

(1) csomagolásban csak 39,75 márká. Mindössze 38,85 márká a 240 perces Agfa kazetta háromdarabos és 59,75 márká az Univerzum ugyancsak ötös csomagban. A többi típus esetében a 180 perces kazetták egyike sem éri el a 40 márkát háromdarabos csomagolásban, s valamennyi 240 perces változat olcsóbb 47 márkánál. A 8 mm-es kazetták ára lejátszói időtől függően 23–33 márkába kerül darabonként.

Ami a másoros kazetták kínálatát illeti: móka, kacagás, szex, horror, többmázsas pofonok, vér és valamennyi fegyverem képviselheti magát kis és nagy szatórok társaságában, 49,95–99,95 márkáig terjedő árakon.

A választás választékbe nem utó után néhány szó a vámról és a Centrum-Quelle hálózat új szolgáltatásairól. A vám alapján szolgáló összeg minden esetben a katalógusai szorozva a DM napi árfolyamával (tehát valamivel előnyösebb a szokásos tarifánál), a szállítási költségeket a Centrum vállalja. Újdságok, hogy ha a vevő előre kéri, akkor a megrendelt készleteket már áthangolva szállítják a lakására (eddig erre nem volt lehetőség, mert a csomagot a vásárló előtt kellett felbontani). Ugyancsak kedvező változás, hogy 1988-tól megszűnik az eddig ismert 5 szezálekos „sürgősségi felár”; a legkeresettebb cikkekből mintaterem nyílik, melynek készletéből a szokásos egy hónapos várakozási idő helyett napokon belül lehet vásárolni a megfelelő összegért.

Szenes Éva

ontra Thomson

Az őszi BNV-n a televíziók iránt érdeklődők körében két készülék keltett figyelmet: az Orion Vénusz és a Videoton TS 4350 T gyártmány. Utóbbi nagydíjat is kapott a nemzetközi vásáron. A szakemberek szerint mindkettő meglehetősen európai színvonalú, s az elmúlt év fejlesztési megtorpanása után megújuló technikát jeleznek televíziógyártásunkban.

A „Vénusz” CTV 256/K típusú az első magyar monitor formájú készülék. Színes képsze 56 cm-es, kezelő, beállító és csatlakozó elemei legálul, a képsze alatt helyezkednek el. Modul-rendszerű, ami egyben azt is jelenti, hogy könnyen és gyorsan szervizelhető. A féléveztes áramkörű elemekből kialakított fozokokat egy-egy modul tartalmazza, amelyek dugaszolható csatlakozókkal illeszkednek a készülék alapelemeibe. A készülék 8 állomás programozásra alkalmas. Formáján kívül újdonság az úgynevezett KÁBEL TUNER. Ez egy olyan hangoló egység, amelynek segítségével a készülék alkalmas lesz a földfelszíni és a műholdas adások kábeles jeltovábbító rendszerében

kialakított valamennyi csatorna vételére a kibővített VHF I és II, illetve az UHF IV-sávokon. A készülékben az OIRT SECAM és a CCIR PAL rendszerű adások egyaránt vehetők, valamint csatlakoztatható hozzá képt- és hangmagneton, személyi számítógép, fűtőháló és póthangszóró is. A hang-kimenőteljesítmény 2,5 W, tömege 30 kg. Képszeve lenyeg gyártmányú RCA-licenc.

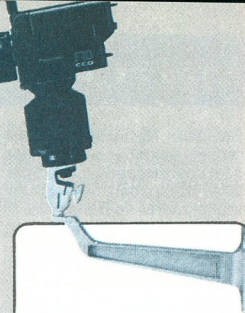
A VÉNUSZ CTV 256/K sorozatgyártása már megkezdődött az Orion gyárban, s előrelátólag idén 28 500 forintért piacra kerül.

Biztos sikerre számíthat a Videoton TS 4350 T típusú, BNV-nagydíjas tv-készülék, valamint TS 4350 M típusú mechanikus változata. Mindkét típus korunk legmodernebb gyártástechnológiájával készült – ezt garantálja a francia Thomson cégőti vásárolt technológia. (Ez az cég egyébként, amely bekebelezte a DUAL-t, a SABA-t és a Telefunken, valamint az angol Ferguson.) A két évvel ezelőtti kötött szerződés nem egyszerűen licenclvasárlásról, hanem közös fejlesztésről is szól. Előjáróban néhány „bizalomgerjesztő” adat: a megbízhatósági mérések szerint két hiba közötti átlagidő 10–12 ezer óra, míg az eddigi típusoknál mintegy

3-5 ezer órány volt ez az idő. A készülékbe az 56 cm-es átmérőjűből a világ bármelyik típusú képszeve beilleszthető. 1987 második felében az első kétezer darabot lenyeg képszeve, a továbbiakat viszont import képszeve hozták forgalomba, amelyek úgynevezett szupersarkos formájúak lesznek. A T-vel jelölt típus, vagyis a távirányítású, frekvenciaszintézeres lesz, amely megátolja az adóállomások elhangolódását. A készülék monitorként is használható, hangteljesítménye 5 W.

Már az alap típus is alkalmas arra, hogy idővel a szatellitalkel vételére alkalmas modullal szereljük fel, sőt: akinek lesz elég pénze rá, az egy éven belül vásárolhat magának Jumbo, azaz 110 cm-es képszeőtlőjt is.

A Videoton kereskedelmi szakemberei szerint az új típusok arát nagyjából megégyeznek majd a most kapható készülékek árával, vagyis 30–35 ezer forintba kerülnek majd. Végezetül a cég egy nagyvonalú szolgáltatásáról: aki az emittelt típusokat vásárolja, azzal termékfelelősség-biztosítást kötnék. Tehát, ha a készülék bármiféle kárt okoz használatának, annak a biztosító azonnal fizet... S. A.

AC

(Alternating Current) – váltakozó áram, szokás még hálózati feszültségnek (Line Voltage) is nevezni. Nálunk és általában Európában 220 V és 50 Hz, a tengeren túl 110 V és 60 Hz

ANTENNANYERESÉG

– irányérzékeny antenna fő vételi irányában mért érzékenysége viszonyítva egy nem irányított (minden irányban egyenletesen érzékeny) antenna nyereségéhez

COLOR UNDER

(„szín alul”) – képmagnóknak alkalmazott modulációs rendszer, ami azt jelenti, hogy rögzítés előtt különválasztják a világosságjelet a színjelről, majd az előbbi a frekvenciasávbán felfelé, az utóbbit lefelé tolják el és így választják el őket egymástól (a világosságjelet frekvenciaindulóval, a színjelet amplitúdómodulációval rögzítik)

EFP

(Electronic Field Production – helyszíni videóműsor-készítés) – gépkocsiba telepített mozgó felvételi egység, amely a stúdió számára adásba adható videoanyagot készít

ENG

(Electronic News Gathering – elektronikus hírgyűjtés) – híradófelvétel, amelyet ma már kis vagy egyszemélyes stáb készít hordozható videoeszközökkel

FEHÉRSZINT

– a videojel legnagyobb értéke (0,7 V), amelynél a tévéképernyőjén fehérlet látnak

FEKETESZINT

– a videojel legkisebb értéke (0 V). Ilyenkor a tévéképernyő „fekete”, mivel az elektronsugarak nem gerjesztik a fényporrteget

FM

(frekvenciainduló) – olyan jelátviteli eljárás, melynek során egy ún. vívőhullám frekvenciájának változásai hordozzák az átvenni kívánt információt

GAMMA

– általában a megvilágítás erőssége és az annak hatására létrejött fizikai változás összefüggését megmutató görbe átlag-meredeksége. A videotechnikában beszélünk a felvevőcsövek gammájáról, ami a tárgylemezt ért megvilágítás (expozíció) és az ennek következtében kapott jeláram görbéjének meredeksége; a képvisszaadó csövek gammája az azok vezérlő elektródájára adott jel és a képernyőjén ennek hatására megjelenő fényerő összefüggését leíró görbe meredeksége

KIOLTÓJEL

– a képtartalmat letiltó impulzus, melynek időtartama alatt az elektronsugár visszafut és közben átviszik a szinkronjeleket és egyéb (pl. teletext) jeleket

LUMINANCIAJEL

(„luma”) – I. világosságjel. Régebben a szinkronjelek nélküli videojelet értették alatta, ma színjelek nélküli (fekete-fehér) videojelet jelent

MODEM

(modulátor-demodulátor) – kétirányú átalakító (illesztő) egység, amely a forrás és a hálózat elemei közti kapcsolatot teszi lehetővé (pl. speciális video állóképek telefonvonalon való továbbítása)

PAY-TV

– olyan kábeltévé közvetítés, ahol bizonyos műsorok megnézéséért külön kell fizetni

PIXEL

– elemi fotoelektromos képérzékelő, sok ilyen egymás mellé rendezésével képtalalkító eszközt lehet készíteni

PREVIEW

(előzetes megtekintés) – 1. olyan monitor videostúdiókban, amelyen a bevágni kívánt képet lehet látni; 2. szerkesztő képmagnók (editáló vezérlők) olyan funkciója, ami a vágást elprobálja, mielőtt a vágás ténylegesen megtörténne

RASZTER

– a tévéképernyőn vízszintes irányban pásztázó elektronsugár nyomvonala

REDUNDANCIA

– információfelesleg; nem feltétlenül rossz dolog, mert zajos átviteli csatornában segíti a kommunikációt azáltal, hogy az esetleg elvesző információrészeket ismételten átvitelre kerülnek és így a hír tartalma egyértelműen megállapítható

RGB

(vörös, zöld, kék) – a színestévé-rendszerek szabványosított alapszínei, illetve az ezeknek megfelelő elektronikus jelek (színjelek)

SOFT

– lágy átmenet videotrukcióknél egy kontúr mentén

SZÁMÍTÓGÉPES GRAFIKA

– számítógép és videokészülék összekapcsolásával sajátos videoképek előállítása, illetve meglévő videoképek különféle módokon való torzítása

SZINKRONJEL

– a videoképet visszaállító rendszer számára adott segédjel (pl. az elektronsugár olyan helyzetét biztosító időzítőjel, amely lehetővé teszi, hogy az egyes képrészleteket olyan geometriai struktúrában rajzolja fel, ahogy a valóságban elhelyezkedtek a felvételi során)

SZÍNKÜLÖNSÉGJELEK

– a színes videojel átvitele során képzett moduláló színjelek

UTÓMUNKÁLAT

– a nyers videofelvételek egységese videoanyagáig rendezésének különféle munkafázisait összefoglaló megnevezés

4. rész

SZEX SZEX

SZEX

Talán helyénvaló lett volna, ha sorozatcímünkből erre az alkalomra számúzzuk a művészet szót, ugyanis az alábbiakban kis szexfilmtörténetet olvashatnak.

Igaz, annak idején a magyar kultúra irányítói e műveket a harmadik T (tiltani) kategóriájába sorolták, mi mégsem tartjuk ezeket annyira veszélyesnek. Azok az állampolgárok is velünk érthetnek egyet, akik nyugat-európai útjukról régebben szexfilmkópiákkal, ma pedig szex-videokazetákkal térnek haza...

Sorozatunk előző részében már szó esett arról, hogy a szexfilmek előfutárai a sztriptízfilmek voltak, s bár rendezőik igyekeztek fonalatos módon álcázni a mindenkori számára teljesen egyértelmű mondanivalót, mégis vastagon kilógott a lólab. Előszereettel alkalmazták például az úgynevezett „kulturális keretbe való ágyazást”, ami a gyakorlatban úgy valósult meg, hogy Párizs éjszaka, Párizs titkai és hasonló címekkel „útifilmeket” forgattak, amelyekbe tematikailag remekül beleillett egy-egy éjszakai sztriptízbár meglátogatása. Ott aztán „véletlenül” sikerült lencsevégre kapti egy vetkőzősámat elejétől végéig.

Közismert tény: a cenzúra éberségét kell kijátszani, a rendezők leleményessége hihetetlen mértékben fokozódik. Ma már kideríthetetlen, ki volt az a találgató szexfilmd rendező, aki kiagyaltta, hogy a természetes körülmények között élő, bennszülött népek szexuális életéről, szokásairól kellene filmet készíteni. Ezek a művek azt pró-

bálijká elhíthetni velünk, hogy a premier planban látható szeretkezés csupán jól megfontolt etnográfiai érdekből került filmszalagra. A szerelmi esemény bemutatása többnyire a leletmentő régész aprólékos gondossággal jellemezhető; vigyáztak, nehogy egyetlen kis részlet is veszendőbe menjen. Amit látunk, az maga a szüntiszta tudomány... Félretéve a tréfát, meg kell állapítanunk, a néprajzosok nem sok hasznát vehetik ezeknek a filmeknek, ugyanis a rendezők fittyet hánytak e népek szexuális szokásaira, sajtószt, csak rájuk jellemző tulajdonságaikra, s csak azt vették szemügyre, ami bátran nemzetközinek nevezhető.

A szexfilmtörténet olyan műveket is számon tart, amelyekkel méltán sorolhatunk a filmművészet legnagyobbjainak közé. Ilyen volt például Ingmar Bergman Csend című játékfilmje, amelyben Ingrid Thulin emlékezetesen botrányság főszerepét játszott – sok országban be is tiltották a vetítését. Az igazi meglepetést azonban Japán okozta. Erről a zártkn hitt és hagyományörzéséről híres országról Európa fel sem tételez-

te, hogy a testi szerelmet filmen ábrázolja, méghozzá olyan elemi erővel, ami meghökkenést váltott ki a kontinensen. Szinte a pornográfia határát súrolta a hatvanas években készült japán művészfilmek némelyike, s szadistikus elemeket is bőségesen találhatunk bennük. A távolkeleti rendezők ezekben az alkotásaikban mégsem lépték át soha azt a lehelélfimom határvonalat, amely elválasztja a valódi műalkotást az értéktelen tucatárutól.

Az előbb említett kényes határvonalonál a nyugat-európai filmek egyszerűen nem voltak hajlandók tudomást venni, sőt inkább tudatosan átléptek rajta, így kényszerítve ki a szexfilmműfajként való elismerését. Meddő igyekezet volna azt állítani, hogy e törekvésükből örökbecsű művek születtek, hiszen a cél a közönségigények kielégítése volt. Leginkább Svédország és Japán egzotikus tájain forgattak a rendezők – egzotizmus meztelen szereplőkkel. Akkoriban ez még tökéletesen megfelelt Nyugat-Európa férfineknek.

Ezzel egy időben az Egyesült Államokban is megindult a nu-

distafilm-gyártás. Az ottani sajátos életritmusnak megfelelően a cél az volt, hogy az elképzelt legrovidebb idő alatt minél nagyobb számú ruhátlan nőt mutassanak be. Ehhez a tömegjelentészerű meztelenkedéshez csak annyit fűzhetünk hozzá, hogy egy pucér nő még vonzó, talán kettő is... no de huszonnyolc, és egyszerre!?

A filmvászonon látható szépségek, miután utolsó ruhadarabjait ki lehánták magukról, mi egyebet tehettek volna, mint hogy leültek, majd felálltak, lefelé mászkáltak. A cenzúra ugyanis nem engedélyezte meztelen férfiak megjelenését ezekben a filmekben, s továbbra is tiltotta a szeretekézet ábrázolását. A nyugatnémet Russ Meyer, akit kérésre egyszerűséggel a szexfilmmű királyaként emlegetnek, még a szigorú köztöbbség ellenére is tanúbizonyságot tett rendkívüli újítókézségéről. Példáttan népszerűségére azzal tett szert, hogy összeválogatta hazája már-már abnormális mellbőségű (és vállalkozókedvű) leányait, akik teljesen meztelenül tűrték, amíg Russ Meyer a létező összes kamerálátszó lefilmezi őket. S ha valaki azt hinné, hogy Meyer nézőközönsége aberrált, szexuálpatológus egyénékből toborzódott, művei pedig visszhangtalanul tűntek el a feledés homályában, annak elmlítsük meg: 1970-ben Russ Meyer Fesztivált rendezett – nem akárhol! – az amerikai Yale Egyetemen. Az amerikaiak csodabogarak, mondhatnánk, hiszen a csótánygyorsasági versenyétől a békaugrató bajnoksá-

gig mindenféle bolondságot komolyan vesznek. Csakhogy Russ Meyer nem állt meg a Yale Egyetemen. Egy évvel később a Museum of Modern Art Egy este Russ Meyerrel címen bemutatta legemlékezetesebb filmjeit...

A Meyer-féle mellfilmek némi változatosságot hoztak a nudista művek szürke sokaságába, ám a rendezőket és a közönséget ez egyáltalán nem vigasztalta. Fanatikus buzgósággal keresték a kitörési lehetőséget a szürke szabott keretek közül. Erre a legjobb alkalomnak az látszott, amikor a nyugatnémet Egészségügyi Minisztérium elhatározta: anyagiilag támogatja egy szexuális felvilágosító film elkészítését. 1967-ben be is fejezték a Helga című alkotást, amelyet – a kellő csonkítás elvégzése után – a magyar közönségnek is levetítettek.

A Helgában bemutatott szerelmi aktus szinte jeladásként hatott: egyszerre, varázslásra lett szivügye több tucat rendezőnek, hogy a nyugatnémet fiatalság ne sínylődjék tovább akkori szexuális elmaradottságában. A cenzúra – minthogy a felvilágosító művek hatósági indíttatásra készültek – tehetetlen volt, a dühöngésen kívül nem tehetett egyebet. A sajtótermékekben és a mindennapi szóhasználatban is megjelent a „szexuális forradalom” kifejezés, s amit ezzel kifejeztek, elsősorú erejűnek bizonyult.

A vihargyorsan terjedő felvilágosítási hullám sajátos módon jelent meg a moziban: megszületett az áldokumentarista riportfilm. Idehaza nyilván országos derűlség fogadná a hírt, miszerint filmet forgatnak a tanácselnökök szexuális életéről – felvilágosító céllal. Nos, Nyugat-Németországban kellő komolysággal nézték végig, amint háziasszonyok, titkárnők, sőt levélhordók váltoltak nemi életük – foglalkozásukkal szorosan összefüggő – titkairól. A legnagyobb sikert az a tízrészes sorozat aratta, amely a diáklányok önvallomásait tárta a nagyközönség elé: az első hat rész forgalmazásából hatvanmillió nyugatnémet márka bevételt könyveltek el.

A szexuális forradalom végső győzelméhez nagymértékben hozzájárult a maga eszközeivel a nyomtatott sajtó is. A színes technikával nyomtatott képeslapok, magazinok olda-

lain egyre gyakrabban találkozott az olvasó félig vagy teljesen levetkőztöt fotómodellekkel. A reklámokban elharapózott az öncélú meztelenség, s hosszú idő kellett, amíg a hirdetések képi megoldásai visszatértek a jó ízlés medrébe.

Csaknem egy időben az említett riportfilmekkel, megjelentek olyan szexfilmek is, amelyek már egy csöppet sem titkolták, álcázták céljukat. Mintha csak újra lejátszódt volna a filmtörténet kezdeti időszaka, a majdnem spontán nudista filmekről eljutottak a rendezők a forgatókönyv alapján készített filmekig.

A múlt abban is megismétlődött, hogy elképesztően bárgyú történeteket filmesítettek meg. A forgatókönyvírók nemigen erőltették meg az agyukat, a funkciótlan, gyenge lábakon álló sztorival szemben mindössze egyetlen követelményt támasztottak: az eseményeknek mindenképpen szerezhetővel kellett végződniük.

1972-ben az NSZK-ban készült 57 filmből 28 volt szexprodukciónak, 1973-ban 72-ből 39. E számok jól illusztrálják a felfokozott érdeklődést, nem árulják el viszont, hogy ebben a műfajban is létrejött az igény a tartalmasabb, mondjuk úgy, jobban, igényesebben elkészített művek iránt. Ezek első képviselői voltak az Emmanuelle (1973) és az O története (1975) címűek. Az egyre jobban terjedő

pornográf filmek mellett népszerűség tekintetében nem maradtak el a szinte művészi operatőr munkával készített különféle erotikus művek sem. A közönség érdeklődésének kielégítése végett szép számban forgattak szexkomédiákat és diákszexfilmeket is. Ebből az áradatból hamarosan kiemelkedtek a legvonzóbb, a nézőkre a legnagyobb hatást gyakoroló filmszínésznők, megszülettek az új szexsztárok, mint Sylvia Kristel, Sybil Danning, Laura Gemser, Clio Goldsmith, Nastassia Kinski.

A erotikus filmek ilyen tömeges megjelenésével egy időben egyre nagyobb számban láttak napvilágot a különböző, szexszel foglalkozó magazinok, amelyekben az olvasók megtalálhatták az izlésüknek legjobban megfelelő teljesen meztelen hölgyeket. Mind-

désével szoros összefüggésben jelentősen csökkent az erőszakos nemi közöslések száma. Bár az ellentábor képviselői azonnal vádolták meg a felmérésben résztvevőket, hogy merőben propagandacéllal hozták ki ezt az eredményt, valójában semmi sem indokolt volna a hetvenes évek elején ilyen agresszív reklámot az amúgy is népszerű erotikus filmeknek.

Amerikai közvélemény-kutatók megerősítették, hogy azokban a házasságokban, amelyekben a férj és a feleség együtt néznek szex-pornó filmeket, sokkal kevesebb a szexuális zavarok száma, mint a többiekében. E filmek – azon túl, hogy szórakoztatnak – új, másféle, izgalmasabb szexuális magatartásmódra tanítják meg nézőiket, hozzá-

emellett az Egyesült Államokban, Skandináviában és a nyugat-európai országokban széles körű vizsgálatokat folytattak, hogy felmérjék, valóban annyira károsak-e az emberek személyiségére nézve a szexfilmek, az erotikus regények és folyóiratok, mint ahogyan azt ellenzőik állítják. Egy svédországi felmérés például azt állapította meg, hogy a szex- és pornófilmek elterje-

segitenek, hogy kilépjünk a saját magunk kialakította szexuális korlátaink közül, nyitottabbak, felszabadultabbak legyünk – állítják az e kérdésekkel foglalkozók.

Bár azóta alábbhagyott az a fantasztikus mértékű érdeklődés, ami a kezdeti időszakban tapasztalható volt, e sok országban hivatalosan kiátkozott műfaj túlélte önmagát.

Berkes András

A disc-jockey mintájára új fogalom honosodott meg az Egyesült Államokban: video-jockey, vagy egyszerűen VJ. Az elmúlt két évben sorra születtek meg Amerikában a diszkóklubok mintájára a video-klubok. Nem meglepő, hogy az új technika képtelennél képtelenebb – helyesebben képebbnél képebb – ötleteivel teret nyert abban az országban, ahol a nagy diszkómánia idején is évente, félévente, havonta nyitottak és zártak a színvonalas klubok. Csupán azért, hogy a törzközönség számára már esetleg unalmasabb való berendezést, díszletet, színpadképet újjal váltsák fel és a korábbtól eltérő hangulattal hívogassák a vendégeket.

A video megjelensége és térhódítása azonban alapvetően megváltoztatta a szórakozóhelyek arculatát. A klubok tulajdonosainak, üzemeltetőinek még inkább belsőépítészek, látványtervezők és technikusok fantáziájára, tudására kellett bízni a tánctermek, bárók kialakítását. Sok helyen pedig a disc-jockey mellett külön video-jockeykat is szerződtettek.

A látvány, a kép egyenrangúvá vált a zenével, hiszen a nagyobb élményt, a fül mellett már elsősorban a szemnek kell befogadnia.

A láz elérte a szórakozóhelyeket. A televízió képernyője, amely egykoron a bárókban csak arra volt jó, hogy a vendégek a meccseket bámulják rajta, mára a szórakoztatás legfőbb eszközévé vált az ország legmodernebb táncklubjaiban és a zenés éjszakai találkahelyeken. Ma már egy klub video nélkül csupán csendes és unalmas helynek tűnik. Úgy kortyolni az italt, hogy csúcstechnika vesz körül, miközben egyik szemmeddel a kedvesedre pillantasz, a másikkal a fejed fölött vibráló képeket nézed – ez napjaink szórakozása!

New York szívében, Manhattan negyedének keleti 14. utcájában két esztendővel ezelőtt nyitotta meg kapuit a *Palladium*, melyet az első igaz videodiszkók között tartanak számon. A Palladiumban egy hangfalakkal körülbástyázott tornateremnyi területű tánc terem fölött két, egyenként huszonöt (!) monitorból álló hatalmas videotábla függ. A képernyőkön akár egyetlen képet is lehet sugározni, mely huszonöt részből áll össze egész-

szé. A nagyobb hatás kedvéért a táblák természetesen mozgathatók, megdönthetők, s aki nem fél, az a „videofalak” alatt táncolhat. A video-jockeyk itt főleg neoexpresszionista művészek videoalkotásait vetítik. A zenét azért változtatlanul a disc-jockeyk szolgáltatják, de a muzsikának gyakorta nincs közvetlen köze a látványhoz. A VJ-k a kép ritmusát igyekeznek a zene ritmusához komponálni, s ezzel adni különleges élményt a klubba járóknak. A Palladium elit helynek számít a diszkók között, nem kis feladat ide bejutni a szórakozni vágyóknak.

Szintén New Yorkban, Manhattanben, a nyugati 21. utcában található a *Private Eyes* névre keresztelt videodiszkó. A klubba belépő szeme elé harmincnégy monitor tárul, mely globálya helyezésű áll a színpad mögött, de a táncparkettet is vagy tucatnyi képernyő övezi. A monitorokat soha nem kapcsolják ki, bár gyakorta csak háttérvilágításként használják az élő koncertekhez. A két video-jockey a gondosan tervezett látványt elsősorban a montázsokra építi. A dalszövegekhez kapcsolódó képeket a videotechnika eszkö-

VJ

zeivel varázsolják a képernyőkre. Ha például egy vers a cowboyokról szól, akkor a monitorokon rodeojelenetet, esetleg egy pisztoly-párbajt vetítenek. Mindezt úgy, hogy a képek olykor szétfolyanak, szétesnek, hogy később más formában álljanak össze – illeszkedve a zene üteméhez. Ehhez a video kezelőinek tökéletesen kell ismerniük a számítógéphe táplált videokönyvtáruk összes szalagját, felvételét.

Washington D. C.-ben, Georgetownban a *Poseurs* a legnépszerűbb videodiszkó. Nem kínál különleges csemegéket, előadókát, művészi képeket, csupán a hagyományos slágerlistákon szereplő számok klipjeit ígéri. De azok aztán két, egyenként három méter magas óriásképernyőn láthatók, melyek besugározzák az egész táncparkettet. A diszkó kisebb helyiségeiben és bárrészében hagyományos nagyságú monitorokon nézhetik a muzsikát a vendégek.

A chicagói *Video Metro* még a Washingtoni extraméreteken is túlesz. A háromszintes klubban három és fél méter magas a képernyő, melyből három is van, s a képek gyakor-

ta egyikről a másikra futnak át, ezzel is fokozva a hatást. A slágerlistás dalok itt este tizenegy órától hangzanak és tűnnek fel.

Semmibe veszi viszont a toplistákat a dallasi *Video Bar* két társtulajdonosa. Az Amerika legújabb történelméből jól ismert Elm Street-i videoklubban elsősorban animációs filmeket és avantgard képzőművészeti kiállításokon rögzített felvételeket vetítenek a zene mellé az idelátogatóknak, akik elfogadják a tulajdonosok ízlését.

A másik népszerű és színvonalas dallasi videotalálkozóhely a *Strack Club* két dolog miatt híres. Egyrészt, mert a két video-jockey saját maga készít videoművészeti alkotásokat, s humorosan összevágott népszerű mozifilmeket is vetít a muzsika aláfestéseként, másrészt mert itt alakították ki a video WC-t. Az illemhelyeken ugyanis a telefonon is található egy monitor, melyen a hagyományos zenés képeket időnként egy bámuló szem váltja fel.

A minneapolis-i *First Avenue* nevű zenés szórakozóhelyet mint Prince szülővárosának klubját ismerik Amerika-szerte. A video jockeek önálló videókat készítenek a városba látogató zenekarokról, melyek eredetiségükkel váltak népszerűvé. Forgattak már többek között a U2-ról és a Ramonesról. A klub ma is él a korábbi ötlettel: néhány havonta megújítja teljes berendezését.

A Los Angelesben, a Santa Monica Boulevard-on, lévő *Revolver* videoklub arról nevezetes, hogy itt nincs tánc. A kis helyiséget faltól falig video borítja, s minden nap más programot kínál a jövő slágerleitől a lefutott tévéjátékokból készített klipeken át a toplistás dalok vetítéséig.

A legjobb videodiszkók között tartják számon a honolulu-i *Hula's* klubot is, bár az egzotikus hawaii videodiszkóban a terasz táncparkettje bizonyára szebb látványt nyújt naplementekor az ezeréves, lampionokkal kivilágított banánfa alatt, mint belső terem, ahol hat monitor sugároz egyetlen nagy képet, igaz hatalmas páfránylevelek és friss trópusi virágok tövében.

A videotechnika tehát bevonult a diszkóklubok, éjszakai szórakozóhelyek világába. De nemcsak bevonult, hanem fel is peszditette a tánctermek olykor fagyos hangulatát, új vizuális élményt kínálva az ennek befogadására kész vendégseregnek. S bár a legkorszerűbb berendezések megvásárlásához sok pénzre van szükség, néhány technikai furlanggal és jó ötlettel bizonyára a világ más tájain is el lehet érni, hogy a videodiszkó valóban az legyen, amire neve is utal.

F. T.

BUDAÖRSI VEGYESIPARI SZÖVETKEZET

2040 Budaörs, Csata u. 17.
Telefon: 668-451, 668-479/26.

**Problémája van a televíziós vétellel?
Szeretné a környező országok
televíziós adásait venni?**

SEGÍTÜNK ÖNNEK!

Szövetkezetünk kifejlesztette a kábeltelevízió- és a központi vevőantenna-rendszerekhez felhasználható elemeket.

- Antennefejerősítők, tip. AFE
- Községi antennaerősítő doboz tápegységgel, tip. KAE 1001
- Csatornaerősítők, tip. CSE
- Csatornaconverterek, tip. CSK
- Sáverősítők, tip. SE
- Szelektív szűrők, tip. SZSZÜ
- Házerősítő, tip. HE 1001
- Koaxiális csillapítók
- Koaxiális csatlakozó aljzatok, tip. KOCSA
- Koaxiális OIRT váltósűrős csatlakozó aljzatok
- Különféle lakáscsatlakozó szerelvények.

Ezeket kívül fejlesztés alatt:

- Árnyékolt koaxiális leágazók (1-2 leágazással)
- Árnyékolt koaxiális elágazók (teljesítmény hibridek, 2-4 ágra)
- Árnyékolt iránycsatlós leágazók több ágra.

Gyártmányaink alkalmasak a családi háztól a lakótelepi nagyközösségi rendszer tv-vételének biztosítására. Csatlakozó szerelvényeink árnyékolt kivitelben készülnek.

Kifejlesztett gyártmányaink előnye, hogy a műholdas műsorszórás beindulásakor nem kell a szerelvényeket cserélni. Szövetkezetünk különféle rádió-konverter típusokat is gyárt.

Bővebb felvilágosítás:

BUDAÖRSI VEGYESIPARI SZÖVETKEZET

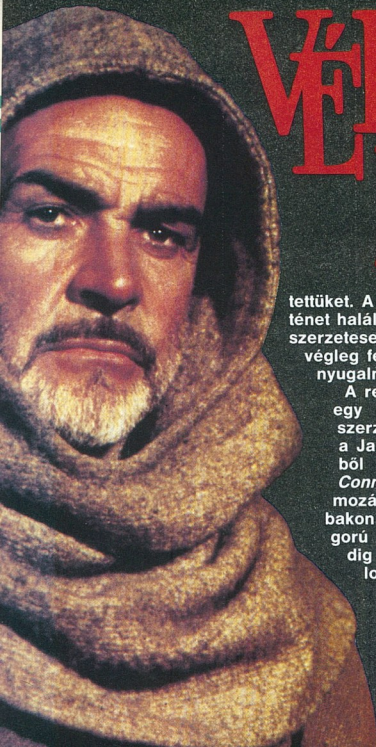
2040 Budaörs, Csata u. 17.
Telefon: 668-451, 668-479/26.

MŰSOROS VHS KAZETTAK

The logo for Mokép Video, featuring the brand name in a stylized red font within a circular border.A collage of movie scenes. On the left, a man in a tan jacket is being held by police. In the center, a man in a suit looks on. On the right, a large close-up of a man's face is talking on a mobile phone. At the bottom, a man is running through a flooded street.

VÁLASSZ ENGEM - angol
EROTISSIMO - olasz
A KÖD - amerikai
KÉS A KÉZBEN - francia

VERDETTEK ÉS ROZSÁK

tettüket. A vérfagyasztó történet halálra rémiti a békés szerzeteseket, és úgy tűnik, végleg felborul a kolostor nyugalma.

A rejtély kiderítésére egy ferences rendi szerzetes érkezik, akit a James Bond-filmekből jó ismert *Sean Connery* alakít. A nyomozás eleinte ólomlabakon halad előre a szigorú inkognitóban, pedig a középkori Sherlock Holmes hűségese társát, „Watson” is segít-ségül hívja.

A misztikus gyilkosság sorozat mögött azonban

nem szexuális aberrációt vagy személyes bosszút kell keresni; a kor és a történelem szellemének megfelelően az egyházi és a világi hatalom összecsapásáról van szó, amelyben az áldozatok csak statiszták voltak. A komolyabb küzdelem csak ezután kezdődik...

Igy fest a közelmúlt és a közeljövő egyik legnagyobb videósikerének zanzásított változata – természetesen a végkifejlet kihagyásával. A *The Name of the Rose*, vagyis A rózsza neve című film már eddig is hatalmas kasz-

zasiker. A mozikban telt házak előtt vetített alkotás *Umberto Eco* olasz író II. neme della rosa című regényéből készült, amely eredetileg 1980-ban jelent meg Itáliában. Az angol fordítás három évvel ezelőtt készült el és hónapokig vezette a könyvsikerlistákat. Az addig ismeretlen olasz író – aki egyébként bolognai nyelvészprofesszor – hirtelen az egyik legismertebb krimiszerzővé lépett elő.

Könyvének sikerét a fordulat, izgalmas szerkesztésen túl történeti hitelessége adja. Eco a krimiírók zömével ellentétben arról ír, amihez ért, amit az írás előtt hosszabb ideig tanulmányozott. A kolostori környezet leírása, a szerzetesek életének bemutatása azon túl, hogy valóságos és életszerű, meggyőzően támasztja alá a fordulatot cselekményszövés.

Minden nagy sikerű regény „végzete” a megfilmesítés. A több száz – esetünkben több mint 500 – oldalas regényekből így készülnek „képes tömörítmények”, amelyekből éppen csak a regény lényege, a mondanó hiányzik. A rózsza neve francia rendezője, *Jean-Jacques Annaud* azonban úgy látszik, szerencsésen elkerülte ezt a veszélyt. Sikeres filmadaptációjának két legfontosabb eleme: a költségvetés és a főszereplő kiválasztása. Annaud három filmkészítő cég, a Neue Constantin, a Cristaldi-

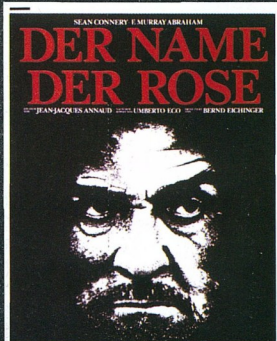
film és a Les Ariane koprodukciójára és pénzére építve állította ki az európai mércével gigantikus – 46 millió NSZK-márka! – költségvetésű filmet. A stábján is nagy nevek sorakoznak: *Alexandre Mnouchkine*, a híres kísérletező színház igazgató-rendezője, *Alain Godard*, a forgatókönyv egyik írója, a zeneszerző *James Horner* és persze a főszereplő, Sean Connery.

A eredeti helyszínen forgatott film a kritikusok és a nézők szerint is remekül sikerült, és nem vesztett a könyv értékeiből. Sőt, maga Umberto Eco is felsőfokokban nyilatkozott művének megfilmesítéséről, Connery mesteri játékáról és a valószínű környezetéről.

A Sherlock Holmes-történetek „szerelmesei” *Jorge Luis Borges* misztikus művészetének rajongói, a Benedek-rendi szerzetesek életére kíváncsi diák metafizikához vonzódt felölt, a könyvtörténetet megszállottjai és a vérfagyasztó horrorfilmek kigúvadt szemű nézői egyaránt lelkesedni fognak ezért a filmért – írta a Sunday Times kritikusa a bemutató után –, s ha ők megnézik, ki marad ki a szórásból? A költői kérdésre adott válasz szomorú: egyelőre a magyar nézők. De reméljük, nem sokáig.

Sz. P.

A hatalmas várat nem fegyverek, hanem csuhába öltözött szerzetesek uralják. Benedek-rendi kertészek, földművesek és borások igazgatják a hatalmas, furcsa kolostor hatalmas életét. Az egyhangú napok zsolozsmáját megdöbbentő esemény kavargja fel. Holtan találnak fél tucat szerzetest. A gyilkos vagy gyilkosok nem egyszerűen lemészárolták a szerencsétleneket, hanem a legválozatosabb és leghetetlenőbb módon követték el a szörnyű

A rózsza neve

(THE NAME OF THE ROSE)

Szereplők: Sean Connery, F. Murray Abraham, Feodor Chaliapin Jr., William Hickey, Michael Lonsdale, Ron Perlman, Christian Slater, Valentina Vargas

Társproducerek: Franco Cristaldi és Alexandre Mnouchkine

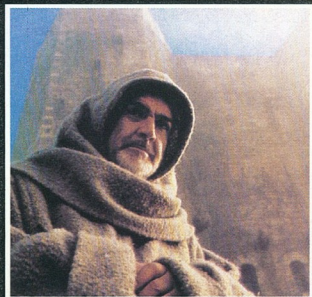
Zene: James Horner

Fényképezte: Tonino Delli Colli

Forgatókönyv: Andrew Birkin, Gerard Brach, Howard Franklin, Alain Godard

Producer: Bernd Eichinger

Rendezte: Jean-Jacques Annaud

Videofelvétel bármikor bármiről

VIDEO-
ÉS
KAMERA-
KÖLCSÖNZÉS

REKLÁM
ELŐADÁS
KONCERT
DOKUMENTUM
SPORTRENDEZVÉNY
KIÁLLÍTÁS
ESKÜVŐ
OKTATÓPROGRAM

megörökítését
vállalja a

Mozgó Video Stúdió

325-590

1065 Bp., Bajcsy-Zsilinszky út 23.

325-590

**U MATIC
HIGH BAND**

**VHS
HIFI STEREO**

**VIDEO-8
HIFI STEREO**

VHS-C